

Täysistunto

Keskiviikko 14.4.2021 klo 14.00—18.30

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 18.30.

Puhetta johtivat puhemies Anu Vehviläinen (14.00—16.00 ja 17.57—18.30) ja toinen varapuhemies Juho Eerola (16.00—17.57).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asian U 19/2021 vp.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisista toimista rangaistusten täytäntöönpanossa ja tutkintavankeuden toimeenpanossa covid-19-epidemian johdosta

Hallituksen esitys HE 44/2021 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Henriksson, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.00 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Käsiteltävänä on väliaikaisesti voimassa oleva laki koronaviruspandemian johdosta tehtävistä toimista rangaistusten täytäntöönpanossa ja tutkintavankeuden toimeenpanossa. Tätä lainsäädäntöä on valmisteltu yhteistyössä Rikosseuraamuslaitoksen, Vankiterveydenhuollon yksikön ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman, ja se olisi voimassa lokakuun loppuun saakka.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Den här remissdebatten gäller förslaget till en temporär lag om åtgärder med anledning av coronaepidemin vid verkställighet av straff och häktning. Lagstiftningen har beretts i samarbete med Brottsförhållningsmyndigheten, Enheten för hälso- och sjukvård för fångar och Institutet för hälsa och välfärd. Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt och skulle gälla till och med slutet av oktober.

Esityksen tavoitteena on varmistaa riittävä ja täsmällinen säädöspohja, jonka perusteella Rikosseuraamuslaitos voisi torjua tehokkaasti koronavirusepidemiaa etenkin vankiloissa. Tavoitteena on myös varmistaa rangaistusten täytäntöönpanon turvallisuus niin vangeille, henkilökunnalle kuin yhteiskunnallekin. Vankeusrangaistusten turvallista täytäntöönpanoa edellyttävät myös kansainväliset ihmisoikeussopimukset, joihin Suomi on sitoutunut. Tällä esityksellä pyritään varmistamaan Rikosseuraamuslaitoksen toimintakyky poikkeusolosuhteissa.

Vankiloiden suljetut laitosolosuhteet lisäävät taudin leviämiskäskyä. Tästä esimerkkinä on viime viikolla kantautuneet uutiset Helsingin vankilasta, joka on jouduttu asettamaan sulkutilaan useiden tartuntojen vuoksi. Kaikki vankilan 240 vankia on asetettu karanteeniin.

Ehdotettavalla lailla selkeytettäisiin Rikosseuraamuslaitoksen toimivaltaa päättää vankilan tai sen osaston erilaisten toimintojen, vankien tapaamisten ja vankien poistumislupien rajoittamisesta koronaepidemiaa leviämisen estämiseksi. Rajoituspäätös voitaisiin tehdä, jos on ilmeistä, että jo toteutetut muut toimenpiteet eivät ole riittäviä epidemiaa leviämisen estämiseksi. Toiminnot, tapaamiset ja poistumisluvat voitaisiin viimesijaisena keinona myös keskeyttää kokonaan enintään kahdeksi viikoksi. Rikosseuraamuslaitoksen rajoitus- ja keskeytystoimia koskeva päätös edellyttäisi Vankiterveydenhuollon yksikön asiantuntija-arviota siitä, että epidemiatilanne on ylittänyt laissa säädetyn kynnyksen.

Värderade talman! För att åtgärder för att begränsa eller ställa in verksamhet ska kunna införas krävs det alltid att åtgärder är nödvändiga för att bekämpa epidemin. I lagen föreslås bestämmelser om vilka sysselsättningar, besök och permissioner som ska kunna begränsas eller ställas in. Exempelvis kan besök av barn inte begränsas eller ställas in med stöd av lagen.

Arvoisa puhemies! Rajoitus- tai keskeyttämistoimenpiteiden käyttöönotto edellyttäisi aina, että ne olisivat välttämättömiä epidemiaa torjumiseksi. Laissa säädettäisiin siitä, millaisia toimintoja, tapaamisia ja poistumislupia voitaisiin rajoittaa tai keskeyttää. Esimerkiksi lapsen tapaamisia ei voitaisi lain nojalla rajoittaa tai keskeyttää. Myös valvottuja tapaamisia olisi jatkossa jossain muodossa. Lisäksi rajoitus- ja keskeytystoimien aikana vangeille tulisi sallia tavanomaista joustavammin yhteydenpito vankilan ulkopuolelle esimerkiksi videoyhteyden välityksellä. Ehdotetulla lainsäädännöllä turvattaisiin siten myös vankien keskeisten perusoikeuksien toteutumista rajoitustoimien aikana.

Esityksen mukaan oikeusministeriö voisi rajoittaa asetuksella yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanon aloittamista, jos se olisi välttämätöntä rangaistuksen asianmukaisen täytäntöönpanon turvaamiseksi. Yhdyskuntaseuraamusten kohdalla asetuksenantovaltuus olisi uusi. Vankeusrangaistusten aloittamista voidaan oikeusministeriön asetuksella siirtää, ja näin on tehtykin epidemiaa aikana. Asetuksen voimassa ollessa voitaisiin myös lykätä tai keskeyttää jo täytäntöönpanossa olevia yhdyskuntaseuraamuksia. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Heinonen.

14.05 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvä oikeusministeri, hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Ministeri Henriksson esitteli tämän hallituksen esityksen 44 vuoden 2021 valtiopäiville, joka on siis väliaikainen laki toimista rangaistuksen täytäntöönpanossa ja tutkintavankeuden toimeenpanossa. Ehdotettavan lain tavoitteena on, niin kuin ministeri kertoi, varmistaa vankeusrangaistuksen ja yhdyskuntaseuramusten täytäntöönpanossa sekä tutkintavankeuden toimeenpanossa riittävän täsmällinen säädöspohja myös koronavirusepidemian aikana. Tässä siis on kyse siitä, että vankiloissa voitaisiin tehdä toimenpiteitä, rajoittaa vankien tapaamisia ja poistumislupia, keskeyttää muita toimenpiteitä ja myös rajoittaa tapaamisia lukuun ottamatta lasten tapaamisoikeutta. Tähän on yhdistetty myös videoyhteyden parantaminen. Nämä ovat hyviä ja kannatettavia esityksiä.

Vankiloissa covid-19:n leviämistä yritetään ehkäistä huolehtimalla hyvästä hygieniasta ja riittävästä turvaetäisyyksistä. Henkilökunnalle on suositettu kasvomaskin käyttöä lähi-kontaktia vaativissa työtehtävissä, ja lisäksi usean vangin asuttamista samaan selliin on pyritty vankiloissa nyt välttämään. Tästä huolimatta Rikosseuraamuslaitos, Rise, kertoi, että esimerkiksi Helsingin vankilassa on todettu useita koronavirustartuntoja vangeilla, ja vankila on tämän vuoksi itse asiassa asetettu sulkutilaan. Vankeja on jo nyt jouduttu siirtämään muihin laitoksiin, eikä sulkutilan aikana uusia vankeja ole voitu ottaa sisään Helsingin vankilaan. Helsingin vankilan kaikki noin 240 vankia on itse asiassa asetettu karanteeniin, joka kestää 17.4. asti, ja myös koko henkilökunta on päätetty Helsingin vankilassa testata.

Myös esimerkiksi meillä Hämeessä Riihimäen vankilassa mutta myös Turun ja Jokelan vankiloissa on jo tavattu covid-19-tartuntatapauksia. Lisäksi vanginvartijoita on asetettu karanteeniin jo tässä vaiheessa, ja vankiloiden toiminta on, hyvät kollegat, vakavasti uhattuna. Vankilat toimivat jo nyt niin sanotussa lakisääteisessä minimissä. Näin ollen työtoiminta ja vankien kuntouttava toiminta ovat olleet itse asiassa mahdottomia järjestää, ja vain ulkoilut on toistaiseksi pyritty toteuttamaan. On myös huomioitava, että vankiloissa on paljon heikkokuntoisia vankeja, joille koronavirustartunta olisi kohtalokas, ja sairaalavartiointi tulisi voida järjestää, vaikka vankeja jouduttaisiin siirtämään tehohoitoon. Vankeinhoidon toimintakyvystä on pystyttävä pitämään kiinni, vaikka tilanne muuttuisikin nopeasti yhä huonompaan suuntaan.

Kun tässä tänään on käsittelyssä lainsäädäntökokonaisuus, jossa puhumme vankiloiden koronaturvallisuudesta, niin mielelläni kuulisin vankiloista vastaavalta oikeusministeri Henrikssonilta arviota siitä, mikä on tällä hetkellä meidän vankiloiden tilanne ja miten me pystymme takaamaan sen, että jos vankeja joutuu tehohoitoon, niin vartiointi pystytään esimerkiksi sairaalaolosuhteissa järjestämään. Kuinka veitsenterällä meidän vankiloiden tilanne tällä hetkellä on? Pitää siis pohtia, olisiko itse asiassa paikallaan katsoa, että nämä vanginvartijat vankiloissa olisivat sellainen ryhmä, joka olisi myös tässä rokotusjärjestyksessä erityisesti huomioon otettava. He toimivat täysin poikkeuksellisessa työympäristössä, ja tämä tilanne saattaa hyvin nopeasti muuttua erittäinkin akuutiksi, ja silloin koko meidän vankeinhoidon järjestelmä on uhattuna. Myös tästä mielelläni kuulisin oikeusministerin arvion, voitaisiinko miettiä vankeinhoidon rokotusaikataulua hieman nopeammaksi.

Arvoisa puhemies! Näitä toimenpiteitä, joita tässä esityksessä on esille tuotu, mielelläni kannatan, mutta tästä ehkä puuttuvat nämä, joita puheenvuoroni loppupuolella esille nos-

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

tin, eli vanginvartijoiden nopeampi rokottaminen ja sitten järjestelyt ja ratkaisut niitä tilanteita varten, kun vangit, erityisesti vaaralliset vangit, joutuisivat tehohoitoon.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Keto-Huovinen.

14.10 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvä ministeri! Koronaviruspandemian aiheuttamien poikkeusolojen myötä poikkeusjärjestelyitä on tarvittu yhteiskunnan jokaisella sektorilla. Myös vankeusrangaistusten ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanossa tämä on vaatinut pitkin vuotta useampia määräaikaista keinoja, joiden avulla tilanteeseen on pystytty reagoimaan paremmin. Muun muassa rangaistusten täytäntöönpanon aloittamisia on lykätty.

Pandemia on vaikuttanut vankiloiden toimintaan, vaikka Suomessa vankiloiden tilanne on ollut suhteellisen hyvä kansainvälisesti verrattuna aina viime viikkoihin asti, kun sitten uutisia rupesi tulemaan tuolta Helsingin vankilasta. Tilanne on kuitenkin ollut ongelmallinen, koska meillä ei ole riittävää lainsäädäntöpohjaa, ja nyt ehdotetun lain tavoitteena on varmistaa ministerin kertomin tavoin se, että vankeusrangaistuksen ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanossa sekä tutkintavankeuden toimeenpanossa olisi riittävän täsmällinen säädöspohja ympäröivään todellisuuteen nähden — tähän on todellakin tarvetta. Nyt ehdotettu laki olisi väliaikainen ja koskisi vain koronapandemiaa, mutta pidän ehdottoman tärkeänä, että lain valmistelua jatketaan alkuperäisen esityksen pohjalta niin, että jatkossa meillä on säädökset kunnossa myös vankiloiden työntekijöiden työn turvallisuutta ja vankien henkeä ja terveyttä ajatellen, mikäli tulee uusia pandemioita.

Arvoisa rouva puhemies! Ei pidä kuitenkaan unohtaa, että tavoitteena on samalla turvata vankien keskeisten oikeuksien toteutumista myös meneillään olevan epidemian aikana. Euroopan kidutuksen vastainen komitea on todennut koronaviruspandemian yhteydessä, että vapautensa menettäneiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi tulee tehdä kaikki mahdollinen mutta nämä toimenpiteet eivät kuitenkaan saa johtaa epäinhimilliseen tai nöyryyttävään kohteluun, ja tästä on pidettävä kiinni. Tässä on lopulta kyse samasta asiasta kuin muissakin yhteyksissä rajoituksista puhuttaessa: ovatko ehdotetut toimenpiteet todella viimesijaisia, tarkkarajaisia ja oikeasuhtaisia tilanteeseen nähden.

Esityksessä todetaan, että Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö voisi päättää vankilan tai sen osaston erilaisten toimintojen, vankien tapaamisten ja vankien poistumislupien rajoittamisesta tai keskeyttämisestä epidemian leviämisen estämiseksi sellaisissa tilanteissa, joissa on ilmeistä, että jo toteutetut toimenpiteet tai vankeuslain, tutkintavankeuslain tai tartuntalain mahdollistamat toimenpiteet eivät ole riittäviä — ja näin sen kuuluu olla. Tiukempiin rajoituksiin on mentävä vasta, kun muut käytössä olevat keinot on jo kokeiltu ja todettu riittämättömiksi. Hallituksen esityksen lausuntokierroksella annetuista lausunnoista kuitenkin on käynyt jo ilmi, että esityksen perusteella on vaikea arvioida, milloin tällaisessa tilanteessa todella ollaan.

Esitys sisältää asioita, joita on syytä pohtia tarkemmin, jotta hyvät tavoitteet varmasti toteutuvat toivotulla tavalla. Esitykseen ei sisälly esimerkiksi mitään sääntelyä päiväjärjestysten sisällöstä rajoittamis- ja keskeyttämistoimien aikana, mikä voisi pahimmissa skenaarioissa johtaa siihen, että vangit olisivat käytännössä lähes ympäri vuorokauden suljetuina sulleihinsä. Vakavissa tilanteissa tämä voi hetkellisesti olla perusteltua, mutta siltä varalta, että tilanne pitkittyy viikoiksi tai jopa kuukausiksi, on sääntelyn oltava tällaisissa

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

tilanteissa tarkempaa ja selkeämpää. Kenenkään oikeuksia ei pidä rajoittaa epidemian varjolla yhtään enempää kuin on perusteltua.

Toisena huomiona totean ihan vain lyhyesti, että vankeusrangaistusten ja yhdyskunta-seuraamusten lykkääntymisestä johtuvat sumat ja niiden purkaminen tulevat jatkossa vaatimaan lisäresursseja niin Rikosseuraamuslaitoksen kuin vankiterveydenhuollon osalta, ja toivon hallituksen huomioivan nämä tarpeet tulevilla päätöksissään.

Kaiken kaikkiaan tässä esityksessä on kyse tarpeellisista asioista ja tavoitteet ovat hyviä, ja meidän täytyy nyt vain pitää huolta siitä, että tavoitteet todella täyttyvät tarkoituksenmukaisesti. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Koponen, Ari.

14.15 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Rikosseuraamuslaitoksen tilanne ei ole kestävä, jos laitoksella ei ole toimintansa tukena lainsäädäntöä, johon nojaten epidemian leviämistä voidaan torjua ja samalla huolehtia rangaistusten turvallisesta ja asianmukaisesta täytäntöönpanosta. Esityksessä ehdotetaan, että Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö voisi päättää vankilan tai sen osaston erillisten toimintojen, vankien tapaamisten ja vankien poistumislupien rajoittamisesta tai keskeyttämisestä epidemian leviämisen estämiseksi. Tällainen päätös voitaisiin mielestäni tehdä, jos on aivan ilmeistä, että jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä taudin leviämisen estämiseksi ja sen varmistamiseksi, että vankeuden täytäntöönpano on turvallista kaikille osapuolille. Kentältä tulneiden tietojen mukaan yksiköissä tehdyt päätökset eivät ole tehonneet: esimerkiksi vangeille järjestettävien toimintojen rajoittaminen, ryhmäkokojen pienentäminen, maskien käyttö vangeilla ja muiden rajoitusten tiukentaminen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hyrkkö.

14.16 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Koronapandemia näkyy jokaisen ihmisen arjessa ja niin myös vankiloissa. On tärkeää, että vankien ja henkilökunnan terveysturvallisuudesta huolehditaan ja että Rikosseuraamuslaitoksen toimintakyky turvataan. Yhtä lailla kuin kaikissa perusoikeusrajoituksissa myöskään vankien osalta ei pidä tehdä yhtään sen pidemmälle meneviä rajoituksia kuin mikä on välttämätöntä. On perusteltua, että terveyden turvaamiseksi tehtävät rajoitukset ovat sopusoinnussa yhteiskunnassa muutoin tehtävien rajoitusten kanssa. Vaikka tällä lainsäädännöllä on kiireellinen tarve, on perusoikeusvaikutusten ja -herkkyyksien arvioinnissa noudatettava suurta huolellisuutta.

Pidän tärkeänä, että vankien yhteydenpito läheisiinsä ja mielekäs toiminta, kuten opiskelu, vankilassa turvataan. Tämä on paitsi inhimillisesti oikein myös merkityksellistä sen kannalta, miten sopeutuminen takaisin yhteiskuntaan vankila-ajan päätyttyä onnistuu. Olennaista on myös varmistaa, että rajoituksista ei aiheudu sellaisia yhteisvaikutuksia, joita voidaan vankilaolosuhteissa pitää kohtuuttomina. Esimerkiksi sosiaalisen kanssakäymisen täydellistä rajoittamista ei tule tehdä ilman asianmukaista, lakiin perustuvaa syytä.

Vankilan toimintojen rajoittamisessa ja tapaamisten keskeyttämisessä on ensisijaista pyrkiä järjestämään toiminnot vaihtoehtoisin, terveysturvallisin keinoin, jotka rajoittavat vankien oikeuksia mahdollisimman vähän. Tällaisia ovat esimerkiksi tapaamiset ulkona tai etäyhteyksillä, opetus etäyhteyksillä, kirjastopalvelut omassa sellissä, vapaa-ajan toiminta normaalista poikkeavin järjestelyin esimerkiksi ulkotiloissa.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Arvoisa puhemies! Erityisen tärkeätä on huolellisesti arvioida rajoitusten vaikutukset lapsiin ja huolehtia, että lapsen etu toteutuu kaikissa tilanteissa, kuten YK:n lapsen oikeuksien sopimus edellyttää. On hyvä, että esityksessä on rajattu lasten tapaamisoikeus rajoitusten ulkopuolelle, mutta myös muilta osin lapsivaikutuksia on katsottava tarkkaan läpi vielä täällä eduskuntakäsittelyssä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Essayah.

14.18 **Sari Essayah kd:** Arvoisa rouva puhemies! On todella tärkeää, että tämä säädöspohja saadaan kuntoon näihin rajoitus- ja keskeyttämistoimenpiteisiin ja sitä kautta pystytään tehokkaasti estämään epidemian leviämistä. Silloin viime keväänähän, kun tosiaan pandemia tänne Suomeen levisi, päädyttiin niihin ratkaisuihin, joissa haettiin aika paljon näitä rangaistusten toimeenpanemisen lykkäämisiä. Tietenkään se ei pitkällä tähtäimellä voi missään tapauksessa olla kestävä ratkaisu, ja oli tosi tärkeää, että tämä lainsäädäntö on nyt saatu tänne. Tietysti tässä vaiheessa vähän herää se kysymys, että ehkä tässäkin olisi toivonut hivenen ripeämpää toimintaa asian suhteen — vai oliko sitten kenties ajatuksena, että tämä epidemian pahin vaihe tästä nyt laantuu ja emme tarvitsisi sitten tämäntyyppistä lainsäädäntöä? Mutta on joka tapauksessa tärkeää, että tämä on nyt täällä, ja täällä on minusta hyvin nostettu esille näitä oikeasuhteisuuksia, esimerkiksi tämä lapsen tapaamisen rajoittaminen. Sitä ei voitaisi lain nojalla rajoittaa tai keskeyttää, koska kyse on kuitenkin todella tärkeästä oikeudesta. Ennen kaikkea katson tätä siitä lapsen oikeuden näkökulmasta.

Sitten tässä mietin tätä — kollegojenkin puheenvuoroissa nousi esiin tämä sosiaalisten suhteitten rajoittamisen huoli — kun täällä nostetaan tämä ”yhteydenpito vankilan ulkopuolelle videoyhteyden tai muun soveltuvan teknisen yhteydenpitotavan välityksellä”. Täytyy kuitenkin muistaa se, että kun viime keväänä meillä ikäihmisten — esimerkiksi hoivakodeissa ja dementiakodeissa olevien ihmisten — kohdalla näitä toimenpiteitä pistettiin toimeen, niin taisi kyllä siinä vaiheessa vähän unohtua se, miten näitä sosiaalisia suhteita ihmisiltä rajoitetaan, vaikka kuitenkin muita perusoikeuksia ei sinällänsä oltu rajoitettu. Kyllähän nyt jälkikäteen katsottuna monet ihmiset, jotka eivät välttämättä itse edes ymmärtäneet, mitä ympärillä tapahtuu, joutuivat hyvin kohtuuttomien rajoitustoimenpiteitten kohteiksi — eivät voineet ymmärtää, miksi heidän läheisensä eivät enää käy, miksi he ovat siellä yksin suljettuina niihin omiin huoneisiinsa, ja muuta vastaavaa. Nämä ovat nyt niitä asioita, joita tietysti näin jälkikäteen, jälkiviisaana, voidaan sitten katsoa, mutta siinä mielessä täytyy muistaa, että tässä yhteiskunnassa on kyllä rajoitettu ihmisten sosiaalisia suhteita niittenkin kohdalla, joilla ei sinällänsä ole rangaistuksesta ollut kysymys.

Täällä kun ministeri on paikalla, niin totean, kun edustaja Heinonen nosti tätä rokotusjärjestyskysymystä esille, että tämä on minun mielestäni kyllä ihan aiheellinen pohdittava. Ja toisaalta sitten ihan kysyn: mitä tietoja Rikosseuraamusvirastolla on ylipäätänsäkin vankien ja toisaalta vanginvartijoitten sairastumisesta? Joitakin tietoja julkisuudessa on ollutkin. Sitten on tietysti tärkeää pohtia, millä tavalla sitten, jos esimerkiksi vaarallinen vanki sairastuu, tällaisessa tilanteessa toimitaan ja sitten tämä valvonta pystytään suorittamaan, jos hän joutuu esimerkiksi vaikka [Puhemies koputtaa] tehohoidon kohteeksi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Huttunen.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

14.21 Hanna Huttunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki väliaikaisista toimista rangaistusten täytäntöönpanossa ja tutkintavankeuden toimeenpanossa koronaepidemian johdosta. Esityksessä ehdotetaan, että Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö voisi päättää vankilan tai sen osaston erillisten toimintojen, vankien tapaamisen ja vankien poistumislupien rajoittamisesta tai keskeyttämisestä epidemian leviämisen estämiseksi. Tällainen päätös voitaisiin siis tehdä, jos olisi ilmeisestä, että epidemian leviämisen estämiseksi jo toteutetut vankeuslain, tutkintavankeuslain tai tartuntatautilain mahdollistamat toimenpiteet eivät ole riittäviä taudin leviämisen estämiseksi ja sen varmistamiseksi, että vankeuden täytäntöönpano on turvallista yhteiskunnalle, henkilökunnalle ja vangeille. Ehdotetun lain tavoitteena on siis varmistaa se, että vankeusrangaistuksen ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanossa sekä tutkintavankeuden toimeenpanossa olisi riittävän täsmällinen säädöspohja koronapandemian varalle.

Mielestäni tämän kiireellisen, erittäin tärkeän ja määräaikaisen hallituksen esityksen ohella tulisi ryhtyä jo nyt pohtimaan pysyvämpiä lakiesityksiä ja käytänteitä mahdollisten uusien pandemioiden varalle. On nimittäin erittäin todennäköistä, että tämä koronapandemia ei tule jäämään viimeiseksi vitsaukseksi maallemme ja maailmalle. Ongelmiin on todellakin hyvä varautua jo ennalta eikä sitten, kun ongelmat ovat jo päällä. Koronapandemia on kiistatta osoittanut, kuinka haavoittuva moderni yhteiskuntamme on ja saattaa tulevaisuudessakin olla pandemiatilanteessa, ellemme varaudu ennalta. Tiivis, nykyaikainen asutus ja suuret laitokset ovat hyvästäkin hygieniasta huolimatta riski tautien leviämisen kannalta.

Nykyisessä hallitusohjelmassa on kirjaus siitä, että nykyistä vankilaverkkoa ei karsita. Haluaisinkin kysyä ministeriltä, olisiko tulevissa suunnitelmissa syytä jopa hajauttaa vankilaverkkoa entisestään ja siirtää entistä pienempiin yksiköihin. Maakunnissa sijaitsevilla vankiloilla on myös kiinteä yhteys yritysmaailmaan, yhteys alueen työllisyyteen ja elinvoimaan. Tässä olisi monia hyviä tulevaisuuden visioita.

Pidän hallituksen esitystä ja sen tavoitteita hyvinä, ja tulemme perehtymään lakivaliokunnassa varmasti vielä huolella siihen sekä tähän keskusteluun, mitä salissa käydään evästykseksi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hänninen.

14.24 Katja Hänninen vas: Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen esityksen lähetekeskustelussa on hyvä ottaa esille myös se, että lapsiasiavaltuutettu nosti muutama viikko sitten ilmestyneessä vuosikertomuksessaan esille huolen siitä, että viime vuonna vankien oikeus tavata lapsiaan oli heikko. Lapsiasiavaltuutettu sai aiheesta yhteydenottoja ja oli yhteydessä Rikosseuraamuslaitokseen. Lapsen oikeuksien kannalta on erittäin tärkeää, että lapsella on mahdollisuus tavata vanhempiaan myös silloin, kun lapset eivät asu vanhempiensa kanssa, esimerkiksi silloin kun lapsen vanhempi on vankilassa. Tätä oikeutta ei tule rajata edes poikkeusaikana. Poikkeusaikana meidän päättäjien onkin oltava erityisen valppaana, että tämä oikeus säilyy. Tämän oikeuden turvaamisessa ei valitettavasti onnistuttu viime vuonna vankien lasten kohdalla.

Arvoisa puhemies! Sen vuoksi nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys on tärkeä. Meille vasemmistoliitossa on tärkeää, että perhe-elämän suoja ja lapsen oikeuksien turvaaminen ovat keskiössä, kun rajoituksia tehdään. Oikeusvaltiossa nämä oikeudet koskevat kaikkia,

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

myös yhteiskunnan marginaalissa eläviä vankeja ja heidän lapsiaan. Eduskunnan lapsen puolesta -ryhmän puheenjohtajana haluan kiittää siitä, että esityksessä todetaan, ettei lapsen tapaamisia voitaisi lain nojalla rajoittaa tai keskeyttää. Tämä on äärimmäisen tärkeä lapsen oikeuksien toteutumisen kannalta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Olemme tässä vaiheessa käyttäneet tälle melkein kokonaan sen puolen tunnin ajan. Annan tähän loppuun puheenvuoron ministeri Henrikssonille, 3 minuuttia, olkaa hyvä.

14.26 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos kaikille edustajille hyvin rakentavasta keskustelusta ja hyvistä kysymyksistä.

Ensinnäkin tästä tilanteesta meidän vankiloissa: Tähän mennessä yhteensä noin 70 henkilöä on vuoden aikana sairastunut covid-19:ään, ja siihen lukumäärään kuuluvat sekä vangit että henkilöstö. Näistä kaksi vankia on ollut sairaalahoidossa, ja kun vanki joutuu sairaalahoitoon, noudatetaan normaalityönteitä, eli poliisi ja Rikosseuraamuslaitos yhteistyössä sopivat näistä valvontamenetelmistä. Sellaista vaaraa ei pitäisi olla, että henkilö, joka on tehohoidossa, lähtisi karkaamaan. Silloin ei tehohoito edes ole se paras paikka.

Näin ollen tämä kysymys sinänsä on tärkeä. Me nähdään nyt, että vankiloissa tilanne on huonontunut. Onneksi olemme viime vuonna pärjänneet aika hyvin, mutta nyt tulee varsinkin Helsingin vankilasta huolestuttavia uutisia. Tällä viikolla kaikki vangit ja kaikki ne, jotka työskentelevät Helsingin vankilassa, tullaan testaamaan, ja se saattaa tietenkin myös johtaa siihen, että näitä tapauksia tällä viikolla tulee esille useampi.

Joka tapauksessa varsin tärkeä on myös tämä lainsäädäntö. On tärkeää, että vankiloitten sisällä pystytään hyvään säädöspohjaan nojautuen myös rajoittamaan vankien toimintaa silloin kun on vaarana, että covid-19 lähtee siellä sitten liikkeelle sillä tavalla, että sekä henkilöstö että muut vangit ovat vaarassa saada tartunnan, ja tähän tämä lakiesitys tähtää.

Tässä tuli myös kysymys rokotejärjestyksestä. Sehän on sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan asia, ja tässä olemme hallituksessa lähteneet siitä, että kuuntelemme herkäällä korvalla, mitä meidän terveysviranomaiset esittävät. On olemassa monta sellaista henkilöstöryhmää, jotka ovat erityisessä asemassa — niitä ovat vanginvartijat, poliisit, opettajat ja niin edelleen — ja olemme hallituksessa lähteneet siitä, että parasta on, että meidän terveysviranomaiset ottavat kantaa siihen, mikä on se rokotusjärjestys, mitä tässä maassa noudatetaan, eikä me lähdetä poliittisesti siihen vaikuttamaan [Ben Zyskowiec: Te olette jo lähteneet, te olette jo panneet poliitikon pukinsorkan sinne!] vaan noudatetaan sitä, mitä sieltä esitetään.

No sitten, arvoisa puhemies, tässä tuli myös kysymys tästä vankien päiväjärjestyksestä. Tietenkin se on niin, että mahdollisuuksien mukaan pitää yrittää järjestää [Puhemies koputtaa] vangeille päiväsaikaan sellaista toimintaa, joka on mielekästä, mutta ottaen huomioon ne rajoitukset, joita tarvitaan, jotta tauti ei lähde sitten vankiloissa leviämään. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.29.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 17.58.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 3 käsittelyä. — Edustaja Werning poissa. — Edustaja Kivisaari.

17.58 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Korona on vaikuttanut koko yhteiskuntaan ja asettanut haasteita myös vankiloiden toimintaan. Useissa vankiloissa onkin todettu tartuntoja. Pahin tilanne taitaa olla Helsingin vankilassa, jossa vangeilla on todettu useita koronavirustartuntoja. Helsingin vankilassa kaikki vangit ovat vankiterveydenhuollon asettamassa karanteenissa, ja koko vankila taitaa olla tällä hetkellä sulkutilassa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö voisi päättää yhden tai useamman vankilan toimintojen rajoittamisesta. Rajoitustoimet voisivat koskea koko vankilaa tai yksittäistä osastoa, ja ne voisivat koskea sekä vankeusvankeja että tutkintavankeja. Rajoitustoimet voisivat koskea vankien tapaamisia, ja myös poistumislupia voitaisiin rajoittaa tai keskeyttää ne kokonaan. Rajoitustoimien käyttöönotto edellyttäisi, että ne ovat välttämättömiä taudin leviämisen ehkäisemiseksi.

Rajoitusten vangeille aiheuttamia haittoja vähennettäisiin esimerkiksi mahdollistamalla tavanomaista vapaampi yhteydenpito vankilan ulkopuolelle videoyhteyden välityksellä. Hallituksen esityksen mukaan vankiloiden perushuoltoon lukeutuvia toimia, kuten ulkoilua, ei voitaisi rajoittaa. Rajoitukset eivät myöskään koskisi vangen lapsen tai asiamiehen tapaamista. Myöskään erittäin tärkeästä syystä myönnettävää poistumislupaa ei voisi rajoittaa.

Puhemies! Pidän tätä esitystä perusteltuna. Se oikeastaan jatkaa tätä pitkää koronarajoitusten ketjua, johon olemme monien toimenpiteiden osalta ajautuneet. Vankilat ovat tietysti erityisolosuhteita, joissa myös terveysturvallisuuden vaateet ovat olemassa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Salonen.

18.00 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Tämän esityksen tavoitteena on, että vankeusrangaistuksen ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanossa ja tutkintavankeuden toimeenpanossa olisi riittävä säädöspohja koronavirusepidemian varalle. Tällä varmistetaan, että tarvittavat toimenpiteet voidaan sujuvasti tehdä ilman viivytyksiä ja että epidemian vaikutukset rangaistusten täytäntöönpanossa olisivat mahdollisimman vähäiset.

Suomi on oikeusvaltio, jossa tulisi kaikin tavoin varmistaa vankeusrangaistuksen ja tutkintavankeuden kaltaisten järjestelmien toimivuus myös kriisioloissa. Nykytilan ongelmana on ollut se, ettei se ole huomionnut epidemian vaikutuksia riittävästi. Tuomittujen ottamista vankiloihin on osin jouduttu rajoittamaan, ja esimerkiksi vankien tapaamisia ja poistumislupia on eväty epidemian aikana ajoittain laajamittaisesti. Lisäksi vankiloiden sisäistä toimintaa, kuten työ- ja vapaa-ajan toimintaa, on jouduttu rajoittamaan.

Useissa maissa koronavirus on päässyt leviämään laajamittaisesti vankiloissa, eikä vastaavaa taudin leviämistä ole vältetty Suomessakaan. Sen vuoksi on tarpeen päivittää toimenpiteitä siten, että myös vankiloiden henkilökunnan terveyttä ja turvallisuutta suojel-

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

laan. Tilanteen vakavuudesta kertoo sekin, että esimerkiksi eduskunnan oikeusasiamies, joka kansallisesti tekee tarkastuksia vankiloihin ja muihin suljettuihin laitoksiin, on epidemian vuoksi joutunut keskeyttämään tarkastuksensa.

Tämä esitys on tarpeellinen korjaus, jolla puututaan epidemiaolosuhteista aiheutuneisiin epäkohtiin vankeusrangaistuksen ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanossa sekä tutkintavankeuden toimeenpanossa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

4. Muu asia: Valtioneuvoston asetus ravitsemisliikkeiden aukiolon väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n muuttamisesta

Muu asia M 6/2021 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Haatainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.30 Työministeri Tuula Haatainen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Majoi-
tus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain väliaikaisessa 3 a §:ssä säädetään ravitsemisliik-
keiden aukiolon väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Pykä-
län 4 momentin nojalla annettavalla asetuksella säädetään niistä alueista, joilla väliaikaista
sulkua sovelletaan, sekä niistä ravintolatyypeistä ja ravintoloiden tiloista, joita nämä rajoi-
tukset koskevat. Lisäksi pykälän 4 momentissa säädetään velvollisuus valtioneuvostolle
seurata rajoitusten välttämättömyysedellytysten täyttymistä. Jos rajoitus ei ole enää välttä-
mätön jollain alueella, valtioneuvoston on laissa säädetyllä tavoin välittömästi ryhdyttävä
toimenpiteisiin asetuksen muuttamiseksi.

Valtioneuvosto antoi 28. maaliskuuta asetuksen ravitsemisliikkeiden aukiolon väliaikai-
sesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Asetus toimitettiin perustus-
lain 23 §:n mukaisesti eduskunnan käsittelyyn. Perjantaina 9. huhtikuuta eduskunta päätti
perustuslakivaliokunnan mietinnön mukaisesti, ettei kyseistä asetusta kumota.

Näiden ravitsemusliikkeiden sulkeminen on alueellisesti ja ajallisesti rajattava vain vält-
tämättömään. Laki edellyttää valtioneuvostoa seuraamaan välttämättömyysedellytystä.
Näiden seurantatietojen perusteella valtioneuvosto päätti 8. huhtikuuta muuttaa asetusta
Lapin maakunnassa Kittilän kunnan osalta ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnan osalta. Tau-
titilanne on parantunut näillä alueilla, ja täyssulku on voitu näiltä osin poistaa. Muilta osin
asetus säilyi ennallaan.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Lähetekeskustelua käydään tästä asetusmuutoksesta, joka on perustuslain 23 §:n mukaisesti toimitettu eduskunnalle jälkitarkastukseen.

Muutetussa asetuksessa säädetään ravitsemisliikkeiden sulkua voimaan niillä alueilla, joilla se on välttämätöntä koronaviruspandemian leviämisen estämiseksi. Ravitsemisliikkeet on asetuksen nojalla pidettävä suljettuina epidemiologisesti tarkasteltuna pahimmilla alueilla. Ravitsemisliikkeet on pidettävä suljettuina asiakkailta Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Satakunnassa, Kanta-Hämeessä, Pirkanmaalla, Päijät-Hämeessä, Keski-Suomessa, Kymenlaaksossa, Etelä-Karjalassa, Etelä-Savossa, Pohjois-Savossa, Pohjois-Karjalassa ja Pohjanmaalla.

Valtioneuvosto on arvioinut nyt ravitsemusliikkeiden sulkemisen välttämättömyyttä alueittain nimenomaan terveysviranomaisten asiantuntemukseen tukeutuen. Erityistä painoarvoa on annettu THL:n asiantuntijankemiykselle. Lisäksi valtioneuvosto on arvioinut mahdollisuuksia rajata asetuksen alueellista soveltamisalaa maakuntajakoa hienosyisemmin, kuten eduskunta on edellyttänyt. Kun otetaan huomioon, että muutosasetuksessa pinta-alaltaan suurimmat maakunnat ovat sulkuvetoisuuden ulkopuolella, niin valtioneuvosto on katsonut tarpeen hienosyisempään tarkasteluun olevan nyt vähäisempää ja päättänyt alueellisesta kohdentamisesta maakunnittain.

Seurannassa arvioitiin myös sitä, täyttyykö välttämättömyyskriteeri eri ravintolatyypin ja tilojen osalta niin, että sulkua tulee kohdentaa edelleen kaikkiin ravitsemusliikkeisiin yhdenmukaisesti. Nykyisessäkin epidemiatilanteessa aikuisväestön — erityisesti ikäryhmässä 20—45-vuotiaat — fyysisten kohtaamisten vähentäminen on ollut välttämätöntä ja on välttämätöntä, jotta epidemian suunnan kääntäminen voidaan varmistaa. Asetusta ei näin ollen ole muutettu tältä osin.

Maakunnissa, jotka eivät ole rajoituksen piirissä, ravitsemusliikkeet voivat olla jatkosakin avoinna asiakkaille, ja näiden yritysten on noudatettava luonnollisesti rajoituksia, jotka on annettu tartuntatautilailla ja sen nojalla.

Tätä sulkemista koskeva laki ja asetus ovat nyt voimassa tulevaan sunnuntaihin, 18. huhtikuuta, saakka, ja ravitsemusliikkeiden toimintaa säädellään sitten 19. huhtikuuta alkaen sosiaali- ja terveysministeriön toimialaan kuuluvan tartuntatautilain väliaikaisen 58 a §:n nojalla, joka on täällä eduskunnassa nyt toisessa käsittelyssä seuraavana asiana. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Heinonen. [Aki Lindén: Sano kaikki olennainen, niin ei tarvitse seuraavia kahdeksaa puheenvuoroa kuunnella!]

14.35 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Meillä on käsittelyssä asetus M 6/2021, joka on jo tullut voimaan ja on nyt niin sanotussa jälkitarkastuksessa, menee perustuslakivaliokuntaan.

Ministeri Haatainen kävi läpi tätä tilannetta ja toi aika monessa kohdassa esille tämän välttämättömyysvaateen ja välttämättömyysedellytyksen ja kertoi, että tarve muuttamiseen syntyi muun muassa Kittilän eli lähinnä Levin kohdalla, joka on nyt vapautettu näistä tiukoista koronakeistä ja sitten myös Pohjois-Pohjanmaa. Tietysti kysyä pitää, mikä on tilanne sitten esimerkiksi Pohjois-Savossa tai Pohjois-Karjalassa pitkien etäisyyksien alueilla. On kyllä monin paikoin aika kohtuutonta ylläpitää näin tiukkoja koronarajoitteita. Tuossa edellisessä keskustelussa, kun tätä vastaavaa asetusta käsitelimme, toin esille näi-

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

tä muutamia esimerkkejä kunnista, missä ei käytännössä ole koronaa ollut juuri lainkaan tämän yli vuoden kestäneen koronapandemian aikana.

Ministeri Haatainen mainitsi, että on haluttu luottaa THL:n asiantuntijalausuntoihin. No, tänään STT pudotti itse asiassa — omin sanoin — uutispommin Mika Salmisen johdolla. Kerrottiin perustuslakivaliokunnan kokouksesta maaliskuulta. Tässä oli kyse näistä ravintola- mutta myös ulkonaliikkumiskielloista, joista pääministeri Sanna Marin oli todennut täällä eduskunnassa muutamaa päivää aiemmin lähetekeskustelussa, että nimenomaan THL on arvioinut liikkumisrajoitusten olevan välttämättömiä epidemian hallitsemiseksi ja terveydenhuollon kantokyvyn turvaamiseksi. No nyt on käynyt selväksi, että itse asiassa näin ei THL olekaan sanonut, mitä pääministeri Marin on täällä eduskunnassa antanut ymmärtää. Mika Salminen totesi perustuslakivaliokunnan kokouksessa maaliskuun lopussa, STT:n mukaan hän kysyttäessä kertoi, että ”hallituksen esittämien liikkumisrajoitusten sijaan riittävä vaikutus saataisiin myös oleellisempien tartuntariskien rajoittamisella, esimerkiksi yksityistilaisuuksien kokoontumisrajoituksilla ja palveluita sulkemalla”. Salminen on vahvistanut tänään tietonsa myös STT:lle.

Ja nyt kysymys kuuluu: minkä takia pääministeri Marin eduskunnassa sitten antoi ymmärtää, että nämä nytkin ministeri Haataisen esille nostamat THL:n asiantuntijat olisivat antaneet toisenlaista tietoa? Nostan tämän esille tässä keskustelussa sen takia, että valitettavasti, jos pääministeri vetoaa THL:ään eduskunnan lähetekeskustelussa, meidän kansanedustajien kyllä pitää voida luottaa siihen, että hän puhuu totta tässä salissa, ja nyt kun on käynyt selväksi, että THL:n johtaja Mika Salminen on todennutkin, että ei tämä olekaan ainoa vaihtoehto, niin nyt tullaan siihen tilanteeseen, että mihin me voimme oikein luottaa tässä keskustelussa. Ja tuli hieman mieleen legendaarisen Penan sanat, kun Yle tänään kertoi, että oikeusministeriö toi viime tipassa oman ehdotelmansa. Valtioneuvoston kanslia oli jo päättänyt esittää liikkumisrajoituksia, oikeusministeriö yritti tuona viikonloppuna ehdottaa vaihtoehtoista toteuttamismallia liikkumisrajoituksille. Ministeriön kansliapäällikkö Pekka Timonen kuitenkin totesi: ”Mutta se ei vastannut sitä toimeksiantoa, joka kolegalla on ollut.” Tässä ollaan aika perustavaa laatua olevien kysymysten äärellä, arvoisa puhemies. Mihin me tässä salissa voimme luottaa, jos pääministeri vetoaa THL:n lausuntoihin ja THL:n kantoihin, jotka sitten pian paljastuvatkin paikkansapitämättömiksi? [Jussi Halla-aho: Ei ole ensimmäinen kerta!] Onko eduskunnassa silloin puhuttu totta vai onko puhuttu jotain muuta?

Arvoisa puhemies! Matkailu- ja ravintola-alan järjestö MaRa on erittäin huolissaan näistä pitkittyvistä rajoitustoimenpiteistä. MaRan tuoreen jäsenkyselyn mukaan jopa lähes 70 prosentilla matkailu- ja ravintola-alan yrityksistä liikevaihto alenee vähintään 50 prosentilla huhti—kesäkuussa verrattuna vastaavaan aikaan vuonna 2019. Eniten liikevaihto alenee ravintola-alalla, hotelleilla, kylpylöillä, ohjelmapalvelualalla, kongresseilla, messuilla ja festivaalialalla. Peräti 28 prosenttia alan yrityksistä on konkurssiuhan alla ja 3 prosenttia lopettanut toimintansa lokakuuhun mennessä. Matkailu- ja ravintola-ala, MaRa, itse asiassa vaatii rajoitustoimien nopeaa purkamista. Yritykset tarvitsevat heidän mukaansa pikaisesti kustannustuki nelosen, jossa tuota 30 prosentin omavastuuosuutta on alennettu merkittävästi ja tukien enimmäismäärä on nostettu 10 miljoonaan euroon. Yhä useampi matkailu- ja ravintola-alan yritys on konkurssiuhan alla, 28 prosenttia verrattuna MaRan maaliskuun alussa tekemään kyselyyn, eli tilanne menee erittäin nopeasti nyt huonommaksi.

Tässä, arvoisa puhemies, voisi olla nyt oiva paikka ottaa käyttöön tämä kokoomuksen esittämä koronapassi. Keino siihen, että me voisimme vastuullisesti avata tapahtumia, ra-

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

vintoloita, ruokaravintoloita, olisi koronapassi — passi, joka pitäisi sisällään tiedon rokotteen saamisesta, vaihtoehtoisesti tiedon sairastetusta koronasta eli vasta-aineista ja kolmantena vaihtoehtoisesti tiedon tuoreesta testituloksesta. [Puhemies koputtaa] Tällä tavalla meillä olisi mahdollisuus päästää myös matkailu- ja ravintola-alan yrityksiä irti koronan ikeistä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sarkomaa.

14.42 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssämme on valtioneuvoston asetus, joka tarkoittaa sitä, että Pohjois-Pohjanmaalla ja Lapin maakunnan alueella Kitilän osalta ei tarvitsisi enää siellä sijaitsevia ravitsemusliikkeitä pitää kiinni. Tämä on tämän esityksen sisältö, ja on hyvä, että tämä menee nyt perustuslakivaliokunnan jälkitarkasteluun, ja se hän on siellä huolella käytävä läpi.

Arvoisa puhemies! Kun puhumme nyt ravintoloista, niin tässä yhteydessä on tärkeää todeta seuraavaa:

Koronaepidemia on runnellut maatamme — ihmisiä ja yrityksiä ja aivan erityisesti ravintoloita — kovalla kädellä, ja siksi yhtään keinoa koronasta yhteiskunnalle aiheutuvien inhimillisten, sosiaalisten ja taloudellisten vaurioiden vähentämiseksi ei ole varaa jättää käyttämättä. Oli hyvä, että hallitus julkaisi exit-strategiansa. Se lähti lausuntokierrokselle päinvastoin kuin moni hallituksen esitys, joka on salassa valmisteltu. Tavoite avata Suomea asteittain on todella hyvä, se on myöskin kokoomuksen pari viikkoa sitten julkaistussa exit-strategiassa, mutta keinoiltaan hallituksen luonnos on valitettavasti vielä ontto.

Monissa maissa yhteiskunnan avaaminen on vauhdissa. Muun muassa Tanskassa avataan yhteiskuntaa ripeästi ja terveysturvallisesti rokotuskortin avulla. Ja, arvoisat kollegat, tuosta rokotustodistuksesta, rokotuskortista, on Tanskassa sovittu parlamentaarisesti. Siellä hallituksen johdolla mutta yhdessä kaikkien eduskuntapuolueiden kanssa on tuosta sovittu. Emmekö me voisi tehdä näin myöskin Suomessa eli sopia rokotuskortin käyttöönotosta ja myöskin koko exit-strategiasta eduskuntapuolueiden voimin yhdessä?

Kokoomuksen eduskuntaryhmä on tehnyt toimenpidealoitteen ryhmän puheenjohtajan Kai Mykkäsen johdolla rokotuskortin käyttöönottamiseksi, ja tuo aloite on myöskin hallituksen käytössä, ja sen pohjalta voisimme myös kaikki puolueet yhdessä siitä sopia. Me todellakin esitämme, että hallitus ryhtyy viipymättä toimiin yhteiskunnan nopeamman ja turvallisemman avaamisen mahdollistamiseksi koronatodistuksen käyttöönottamisella.

Tuon digitaalisen rokotuskortin tyrmäys olisi kyllä hallitukselta sydämetön teko. Pulas- sa ovat yritykset, kulttuuritoimijat, tapahtuma-ala, matkailuala. Rokotustodistus olisi erityisen tervetullut vuoden eristyksissä olleille, ihan ilman ihmiskontakteja oleville seniorille ja monille muille riskiryhmään kuuluville suomalaisille. Kun ministerinkin puheenvuorossa puhuttiin siitä, että välttämättömyys täytyy täytyä, kun rajoitteita tehdään, niin tässä yhteydessä on hyvä kysyä sitä, että kun meillä olisi saatavilla rokotuskortti, rokotuspassi tai rokotustodistus — miksi me sen sitten yhdessä ristimme, jos yhdessä voisimme siitä sopia — niin täytyykö silloin välttämättömyys. Eikö nyt olisi oikea aika ottaa kaikki välineet käyttöön ja mahdollistaa terveysturvallisesti suomalaisen yhteiskunnan avaaminen? Näin me voisimme avata suomalaista yhteiskuntaa vaiheittain ennen kuin yleiset rajoitteet poistuvat, ja tämä olisi varmasti tervetullut niin yrityksille kuin niille yksinäisille ihmisille, jotka saattavat jopa musertua siihen yksinäisyyteen, kun ovat ilman mitään ihmiskontakteja. Yritysten kassat ja ihmisten pankkitilit ovat tyhjiä. Ihmisten on päästävä te-

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

kemään ja yrittämään, jos se voidaan turvallisesti mahdollistaa. Ja siksi vetoankin ministeri Haataiseen: te osaavana ja viisaana ministerinä ymmärrätte tämän merkityksen, ja toivon, että nyt viette myöskin hallitukselle tämän ehdotukseni siitä, että parlamentaarisesti voisimme siitä sopia.

Tämä rokotuskorttihan ei ole uusi asia. Tätähän muun muassa itse olen jo viime vuonna kirittänyt. Kelassa on kaikki valmius, mutta hallitus ei tähän ole tarttunut. Ja siltä osin, kun puhutaan tästä välttämättömyydestä, ihmettelen, miksi tähän ei ole tartuttu, koska tähän olisi todellakin mahdollisuus nyt avata Suomea ja helpottaa sitä, miten me tästä koronakurimuksista päästään.

Arvoisa puhemies! Moni miettii, mikä tuo rokotuskortti, -passi, olisi. Se on todellakin kortti tai asiakirja, jolla voisi todentaa tiedon rokotuksesta tai negatiivisesta testituloksesta tai sairastetusta koronataudista. Tämä on myöskin keino siihen, että me voimme purkaa hyvin vahvasti ihmisten perusoikeuksia loukkaavia rajoituksia ennen kuin me päästään koko yhteiskunnassa näistä yleisistä rajoituksista, voisimme edetä nopeasti ja terveysturvallisesti. Eikö tämä olisi se asia, mihin nyt pitäisi tarttua?

Arvoisa puhemies! Olen hyvin hämmästynyt, kun ministeri Kiuru on nimittänyt tätä ehdotusta jopa sulkemisvälineeksi. Eikö asia ole aivan päinvastoin? Olisi hyvä kuulla nyt ministeri Haataiselta, mikä on hallituksen kanta.

Ja ihan lopuksi tästä kysyn, keneltä se on poissa, jos esimerkiksi lähes vuodeksi neljän seinän sisään sulkeutunut ikäihminen, seniori, joka otti ne hallituksen suositukset määräyksinä, pääsisi esimerkiksi teatteriin. Olisiko se meiltä pois? Ei varmasti olisi. Se olisi varmasti kaikille lisää.

Ihan viimeisenä sanon sen, että kun hallituksen piiristä on väläytelty niitä oikeudellisia ongelmia, joita tähän korttiin liittyy, niin useat oikeusoppineet ovat kyllä todenneet, että he eivät näe sellaista lähtökohtaista estettä, etteikö tätä voisi ottaa käyttöön. Ja sitä ihan viimeisenä ihmettelen, kun hallitus vauhdilla valmistelee tätä rokotuskorttia EU-tasolle, miksei sitä voitaisi ottaa Suomeen käyttöön, kun se auttaisi suomalaisia yrityksiä, auttaisi suomalaisia ihmisiä, meitä, pääsemään terveysturvallisesti tästä koronakurimuksista. Todellakin toivon, että — ehkä jo huomenna — hallitus kutsuisi eduskuntapuolueet ja voisimme sopia tästä kortista ja muutenkin siitä korona-exit-strategiasta, että saataisiin siitä yhdessä tehty.

Perusteluna myöskin: Täällä edustaja Heinonen totesi sen, että liikkumisrajoitusten osalta jäi epäselväksi se, olivatko ne välttämättömiä. Pääministeri sanoi, että ne olivat välttämättömiä. Tänään olemme saaneet lukea mediasta, [Aki Lindén pyytää vastauspuheenvuoroa] että perustuslakivaliokunnassa on todettu, [Puhemies koputtaa] että muut keinot olisivat riittäneet. Jottei tällaista sekaannusta tule, [Puhemies koputtaa] jottei rokotuskortti kaadu samalla tavalla kuin liikkumisrajoitukset, toivon, että voisimme sopia yhdessä keskustellen ja avoimesti puhua siitä, [Puhemies: Aika!] mistä tässä on kysymys.

Puhemies Anu Vehviläinen: En anna tässä kohtaa vastauspuheenvuoroja, koska täällä on etukäteen jonotettuja puheenvuoroja ja annan niitä ensin. — Ja seuraavaksi edustaja Mykkänen. [Jussi Halla-aho: Oikea päätös!]

14.50 Kai Mykkänen kok: Arvoisa puhemies! Tämä asetusta, jota tänään käsittelemme, kuvaa hyvin sitä varsin vaikeaa päätöksentekotilannetta, jossa olemme. Sinänsä on tietysti meille kaikille suuri helpotus, että koronatartuntojen määrä on viimeiset kaksi viikkoa tul-

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

lut yllättävän nopeasti alas, ja samaan aikaan tämä asetuksen laatiminen kertoo siitä, kuinka vaikea on tasapainoisesti yhdellä paidan koolla yrittää sopia sitä, mitkä rajoitukset ovat oikeasuhtaisia.

Tässä kiinnitän huomiota erityisesti Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin lausuntoon esimerkkinä. He kertovat, että kantokyky ei ole ollut uhattuna missään vaiheessa ja että heillä ei ole perusteita epidemian leviämisvaiheen määritelmälle ollut edes Kuopiossa, saati koko sairaanhoitopiiritasolla. Myöskään tarvetta uusille rajoituksille ei ole ollut. On erittäin epätodennäköistä, että Kuopion rajatuista tartuntaryvästymistä tulisi jatkotartuntoja. Lisäksi he edellyttäisivät, että olisi tärkeää arvioida ravitsemisliikkeiden erilaiset riskit koronan leviämisen lähteenä, jaotella ne niiden toiminnan luonteen perusteella. Tätä ei ole allekirjoittanut yksikään ravintolayrittäjä, saati ravintolalobbari, vaan johtajaylilääkäri Antti Hedman, Pohjois-Savon alueellisen koordinaatioryhmän puheenjohtaja, joka samalla sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen osalta perusteluosassa toteaa, että yhtyy THL:n näkemykseen siitä, että Pohjois-Savon epidemiatilanne tekee välttämättömäksi ravintolasulun jatkamisen maakunnan alueella, siis oman Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin suosituksen vastaisesti.

En kerro tätä esimerkkiä ainoastaan siksi, että se tietysti on suoraan tärkeä tuhansille työntekijöille, vaan siksi, että ymmärrän hallituksen tuskaa tässä, miten avaamme hallitusti ja huomioimme työpaikat ja ihmisten vapaudet asianmukaisesti samalla varoen liian nopeaa, turvatonta avaamista. Pelkään pahoin, hyvät kollegat, että tämäntyyppinen kritiikki tulee lisääntymään lähikuukausina, ja sen takia kaikki keinot, joilla voisimme aidosti kohdentaa terveyden kannalta välttämättömät rajoitukset niihin ihmisiin ja niihin tilanteisiin, joiden osalta se on aidosti välttämätöntä, pitäisi hyödyntää.

Siksi kysynkin tässä työministeriltä, joka täällä on vastaamassa, onko hallitus nyt todella lopullisesti päättänyt, että Suomi ei ole valmis ottamaan koronatodistusta käyttöön kotimaisen vaikuttavuuden osalta, niin että se olisi yksi tapa avata palveluita ja tapahtumia nopeammin ja useammalle. Tähän huoleen minut vie se, että hallituksen julkaisemassa exit-suunnitelmassa sivulla 7 sanotaan seuraavasti: ”Ripeän rokotustahdin vuoksi hallitus ei pidä tarkoituksenmukaisena ottaa käyttöön erioikeusjärjestelmiä rokotuksen saaneille, vaan voimassa olevat rajoitukset kohdistuvat edelleen lähtökohtaisesti kaikkiin.” Ja sivulla 13 sanotaan edelleen näin: ”Tässä vaiheessa rokotus- tai vastaaville todistuksille ei olla suunnittelemassa kansallista erityistä käyttötarkoitusta.” Kuitenkin viime päivinä hallituspuolueiden edustajat ovat puhuneet myönteisemmin, sen olemme panneet rohkaisevasti merkille. Esimerkiksi edustaja Ilmari Nurminen, jonka kanssa olin samassa lähetyksessä, antoi ymmärtää, että itse asiassa päähallituspuolue tai hallitus ei suhtaudu kielteisesti koronatodistuksen käyttöönottoon, kunhan sen tekniset haasteet ratkaistaan, ja että sitä valmistellaan, kuten myös ministeri Kiuru on sanonut.

Mikä on siis totuus, ministeri Haatainen: aikooko hallitus käyttää koronatodistusta siihen, että Aili tai Arto voisi osallistua vaikkapa kulttuuritapahtumaan jo toukokuussa, niin että kulttuuri- tai liikunta-ala saisi hieman happea myös tämän kevään osalta, vai suljetaanko se pois ylimääräisenä keinona, jota ei haluta lähteä valmistelemaan? Me emme tietenkään sulkisi keneltäkään Suomessa — emme keneltäkään — mitään sellaista, minkä hallituksen exit-suunnitelma avaisi kaikille, mutta huoli lähtee siitä, että hallituksen exit-suunnitelma ei lupaa kulttuuri- ja liikunta-alalle eikä -palveluille selkeätä avautumista siinä muodossa kuin se nyt on lausuntokierroksella. Sen liitteen sivulla 32 esimerkiksi sanotaan, että 12—19-vuotiaiden ryhmäharrastustoiminnassa tavoitteena on aikaisintaan elokuun ai-

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

kana sisätiloissa tapahtuva ryhmäharrastustoiminta, siis 12—19-vuotiaille. Aikuisten osalta ulkonakin tapahtuvaa ryhmäharrastustoimintaa olisi aikaisintaan heinäkuussa. Kestääkö tämä yhteiskunta tasapainoisesti touko—kesäkuun niin, että jopa ulkona tapahtuva ryhmäharrastustoiminta olisi rajoitettuna kaikilta näin tiukasti, samalla kun meillä merkittävä osa väestöstä alkaa olla rokotussuojan takana ja olisi välineitä, joilla voisi osoittaa esimerkiksi tuoreen negatiivisen testin avulla, että itse ei ole tartuttava yksilö? Mitä esimerkiksi Hesa Cupin järjestäjille tai kesän kulttuuritapahtumien järjestäjille teillä on sanottavana?

Kysehän ei ole siitä, että me rajoittaisimme kenenkään perusoikeutta, jos henkilöllä hallituksen suunnitelmassa olisi niitä perusoikeuksia käytössä, vaan nimenomaan siitä, että nopeammin ja useammalle turvallisesti. Sinänsä useimmat perusoikeusasiantuntijatkin ovat itse asiassa lausuneet tästä aika pyöreästi. Esimerkiksi professori Tuomas Ojanen sanoi jo tuoreeltaan, että ei näe kategorista estettä, ja itse asiassa Martin Scheininkin sanoi, että mikäli on selvää, että on riittävän iso riskiero rokotetuilla tai tuoreen testin saaneilla, niin tätä voisi ajatella. Eli onko meillä oikeastaan edes oikeutta rajata perusvapauksia sellaisen henkilön osalta, joka voisi puhelimellaan osoittaa, että hänen risksinsä tartuttaa on vähäinen? Minä kysyn, onko sellaista oikeutta edes olemassa.

Aikaa teknisesti on vähän, mutta onneksi ei tyhjältä pöydältä lähdetä, koska THL:ssä ja STM:ssä on teknisesti jo valmisteltu koronatodistusta, boarding passin tyyppistä sovellusta. Kyse on säädöksistä, ja ne te, hallitus, pystytte säätämään, jos tarvetta on, me kyllä autamme. Toimenpidealoitteen olemme jättäneet. Toivottavasti se voi olla yksi kannustin tässä asiassa etenemiseen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Annan tässä vaiheessa vielä puheenvuoron edustaja Zyskowitzille ja sen jälkeen ministeri Haataiselle. — Edustaja Zyskiewicz, olkaa hyvä.

14.57 Ben Zyskiewicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on kyse siitä, että jonkin verran vapautetaan ravintoloita sulun piiristä, mutta kun tässä on kyse juuri siitä, miten Suomea avataan tämän koronaviruksen, koronaepidemian, jälkeen, niin ajattelin puhua siitä kysymyksestä vähän laajemmin.

Tässä hallituksen alustavassa exit-suunnitelmassa ei ole tarkoitus hyödyntää täällä puheena ollutta koronatodistusta, siis sellaista tilannetta, jossa ihmisillä olisi esittää todistus joko saadusta rokotteesta, sairastetusta taudista tai tuoreesta negatiivisesta testistä. Ja kokoomus lähtee vahvasti siitä, kuten olette nyt näistä viime puheenvuoroista kuulleet, että jotta me voitaisiin tätä yhteiskuntaa avata aikaisemmin, niin tällaisen koronatodistuksen käyttöönotto olisi ehdottoman järkevää ja tarkoituksenmukaista. Me voitaisiin avata aikaisemmin esimerkiksi kulttuuritapahtumia ja muita tapahtumia, päästää ihmisiä lentopallootteluiden katsomoon ja niin edelleen.

Minun on pakko sanoa, että pääministeri Marinin ja ministeri Kiurun suhtautuminen tähän koronatodistuksen käyttöönottoon on ollut mielestäni aivan nurinkurista. Pääministeri Marin sanoi täällä viime torstain kyselytunnilla: ”Onko ajatuksena se, että kielletäisiin muita osallistumasta yhteiskunnan palveluihin paitsi heitä, jotka on rokotettu?” Ja hän sanoi edelleen: ”Onko tarkoitus, että suljettaisiin palveluita heiltä, joita ei ole rokotettu?”. Ja ministeri Kiuru sanoi 8.4. A-studiossa sanatarkasti seuraavaa: ”Mutta eikö se ole yhteiskunnan sulkemisväline?” Siis tämä ministerien Marin ja Kiuru suhtautuminenhan on täysin nurinkurista. Ei ole kyse siitä, että jätettäisiin avaamatta kaikille jotain sellaista, joka voitaisiin terveysturvallisesti avata kaikille. Ei siitä ole kyse, vaan kyse on siitä, että jos

muuten tapahtuma, tilaisuus, olisi suljettu kaikilta, niin annettaisiin niille mahdollisuus kuitenkin osallistua yleisönä ja työntekijöinä, joiden kohdalla se on terveysturvallista. Siis vaihtoehto tälle koronatodistukselle ei ole se — toisin kuin pääministeri ja ministeri Kiuru tuntuvat väärin ymmärtäneen — että avataan kaikille, vaan vaihtoehto on se, että ei avata kellekään, koska me puhutaan siitä ajasta, jolloin vielä ei ole edellytyksiä terveysturvallisesti avata kaikille. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Me emme voi ymmärtää tätä hallituksen, varsinkin demareiden, näkemystä, joka on tosin saanut tukea esimerkiksi perussuomalaisten joiltakin edustajilta — ja tuolla somessa on aivan viljeä ajatuksia siitä, että tällainen koronatodistus olisi jotain natsismia, fasismia, rinnastettavissa siihen, kun juutalaiset joutuivat holokaustin aikaan kantamaan keltaista Daavidin tähteä.

Siis onko demareiden ja hallituksen mielestä parempi, että nämä tapahtuma- ja kulttuurialan yrittäjät eivät edelleenkään pääse yrittämään, että heidän alihankkijansa eivät edelleenkään pääse tekemään työtään? Onko parempi, että nämä taiteilijat, näyttelijät, viulistit ja kumppanit eivät edelleenkään pääse tekemään työtään? Ja he ovat olleet vuoden työttöminä. Onko parempi, että se jatkuu, kuin että voitaisiin avata yhteiskuntaa tältä osin edes osalle suomalaisia? Eli tässä on kyse myös perusoikeusrajoitusten purkamisesta. Me on hyvällä syyllä rajoitettu näiden ihmisten perusoikeuksia, yrittäjien elinkeinovapautta, taiteilijoiden ja muusikkojen oikeutta työhön — me on rajoitettu heidän perusoikeuksiaan. Nyt me oltaisiin vapauttamassa heitä näistä perusoikeusrajoituksista, ja tätä ei sitten haluta hyväksyä — aivan käsittämätöntä.

Tämä on todellakin, niin kuin edustaja Orpo sanoi A-studiossa, demareiden ja vasemmiston klassinen tasa-arvonäkemys. Jos ei voida kaikille tarjota jotain mahdollisuutta, niin ei tarjota sitä kellekään. Jos ministeri Kiurulla on yksi lehmä ja minulla ei ole yhtään lehmää, niin otetaan ministeri Kiurulta se lehmä pois, niin sitten me olemme tasa-arvoisia. [Johannes Koskisen välihuuto] Onko se parempi, että, todellakin, ei kellekään sallita, jos ei voida kaikille sallia? Minä sanon teille, demarit: palauttakaa tämä ajatus sinne koipussiin, mistä te olette tämän ottaneet, tai sinne, mistä lie sosialismin saavutusten näyttelystä olette tämän ajattelun tänne tuoneet. Tämä ajatus, että ei voida joillekin avata yhteiskuntaa, sallia tapahtumia, sallia tilaisuuksia, sallia ihmisille tehdä työtä, sallia yrittäjille yrittää, kun ei sitä voida aivan kaikille tehdä, on aivan nurinkurinen. Minä en käsitä tätä ajatusta.

No kun siellä hallituksessa on muitakin kuin demareita, niin, hei keskustalaiset, oletteko te samaa mieltä: pidetään ne yrittäjät edelleen yrittämättä, ei sallita heidän yrittää? Ja oletteko myös te siellä vasemmistoliitossa ja vihreissä, joita paljon taiteilijat jostain kumman syytä kannattavat — ainakin ennen tätä koronakriisiä ja kulttuurialan kuristamista — todella sitä mieltä, että olkoot nämä taiteilijat edelleen työttöminä ja että kun he ovat vuoden kärsineet, niin kärsikööt edelleen? Onhan se niin väärin, jos he pääsevät soittamaan viulua ja näyttämään jollekin yleisölle, jonne kaikki eivät pääse vaan vain ne, jotka voidaan terveysturvallisesti ottaa.

Kyllä minun viestini, ihan niin kuin edustaja Sarkomaankin viesti, Säätytalolle hallitukselle — ja hallitushan siellä kokoontuu ilmeisesti tunnin päästä — on se, että ottakaa tässä asiassa järki käteen. Hylätkää nämä vanhentuneet sosialistiset tasa-arvokäsitykset ja sallikaa se, että yhteiskuntaa avataan edes osittain aikaisemmin, [Johannes Koskinen: Näin on tarkoitus!] sen sijaan, että sitä ei voida kellekään avata aikaisemmin, jos ei sitä voida avata kaikille.

Kun edustaja Koskinen, jota paljon arvostan, välihuutona sanoi, että sehän on tarkoitus, niin sitäkö se ministeri Kiuru tarkoitti, kun hän sanoi A-studiossa, että tämä on sulkemis-

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

väline? Sitäkö mieltä te demarit olette, että tämä on sulkemisväline ja se on tarkoituskin ottaa käyttöön, mutta se on sulkemisväline? [Johannes Koskinen: Se oli Kiurun lausunto!] Eikös ministeri Kiurun lausahdus tarkoita juuri sitä, että hän suhtautuu tähän hyvin kielteisesti?

Totta kai me toivomme, että koronatauti kukistuisi sitä vauhtia ja rokotekattavuus kasvaisi sitä vauhtia, että koskaan emme tarvitsisi tällaista todistusta, mutta siltä ei nyt näytä, vaikka hyvin on viime päivinä mennyt. Hallitus, tarttukaa tähän mahdollisuuteen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haatainen, 3 minuuttia.

15.04 Työministeri Tuula Haatainen: Arvoisa puhemies! Me käsittelemme siis nyt tätä ravintolasulkulakia, joka on päättymässä sunnuntaina. Se on nyt ollut kahdessa jaksossa kolme viikkoa, ja tämän lain myötäkin on aina välittömästi muutettu sitä eli on avattu ravintoloita, jos tartuntatilanne, tartuntataudin leviämistilanne, on helpottanut, ja näin tehtiin nyt tässä asetuksessa koskien Pohjois-Pohjanmaata ja Lapissa Kittilän kuntaa, joka siellä poikkeuksellisesti oli kiinni tartuntatautilanteen vuoksi. Tällä me olemme nyt sitten pystyneet näitä tartuntoja alentamaan. Voin sanoa, että ministerinä oli helpottavaa kuulla niistä uutisista, että nuoressa aikuisessa väestössä on yli 40 prosenttia tultu alas näissä tartunnoissa. Sillä on valtava merkitys meidän elinkeinoelämällemme, yrityksillemme ja erityisesti näille ihmisille ja heidän perheilleen. Se on mittava, mittava muutos, joka on nyt saatua aikaan näillä rajoituksilla.

No, nyt hallituksella on tarkoitus avata Suomea, ja sitä tullaan tekemään asteittain, ja nyt hallitus käy keskustelua siitä. Pian menen täältä juuri Säätytalolle, ja käymme keskustelua siitä, millä tavalla pystytään nyt sitten avaamaan hallitusti niin, että tämä tauti ei pääse missään vaiheessa ryöpsähtämään ja saadaan tämän rokotuskattavuus taas sitten tulemaan vastaan. Toivoisin, että nyt mistään yksittäisestä keinosta ei tällaista ideologista, poliittista vastakkainasettelua nostateta. [Ben Zyskowitz: No niin! — Sari Sarkomaa: Juuri näin!] Kyllä näitä kaikkia käydään läpi. Kyllä varmasti saamme selvityksen myös siitä, mikä tämä keinovalikoima on ja mihin tällaista rokotepassia voidaan tehdä. EU-tasollahan sitä ollaan tekemässä, niin että sillä voitaisiin liikkuvuutta sitten parantaa. Kyllä nämä kaikki tullaan läpikäymään. Eli se on ihan varma, että ne esitykset, joita hallitus sitten tekee, se haluaa myös tehdä niin, että ne ovat perusoikeuksien ja muusta näkökulmasta oikein perusteltuja ja toteutettavissa, ja sitten myös niin, että niillä päästään mahdollisimman pian sellaiseen tilanteeseen, että voisimme tämän taudin loppuvaiheessa mahdollisimman vapaasti elää. Eli kyllä käymme kaikki asiaan liittyvät näkökohdat läpi, se on ihan varma, ja sen voin luvata. Ja varmasti siellä keskustellaan tästäkin aiheesta, jonka kokoomus nyt tässä esille otti. Sinänsä on ihan hyvä, että ajatuksia nousee siitä, millä eri tavoin voidaan edesauttaa sitä, että Suomi voi aueta ja että meidän elinkeinoelämämme pystyy käynnistymään ja meidän yrityksemme toimimaan.

Nyt näiden rajoitusten osalta tässä vielä ollaan myös näitä tukimuotoja valmistelemassa tietenkin, ja se on ministeri Lintilän puolella, eli kustannustukijatkoa ollaan valmistelemassa. Se on tärkeää nyt, kun maa avautuu [Puhemies koputtaa] ja yritykset pääsevät toimimaan, että siihen vauhtiin myös päästään. Kassat ovat tyhjinä erityisesti ravintola-alalla ja palveluissa, [Puhemies koputtaa] eli siellä pitää myös päästä toimintaan mahdollisimman nopeasti. Se on työllisyyden kannalta kanssa a ja o.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.07.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.02.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä. — Edustaja Talvitie.

18.03 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa rouva puhemies! Meillä on tosiaan tässä tämän toisen ravintolasulun aikainen toinen asetus lähetekeskustelussa. Asetuksella rajoitetaan ravitsemusliikkeiden aukioloaikoja alueittain tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi. Tällä kertaa se ei kuitenkaan mene talousvaliokunnan jälkitarkasteluun, mutta voin sanoa, että onneksi se ensimmäinen asetus kuitenkin meni talousvaliokunnan käsittelyyn viime viikolla ja sieltä kautta perustuslakivaliokunnan jälkitarkasteluun, koska sen jälki näkyy nyt tässä asetuksessa. Eli kun ravintolasulun laki tehtiin muutama viikko sitten, niin siinä ensimmäisessä asetuksessa tästä ravintolasulusta vapautettiin muutamia maakuntia, joissa tautitilanne oli hyvä, vapautettiin myöskin Lappi lukuun ottamatta Kittilän kuntaa. Valitettavasti siinä ensimmäisessä asetuksessa ei kuitenkaan vapautettu Pohjois-Pohjanmaan aluetta, jossa oli parempi tautitilanne kuin Lapin alueella. Nyt sitten kun talousvaliokunta viime viikolla kuuli ja itse asiassa jo edellisellä viikolla pyysi näitä alueellisia tautitilanteita ja -tilastoja kunnittain muun muassa Pohjois-Pohjanmaalta ja Pohjois-Savosta, niin tässä asetuksessa näkyy se, että Pohjois-Pohjanmaalla, alueella, josta itse tulen, eivät rajoitustoiminnan edellytykset enää täyttyneet. Siinä mielessä kiitos talousvaliokunnalle tästä asetuksen jälkitarkastuksesta ja nimenomaan siitä lausuntojen pyytämisestä.

Jännää on, kuten aikaisemmin tänään tämän keskustelun yhteydessä eduskuntaryhmämme puheenjohtaja, edustaja Mykkänen toi esiin, että hallitus ei vapauttanut Pohjois-Savon ravintoloita eikä tehnyt sitä kuntakohtaista tilanteen tarkastelua, vaikka edellytykset muuten Pohjois-Savon maakunnassa olisivat kyllä täyttyneet. Ministeri toi nimenomaan esiin tämän lähetekeskustelun alussa, että hallitus on tehnyt päivityksen asetukseen, ja jos tautitilanne on sen mahdollistanut, niin ravintoloita on alueellisesti tai kuntakohtaisesti avattu. Pohjois-Savon osalta on kyllä pakko kysyä, miksi näin ei tapahtunut.

Tässä viimeisten viikkojen aikana tämän kuntakohtaisen käsittelyn lisäksi ovat useammat eduskunnan valiokunnat ja myöskin koko sali sitä kautta edellyttäneet ravintolatyypeittäistä sääntelyä, ja se kyllä helpottaisi nyt näitä tuleviakin viikkoja, kun meillä olisi selkeä sääntely siihen, mikä on lounasravintola, ruokaravintola, pubi, kuppila, kahvila, yökerho ja niin edelleen. Nyt meillä on lainsäädännössä vain ravitsemustoiminta, ravintolat ja henkilöstöruokalait. Se ei anna kyllä hyvää kuvaa, kun mennään jo toista vuotta koronatilanteessa ja joudutaan rajoittamaan koko ravintola-alan toimintaa.

Arvoisa puhemies! Nyt kun tämän asetuksen voimassaolo päättyy jo tämän viikon sunnuntaina, niin tälle asetukselle ei tulla tekemään samanlaista jälkitarkastelua, minkä talousvaliokunta ja perustuslakivaliokunta tekivät sille ensimmäiselle asetukselle, ja siinä mielessä on harmittavaa, että Pohjois-Savon osalta tätä tautitilannetta ei enää tällä viikolla ar-

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

vioida. Senpä takia on pakko vaatia, että hallitus hyväksyttyään tämän tartuntatautilain muutoksen, joka myöskin on ollut tänään istuntosalissa, tuo alueille nyt selkeästi tietoon sen, milloin tätä maakunta- ja kuntakohtaista tautitarkastelua tehdään, tehdäänkö sitä viikoittain, tehdäänkö sitä seuraavan kerran huhtikuun lopussa, toukokuun alussa vai miten, koska se on ainut keino saada tietoa myöskin alalle, niin että niissä maakunnissa, missä tautitilanne paranee — toivottavasti niitä on useampia maakuntia — myöskin yrittäjät tietävät, milloin voivat toimintaa avata.

On todella harmittavaa, että eduskunnan sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta ei päätenyt niitä kellonaikoja muuttamaan, eli ravintolat halutaan aukaista ensi viikon maanantaista lähtien pahemman tautitilanteen ja epidemiatilanteen alueilla siten, että käytännössä ainoastaan lounasravintolat voidaan avata. Jos se on se tahtotila, niin se pitäisi myöskin sitten sanoittaa, että kyse on vain siitä. Tiedämme, että mikään ravintola lounasravintoloiden lisäksi ei voi avata ovia sillä tavalla, että aukiolo kello 17:ään tai kello 18:aan — tai edes kello 19:ään — olisi kannattavaa, kun anniskelu on kuitenkin lopetettava viideltä, jolloin siis monet ruokaravintolat ja iltaravintolat vasta aukeavat.

Loppukaneettina vielä, että kun tämän osalta ei nyt päivitystä voida saada, niin tarvitaan kuitenkin ennakointia, avoimuutta ja selkeyttä tähän ravintoloiden sääntelyyn, tarvitaan sääntely ravintolatyypeittäin ja sitten myöskin vähintään tämän tartuntatautilain osalta tulevien viikkojen osalta tieto, milloin tämä vastaava asetus hallituksen osalta päivitetään ja milloin sitä arvioidaan. Se on vähimmäisvaade tuleville viikoille.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sankelo.

18.10 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Vielä muutama huomio tähän asetukseen ja ylipäättänsä näihin ravintolasulkukysymyksiin liittyen. Ministeri Haatainen totesi täällä päivän keskustelussa, että on seurattava välttämättömyysedellytyksiä, ja tämän perusteella tässä asetuksessa ovat sitten Kittilä ja Pohjois-Pohjanmaa nousseet sille puolelle, että ravintolat voivat olla auki, niin kuin ne ovat nyt olleetkin. Tähänhän tarvittiin painetta eduskunnasta, ja sitä vähän ihmeteltiin, kun tämä eduskunnan paine ei siellä oikein pure, mutta kyllä se sitten rupesi toimimaan.

Talousvaliokunnassa pyysimme, itse asiassa kokoomuksen toimesta, pohjalaismaakuntien sairaanhoitopiirien lausuntoja, ja ne toivatkin semmoisen mielenkiintoisen elementin, jonka voisin tässä päivän päätteeksi tuoda esille. Nimittäin ministerikin totesi, että terveysviranomaisen näkemystä on otettu huomioon THL:n näkemyksiä painottaen. Ja siltä se kyllä vaikutti. Nimittäin tästä käsittelystä paistoi kuitenkin läpi se, että vuoropuhelua THL:n ja paikallisten sairaanhoitopiirien välillä oli käyty kohtuullisen vähän, jopa ei ollenkaan. Tämän johdosta oli todella tärkeää, arvoisa puhemies, että me saimme näitten alueellisten sairaanhoitopiirien lausuntoja. Tänään on täällä puhuttu Pohjois-Savon lausunnosta ja näkemyksistä, ja aikaisemmin me kuulimme näkemyksiä Pohjois-Pohjanmaalta ja myös Etelä-Pohjanmaalta, joka myös pääsi tästä sulun piiristä pois.

Itse asiassa tässä voi tehdä kysymyksen, kuka sen alueellisen terveystilanteen parhaiten tietää. Tietääkö sen THL vai alueellinen sairaanhoitopiiri, jossa on johtavat viranhaltijat, jotka tietävät, mitä siellä maakunnassa oikeasti tapahtuu? Jos käy näitä sairaanhoitopiirien lausuntoja läpi, niin kaikissa näissä oli yhteistä se, että niissä todettiin, että ruokaravintoloiden osalta tämä ravintolasulku on heidän mielestään ollut näillä alueilla käytännössä turha — siis käytännössä turha. Tämän johdosta voisi hallituksen suuntaan viestittää, että eikö

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

nyt olisi korkea aika tiivistää sitä terveydellistä arviota niin, että sairaanhoitopiirit ja THL yhdessä näitä asioita arvioivat. [Puhemies koputtaa]

Näköjään edustaja Lindén pitää seuraavan puheenvuoron, ja hänhän on näitä näkemyksiä tuonut esille, joten mikä on teidän arvionne siitä, [Puhemies koputtaa] pitääkö sairaanhoitopiirien näkemykset ottaa huomioon?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindén.

18.13 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puheenjohtaja! Tämähän on mukavaa vuoropuhelua — olin nimittäin valmistautunut käyttämään suunnilleen juuri tämäntyyppisen puheenvuoron.

Tässä ovat eräät kollegat jo huomautelleet itselleni, että käytän vähän liikaa numeroita puheenvuoroissani, mutta niin monet asiat ovat nykyisin sellaisia, että niitä joudutaan kuvaamaan numeroilla. Ja muistutan mieleen, että tämä asetus, jota nyt käsittelemme, on annettu 8.4., viime viikon torstaina siis, ja sillä hetkellä tämä ilmaantuvuusluku oli Lapissa 13, Länsi-Pohjassa 8 — no nehan ovat samaa maakuntaa mutta siis eri sairaanhoitopiirejä — Pohjois-Pohjanmaalla 17, Keski-Pohjanmaalla 23, Kainuussa 15 ja Etelä-Pohjanmaalla 22, eli kaikki alle 25. Nyt on ilmeistä, että ollaan ajateltu, että juuri tuo 25 on sellainen tärkeä luku tässä suhteessa. Sen takia tämä on ollut looginen päätös, että nyt kun Pohjois-Pohjanmaankin tilanne oli alle 25 eli tuo mainitsemani 17, niin se tuli tähän joukkoon. Sen sijaan Pohjois-Savon luku vastaavana ajankohtana on ollut 45, se on jo merkittävästi korkeampi, ja itse kiinnittäisin huomiota siihen, että itse asiassa Pohjois-Savoa matalammassa luvussa ovat olleet Pohjois-Karjala, 32, mutta se on ollut sillä hetkellä nousussa, ja Vaasan sairaanhoitopiiri eli Pohjanmaa, 33, Satakunta on ollut luvussa 49. Sitten meillä on ollut neljä sairaanhoitopiiriä yli 50:n luvussa mutta enintään luvussa 100, ja sitten meillä on ollut yli 100:n luvussa kuusi sairaanhoitopiiriä, joista Uusimaa ainoana yli 200:ssa. Eli kyllä tämä on perustunut ihan tämmöisiin objektiivisiin asioihin, ja minun mielestäni nämä ovat mitattavassa olevia asioita. Totta kai THL:n ja sairaanhoitopiirien välinen vuoropuhelu on tässä tärkeätä.

Sitten vielä vähän niin kuin kommenttina edustaja Talvitielle, kun peräsitte sitä selkeää ravintolatyypeittäistä säätelyä, että kun olen nyt varmasti kymmeniä kertoja itsekin siellä sosiaali- ja terveysvaliokunnassa ollut näitä asioita käsittelemässä, niin kyllähän me sitä kaikki olemme kaivanneet. Ja sanon ihan näin, että ei oppositionkaan esityksissä ole kertaakaan ollut sen tarkempaa kuin tämä, mikä meillä nyt on, tämä kaksijako: ravintolat, jotka saavat liikevaihtonsa pääasiassa alkoholimyynnistä, ja sitten ne toiset. Me tiedämme, että ravintolatyyppejä on varmasti 10 tai 20 — riippuen siitä, kuinka hienojakoiseen mennessä — mutta tämä on ongelma ollut. Juristit ovat sanoneet, että sen pitäisi olla sitten niin selkeää, koska jos kohdistetaan erilaisia rajoituksia, niin sen pitää olla juridisesti hirveän pitävää. Se ei nyt vaan ole ollut sitten mahdollista. Valitan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kaunisto poissa, edustaja Juuso poissa, edustaja Reijonen poissa, edustaja Kopra poissa. — Edustaja Vikman.

18.17 Sofia Vikman kok: Arvoisa rouva puhemies! Kokoomuksen vaatimuksesta tosiaan myös sairaanhoitopiirejä eli alueellisia terveysviranomaisia on kuultu valmisteluvaiheessa. Esimerkiksi Pohjois-Pohjanmaan osaltahan kävi ilmi, ettei sulkua edes tarvittu.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Arvoisa puhemies! Kokoomukselle on tärkeää, että korona saadaan kuriin ja että rajoitukset ovat tehokkaita. Hallitus ei kuitenkaan ole toistuvista huomautuksista huolimatta kyennyt kohdistamaan rajoituksia alueellisesti tarkasti niin, että niillä alueilla, joilla sulkeminen ei ole välttämätöntä, ravintolasulkuja ei toteuteta. Tätä kohdentamista vaati muun muassa perustuslakivaliokunta lausunnossaan. Kokoomus esittää sitä, että ravintoloille tarjotaan tosiasialliset toimintamahdollisuudet. Me olemme esittäneet sitä, että enintään viinin vahvuisten alkoholituotteiden ulosmyynti sallittaisiin ja rajoituksia kohdennettaisiin alueellisesti tarkasti vain sinne, missä ne ovat aivan välttämättömiä. Anniskelun arvonlisäveroa on määräaikaisesti alennettava ruoan tasolle.

Arvoisa puhemies! Pidän valitettavana, että hallitus ei suostunut sulkemiskorvauksen kohtuulliseen korotukseen. Ravintolat ovat käyttäneet kaikki taloudelliset puskurit koronavuoden aikana. Lainat on nostettu, säästöt käytetty, kassat tyhjennetty. Silti hallitus väkisin halusi, että ravintoloilla on omavastuu. Mistäpä omavastuu maksetaan, kun kassa on tyhjä. Sulkemiskorvaus tulisi pikaisesti korjata, ja elinkeinon harjoittamisen kieltäminen tulisi korvata ravintoloille takautuvasti riittävällä korvauksella. Koronan jälkeen ravintoloille on luotava näkymä taloudellisesti kestävästä noususta. Tämän edellytyksenä ovat riittävät korvaukset elinkeinotoiminnan rajoittamisesta.

Tällä hetkellä tilanne ympäri Suomea on todella hankala. Merkittävä osa yrityksistä on konkurssiuhan alla, liikevaihdot ovat pudonneet, lopettamisia on jo tullut, ja esimerkiksi ohjelmajpalveluissa konkurssiuhan alla on jopa 44 prosenttia yrityksistä. Näissä olosuhteissa toivon, että hallitus tarttuu näihin kokoomuksen ehdotuksiin ja ottaa ne vakavasti, ja toivon, [Puhemies koputtaa] että hallitus tarttuu myös kokoomuksen ehdotukseen koronatodistuksesta, joka olisi yksi keino avata yhteiskuntaa nopeammin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ovaska poissa. — Edustaja Löfström.

18.20 **Mats Löfström r:** Ärade fru talman! Vi diskuterar här i kväll statsrådets förordning om temporära stängningar av restauranger för att begränsa spridningen av coronaviruset. Den här förordningen utgår ifrån den temporära lag som riksdagen redan tidigare har godkänt. Det här handlar om en förordning där riksdagen gör en efterhandskontroll. Den här förordningen är redan i kraft och har inneburit att restauranger i norra Österbotten och i Kittilä har fått öppna på nytt i måndags. Grundlagsutskottet kommer enligt grundlagen behandla förordningen och göra den här efterhandskontrollen och tar sig an den här frågan i morgon på utskottsmötet.

Grundlagsutskottet har tidigare poängterat i förhållande till Åland att restauranger normalt är åländsk lagstiftningsbehörighet medan smittskydd är rikets lagstiftningsbehörighet och att man därför behöver koordinera hur man beslutar om restaurangstängningar eller begränsningar på Åland. När den här lagen trädde i kraft hade man en mycket god kontakt mellan statsrådet och Ålands landskapsregering där man skapade sig en gemensam lägesbild som gjorde att restaurangerna kunde öppna igen på Åland för två veckor sedan, vilket var ett mycket motiverat beslut med tanke på det epidemiologiska läget just då. Jag vill bara tacka statsrådet för att man på det viset verkligen har följt det vi har skrivit i grundlagsutskottets utlåtande i de här ärendena, alltså att man behöver koordinera de här sakerna tillsammans mellan statsrådet och Ålands landskapsregering. På det viset undviker man onödiga missförstånd eller också att det uppstår problem som har att göra med Ålands

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

självstyrelse. Det här är jätteviktigt, för det bygger både förtroende och respekt, och det är precis på det sättet som vi bör agera i de här ärendena. — Tack.

Puhemies Anu Vehviläinen: Yhteenvedo.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Berg poissa. — Edustaja Kivisaari.

18.24 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Koronan leviämisen pysäyttämiseksi ihmisten välisiä kontakteja on ollut välttämätöntä vähentää. Tämän takia myös ravintoloiden aukioloa ja paikkamäärää koskevat rajoitukset ovat olleet perusteltuja. Ihmisten ymmärrystä on kuitenkin koeteltu, kun ravintoloiden toimintaa on rajoitettu sellaisessakin paikassa, missä koronaa ei ole näkynyt mailla eikä halmeilla eikä sen ole koettu siis aiheuttavan merkittävää riskiä. Yksinuottisuus on siis häirinyt, aivan ansaitusti, mutta onneksi sitä juoksua on nyt parannettu.

On myös aivan selvää, kuten täälläkin on todettu, että ravintoloiden riskiprofiilit ovat erilaisia, ja me tiedämme, millä logiikalla koronavirus kulkee. Siksi niputtaminen samaan muottiin on ollut osittain epäloogista. Edustaja Lindén jo varsin asiantuntevasti kuvasikin hyvin tätä problematiikkaa, joka asiaan liittyy. Rajoitustoimien osalta on puhuttu siis välttämättömyysedellytysten täyttämistä. Emme voi määrätä rajoitustoimia varmuuden vuoksi, vaan meidän on kyettävä perustelemaan, miksi rajoitukset ovat välttämättömiä tartuntojen leviämisen pysäyttämiseksi. Rajoitustoiminnassa on siis siirrytty tarkastelemaan maakuntia pienempiä alueita. Tämä on hyvä ratkaisu, ja se on juuri sitä kulkua, missä rajoitustoimien lainsäädäntö on kehittynyt.

Puhemies! Tartuntataudin leviämisen estämiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:ää siis esitetään nyt muutettavaksi niin, että ravintolat voitaisiin avata Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa sekä Lapin maakunnan alueella myös Kittilän kunnassa. Mahdollisuus rajoitustoimien purkamiseen on hyvä merkki ja antaa toivoa myös koronan selättämiseen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Wallinheimo poissa, edustaja al-Tae poissa, edustaja Adlercreutz poissa, edustaja Pirttilahti poissa. — Edustaja Salonen.

18.27 Kristiina Salonen sd: [Puhujan mikrofoni ei avaudu] Arvoisa puhemies! Mikin päälle laitto ei tänään oikein toiminut käsieni osalta. Mutta mikki saatiin päälle. — Täällä on puhuttu jo lähestulkoon kaikki tästä ravintolasulusta ja nyt eduskunnan tarkasteluun tulevista ravintola-asetuksesta. Totean, että nyt kolme viikkoa kestänyt ravintolasulku päättyy tämän viikon jälkeen. Tämä sulku on ollut hyvin tiukka, mutta näyttäisi siltä, että se on ollut oikein kohdennettu rajoitus, sillä tartuntamäärät ovat olleet laskussa.

Samanaikaisesti kuitenkin on todettava, että vielääkään ei koronavirusepidemia ole taitunut selkeästi ja selvästi. Edelleen meillä on päivittäiseen mutta myöskin viikkotasoiseen seurantaan tarkkaa tarvetta ja tehtävä arviota tämän tautitilanteen johdosta siitä, miten ravintoloiden jatkon osalta kullakin alueella sitten käy. Vaarana on edelleen, että positiivinen kehitys siihen suuntaan voi kääntyä nopeasti pääläelleen, ja siksi emme ihan vielä voi palata takaisin normaalimpaan aikaan vaan varovaisuutta on edelleen syytä jatkaa. Kolmen viikon sulun avulla olemme kuitenkin saaneet tilannetta kuriin siten, että tautitilanne

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

on parempi nyt kuin maaliskuussa, ja se on tulevan kesän osalta toivoa antava merkki ja ratkaiseva asia myös siltä osin, että jos tautitilanne nyt pysyy maltillisena, on myös ravintoloilla paremmat edellytykset jatkaa toimintaansa kesällä normaalimmin.

Ravintolasulusta aiheutuneet taloudelliset vahingot ovat paitsi yrittäjille myös ravintolalan työntekijöille mittavat. Näitä tappioita on pystyttävä korvaamaan, ja tähän työ- ja elinkeinoministeriö onkin valmistellut tukimallia kohtuullisesta korvauksesta yrityksille. Kukaan meistä ei toivo sitä, että ravintoloiden toimintaa jouduttaisiin uudelleen rajoittamaan radikaalisti, ja tavoitteena onkin, että vastaavanlaiseen sulkutilaan ei enää tarvitsisi mennä. Positiivista valoa tuovat nyt sitten jo täälläkin esille nostetut alueiden laajennukset tämän asetuksen johdosta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 58 a ja 58 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 32/2021 vp

Valiokunnan mietintö StVM 9/2021 vp

Toinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Sarkomaa.

Keskustelu

15.07 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa rouva puhemies! Koronaepidemia on vakava, ja kokoomuksen eduskuntaryhmä on kaikin tavoin tukenut niitä hallituksen vaikuttavia toimia, jotka ovat olleet välttämättömiä viruksen taltuttamiseksi. Nyt käsittelemme tartuntatautilain muutosta toisessa käsittelyssä, ja on todettava aluksi, että hallitus on rajoittanut ravintoloiden toimintaa vahvasti jo vuoden ajan ja tämä käsittelyssä oleva esitys rajoittaisi ravintoloiden toimintaa sulun jälkeen entistäkin tiukemmin. Ravintoloiden avaaminen esityksen mukaisesti ei olisi suurelle osalle ravintoloita kannattavaa. Tämä esitys johtaisi lisääntyneisiin konkursseihin, lomautuksiin ja irtisanomisiin. Kokoomus ei hyväksy hallituksen esitystä vaan esittää sen hylkäämistä. Meillä on täällä valiokunnan varapuheenjohtaja Mia Laiho, joka esittää vastalauseemme, jossa on siihen ratkaisu, joka tuo terveysturvallisesti keinoja antaa ravintoloiden yrittää — siis terveysturvallisesti antaa ravintoloiden yrittää.

Mielestämme on vakavaa se, ettei hallitus ymmärrä yrittäjyyttä eikä mielestämme ole riittävästi huomionut toistuvia perustuslakivaliokunnan kantoja eikä edes ravintolatyypien erilaisuutta. Me olemme toistuvasti täällä tätä asiaa käsitelleet, ja tulee tunne, että korvat on suljettu siltä hädältä ja niiltä viesteiltä, joita on tullut kaikkialta ja jotka huomioon ottaen olisimme voineet tehdä parempia ratkaisuja, huolehtia terveysturvallisuudesta mutta myös siitä, että koronasta huolimatta voitaisiin yrittää ja ravintolat voisivat turvallisesti toimia.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Tuossa mainiossa vastalauseessa, joka on tehty sosiaali- ja terveysvaliokunnan varapuheenjohtajan Mia Laihon johdolla, me esitämme, että ulkotarjoilualueille eli terasseille olisi kevyemmät rajoitukset. Esitämme oikeudenmukaisempia korvauksia ravintoloille sekä anniskelun arvonlisäveron alentamista tilapäisesti 14 prosenttiin. Kuulostaako tutulta? Näitä olemme toistuvasti esittäneet. Edellytämme, että hallitus laatisi ulospääsystrategian rajoituksista siten, että se turvaa ravintoloille kannattavan liiketoiminnan edellytykset tulevaisuudessa ja parantaa toimialan investointi- ja kasvumahdollisuuksia. Kysynkin: miksi te hallituspuolueet olette näitä toistuvasti vastustaneet? Me olemme laajasti kuulleet asiantuntijoita, alan toimijoita, ja he ovat näitä toivoneet, he ovat näitä esittäneet, mutta te tylysti olette aina nurin nämä äänestäneet.

Viides lausuma tässä mielestäni erittäin perustellussa ja taitavasti ja huolella laaditussa vastalauseessa on se, että esitämme, että sallittaisiin tilapäisesti viinien ulosmyynti anniskelu-oikeuden omaaville ravintoloille. Tämähän on tavoite, jota lukuisat hallituspuolueiden kansanedustajat ovat vaatineet sosiaalisessa mediassa. Tätä on esitetty, mutta tämäkin on nurin äänestetty.

Vetoan nyt hallituspuolueiden edustajiin. Kun edustaja Laiho esittelee vastalauseemme esitykset ja perustelut toistamiseen täällä ja kertoo nämä vielä tarkemmin, niin vetoan siihen, että kun äänestämme, voisitte äänestää näiden esitysten puolesta. Ne mahdollistaisivat sen, että yrittäjät pääsisivät terveysturvallisesti yrittämään, voitaisiin välttää konkurssseja, lomautuksia, niitä ikäviä kohtaloita, joita hyvin pienituloisilla ravintola-alan työntekijöillä on, kun he eivät ole päässeet töihin. Nämä ovat ihan kohtuullisia suhteessa niihin toimiin, mitä valtio on tukea ja muuta antanut. Iso osa näistä on sellaisia, jotka eivät edes maksaisi, vaan todellakin yrittäjät pääsisivät yrittämään.

Ihan lopuksi sanon, että kokoomuksella on vahva huoli ravintola-alan yrittäjistä ja työntekijöistä, heidän toimeentulostaan. Siellä on yrityksillä kassat tyhjinä ja työntekijöillä pankkitilit ja kukkarot ovat tyhjiä, ja tosiaan näiden lausumien hyväksymisellä me voisimme yhdessä auttaa ravintola-alan todella kiperää tilannetta.

Ja kyllä tässä tilanteessa auttaisi myöskin se, että voitaisiin ottaa se rokotustodistus käyttöön. Voisimme purkaa niitä perusoikeuksiin puuttuvia vakavia rajoitteita, jotka ovat olleet perusteltuja koronaepidemian takia. Jos tuo kortti otettaisiin käyttöön, niin voisimme purkaa nopeammin rajoitteita, ihmiset pääsisivät yrittämään ja toimimaan nopeammin, ennen sitä, kun yleiset rajoitteet puretaan. Eikö tämä olisi perusteltua? Ja kun tiedetään, että tuo kortti on olemassa ja mahdollisuus ottaa käyttöön, niin herää kysymys, miten me voimme olla ottamatta sen käyttöön. Se helpottaisi ihmisiä ja ennen kaikkea suomalaista yhteiskuntaa.

Toivon todellakin, että täältä viesti sinne Säätytalolle tulee, ja ehkä huomenna pääministeri kutsuu kaikki eduskuntapuolueet ja voisimme sopia tuon rokotuskortin käyttöönotosta, niin kuin Tanskan parlamentissa on tehty. Tehdään yhdessä — kokoomus haluaa tehdä yhteistyötä ja nostaa Suomen tästä koronan alhosta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Zyskowiec.

15.13 Ben Zyskowiec kok: Arvoisa rouva puhemies! Arvoiset kansanedustajat! Jatkan vähän edellisessä puheenvuorossa puhumastani aiheesta. Yritin puhua nopeasti, mutten kuitenkaan saanut sanottua kaikkea, mitä olin ajatellut.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Uutena asiana kuitenkin vastaan ensin ministeri Haataiselle. Hän ymmärtääkseni pahoitelti sitä, että tässä koronatorjunnassa ja Suomen avaamisessa, näin ymmärsin, tästä koronatodistusasiasta on tehty tällainen ideologinen kysymys. No, jokainen, joka on kuunnellut puheenvuorojani täällä tai julkisuudessa tästä koronatorjunnasta Suomessa, tietää, että en ole lähestynyt tätä asiaa ideologisesti enkä missään tapauksessa tällaiseksi hallitus—oppositio-kysymyksenä vaan olen antanut tukeni hallitukselle, joka mielestäni Suomessa on hoitanut tätä korona-asiaa suhteellisen hyvin.

Mutta sanon suoraan, että tässä asiassa, tämän koronatodistuksen torjumisessa, olen suorastaan järkyttynyt, enkä nyt liioittele. Olen suorastaan järkyttynyt siitä, että pääministeri Marin ja ministeri Kiuru ovat niin selkeästi tämän ajatuksen torjuneet, ja järkyttynyt siitä, että he ovat nähneet tämän asian jotenkin aivan nurin kurin, aivan kuin olisi kyse siitä, avataanko kaikille, ja sitten kun otetaan koronatodistus käyttöön, ei avatakaan kaikille. Eihän tässä siitä ole kyse. Kyse on siitä, ovatko tietyt tapahtumat, tilaisuudet, kulttuuri- ja muut, suljettuna kaikille vai avataanko joillekin. Se, että he ovat olleet sitä mieltä, että ei voida avata joillekin, jos ei voida avata kaikille, on mielestäni aivan kummallinen ajatus. Ja se, että ministeri Kiuru televisiossa puhui sulkemistodistuksista, on minusta aivan käsittämätöntä.

Nyt, onneksi, ministeri Haatainen edellisessä puheenvuorossaan mielestäni sanoi, suunnilleen niin, että kyllä hallitus on valmis tätä ennakkoluulottomasti tarkastelemaan. Ja tähän itse asiassa myös edustaja Ilmari Nurminen pari päivää sitten Maikkarin aamutelevisiossa viittasi — tai ei pelkästään viitannut, vaan hän sanoi, että ei hallitus ole tällaisista torjunut. No, pyydän edustaja Nurmista lukemaan edellä siteeraamani pääministeri Marinin puheenvuorot ja katsomaan, mitä ministeri Kiuru sanoi asiasta A-talkissa muutama päivä sitten. Mutta jos tämä demareiden kanta on kääntynyt tai kääntymässä, niin sehän on hyvä asia. Jos hallitus nyt tämän päivän neuvottelussa, joka juuri näillä minuuteilla, tai tunnin päästä, on alkamassa, tai myöhemmin on valmis tarttumaan tähän asiaan, niin sehän on hyvä asia.

Mutta kun ministeri Haatainen sanoi, että kyllä tässä kaikkee katellaan ja vähän valmistellaan, niin haluan kuitenkin korostaa aikataulullisia kysymyksiä. Tällä hankkeella on kiire, eli se pitää panna pystyyn mahdollisimman pian, jotta sillä on käyttöä. Muuten me ollaan syyskuussa, lokakuussa — en tiedä missä. Ja toivottavasti, toivottavasti Suomen koronaepidemia on siihen mennessä sellaisessa tilanteessa, että voidaan laajasti avata kaikille. Kukapa sitä vastustaisi, jos se olisi mahdollista?

Itse uskon, että vaikka mennään hyvään suuntaan, niin tällaisella todistuksella voitaisiin avata suomalaista yhteiskuntaa joiltakin osin kuukausimäärillä aikaisemmin kuin ilman tällaista todistusta. Kannustan hallitusta tarttumaan tähän asiaan ja ripeästi etenemään. Eihän siinä ole mitään järkeä, että tämä hyväksytään kyllä eurooppalaisessa matkailussa, mutta sitten kun puhutaan siitä, että se hyväksyttäisiin Suomessa, kotimaassa, niin sitten se onkin perusoikeuskysymys. No, jos se on sitä, niin miksei se ole matkailupuolella perusoikeuskysymys?

Näistä perustuslakiasioista vielä muutama sana. Meillä on perustuslain 6 §:n 2 momentti kieltää asettamasta ihmisiä eri asemaan ilman hyväksyttävää perustetta. No, onko tämä hyväksyttävä peruste, että voidaan avata joillekin, voidaan poistaa perusoikeusrajoitukset joiltakin, taiteilijoilta, tapahtuma-alan yrittäjiltä, ja avata yhteiskuntaa osin, vaikka ei voida avata kaikille? Onko tämä sellainen syrjintä, jonka perustuslaki kieltää?

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Kuten on ihan luonnollista, perustuslakiasiantuntijoiden kannat tässä asiassa ovat tietysti poikenneet toisistaan ja menneet ristiin. Esimerkiksi professori Tuomas Ojanen on lähtökohtaisesti ymmärtääkseni ollut sitä mieltä, että tämä ei olisi perustuslain kieltämää syrjintää. Sitten professori Kotkas on taas ollut sitä mieltä, että kyllä tämä on syrjintää ja perustuslain vastaista, paitsi jos me lisäämme testikapasiteettia niin paljon, että jokainen halutessaan pystyy tämmöisen testin nopeasti ottamaan, koska silloin tietyllä tavalla kaikilla on mahdollisuus päästä sinne viulukonserttiin ja elokuvateatteriin ja muuhun kulttuuritapahtumaan — sitten Kotkaksen mielestä tämä ei ole syrjintää mutta muuten tämä on. Ja sitten meillä on eri tohtoreita, Itä-Suomessa Muukkonen ja muita, professori Scheinin, jota myös paljon arvostan, jotka ovat aika herkästi olleet näkemässä tämän perustuslain vastaiseksi syrjinnäksi.

Oma kantani on tietysti selvä, kun yleensäkin vastustan ylikireitä perustuslaki- ja perusoikeustulkintoja. Tietystikään tämä ei ole perustuslain kieltämää syrjintää, koska tässä ei ilman hyväksyttävää perustetta aseteta ihmisiä erilaiseen asemaan. Tässä on erittäin hyväksyttävä peruste eli ihmisten terveyden suojeleminen. Ja kun pohditaan, onko tämä syrjintää, toiseen vaakakuppiin pitää asettaa se, että tämä on perusoikeusrajoitusten poistamista niiltä kulttuurialan ihmisiltä, joilta me olemme, hyvin perustein, kieltäneet yritystoiminnan, eli me olemme rajoittaneet heidän elinkeinovapauttaan, tai olemme kieltäneet kulttuurialan työntekijöiltä työnteon, hyvin perustein, mutta me olemme rajoittaneet heidän oikeuttaan työhön, joka myös on perusoikeus. Eli oma kantani on täysin selvä: tämä ei ole perustuslain kieltämää syrjintää, vaikka tällainen kortti otettaisiin käyttöön. Sille on hyvät perusteet myös siltä kannalta, että toisessa vaakakupissa on kyse siitä, että tässä puretaan perusoikeusrajoituksia. Siis tämä todistustaakka kääntyy vähän niin kuin toisinpäin: on asetettu perusoikeusrajoituksia hyvin perustein ja niitä nyt purettaisiin. Ja sekö sitten, että kaikki eivät voi osallistua, on perustuslain kieltämää syrjintää? Ei todellakaan mielestäni ole.

Ymmärrän, että hallituksella on tiettyä arkuutta mennä perustuslakivaliokuntaan tällaisten asioiden kanssa, mutta kannustan silti hallitusta etenemään ripeästi. Itse luotan siihen, että perustuslakivaliokunta, aivan oikein, katsoo, että tämä ei ole perustuslain kieltämää syrjintää.

Puhemies Anu Vehviläinen: Otamme tähän vielä edustaja Heinosen puheenvuoron, ja sen jälkeen käynnistetään pikku debatti. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

15.20 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos, että vielä voin pitää puheenvuoron. Me aamulla olimme niitä täällä jo varhain edustaja Zyskowiczin kanssa jonottamassa.

Toivottavasti tästä koronapassista, josta edustaja Zyskowicz puhui hyvin ja perustellusti, ei ole nyt muodostumassa meidän pääministeri Marinille arvovaltakysymystä, niin että hän ei voisi tulla tässä vastaan. [Antti Lindtman: Parhaamme yritetään!] Kokoomus on sitä esittänyt. Sitä ovat toivoneet ravintola-ala, matkailuala, kulttuuriala, tapahtuma-ala, kauppa. Hyvin laajasti suomalainen yhteiskunta huutaa nyt koronapassin perään.

Alleviivaan vielä, että koronapassi siis tarkoittaa sitä, että ihminen on saanut rokotteen tai sairastanut koronan — eli hänessä on tuore koronan vasta-aine — tai sitten hänellä on tuore koronatesti. Euroopassa, esimerkiksi Tanskassa, on jo 15 minuutin pikatestejä. Nämä testit voidaan ottaa jopa siellä teatterin ovella tai festareiden portilla, jos tähän vain on halua. Eikä tämä ole sulkemisväline, niin kuin sosiaalidemokraatit ovat esittäneet. Silloinhan

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

pitäisi ajatella myös ajokorttia sulkemisvälineenä. Ajokorttihan sulkee auton ratista ne, joilla ei ole sitä korttia tai ajo-oikeutta. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Kyllä!] Ei tämä toimi sillä tavalla, vaan tämä on keino avata tätä yhteiskuntaa.

Arvoisa puhemies! Valtioneuvosto on ilmoittanut, että ravintolasulkuja puretaan tulevan sunnuntain jälkeen. Ravintolayrittäjillä ei kuitenkaan ole vielä tietoa siitä, millä toiminnan rajoituksilla ravintolat voivat Suomessa eri alueilla aueta. Lain mukaan valtioneuvosto voi ankarimmillaan siis määrätä jatkossakin ruokaravintoloiden ja muiden asiakaspaikat puoleen, anniskelupainotteisten ravintoloiden kolmasosaan ja määrätä anniskelun loppumaan kello 17 ja ravintolan sulkemaan kello 18. Mutta ei ole tietoa, missä nämä ovat voimassa, missä eivät ole voimassa ja millä tavalla näitä ollaan toteuttamassa.

Ravintolat ovat olleet, hyvät kollegat, kiinni kohta kuusi viikkoa suuressa osassa Suomea, ja ravintolasulku päättyy sunnuntaina kolmessatoista maakunnassa. No, nyt tuoreet tiedot kertovat, että pääministeri Sanna Marinin hallitus haluaa kuitenkin jatkaa näitä koronarajoituksia aika isossa osassa maata. On puhuttu Udestamaasta ja Varsinais-Suomesta, joissa esimerkiksi määrättäisiin julkisuudessa olleiden tietojen mukaan ravintolat sulkemaan kello 18, alkoholin tarjoilu loppuisi kello 17, ja sitten — kuin jonkinlaisena armon kappaleena — ruokaravintolat saisivat olla auki kello 19:ään. Eivät, arvoisat sosiaalidemokraatit, ruokaravintolat tule pärjäämään sillä, että te annatte niille tunnin armoa pitää auki kello 19:ään. Olisi paljon reilumpaa sitten sanoa, että nämä pidetään kokonaan kiinni, kuin antaa jotain pientä armopalasta, vähän löysää. Ja tiedän, että teidän tavoitteenne on se, että te ette halua edes korvata näille ravintoloille sen jälkeen heidän menettämänsä liiketoimintaa, ja tämä on vain sosiaalidemokraattien taitava kiepautus tässä hommassa. [Johannes Koskinen: Jos puhuisitte omista tavoitteistanne!] — Voimme puhua omista tavoitteistamme. Kokoomus on ne esittänyt, ja ne esittelee hetken kuluttua edustaja Laiho. Kokoomus on esittämässä tähän esitykseen hylkyä. Me emme ole tämän kannalla, arvoisa edustaja Koskinen.

Matkailu- ja ravintola-alan Timo Lappi totesi näin: ”Epätietoisuus ravintoloiden avaamisen edellytyksistä on sietämätöntä yrittäjille ja työntekijöille. Todennäköisesti valtioneuvosto tekee päätöksen torstaina” — eli huomenna — ”jolloin yrittäjille jää kolme vuorokautta aikaa tehdä työvuorolistat, tilata elintarvikkeet ja päättää muista avaamiseen liittyvistä asioista taikka päättää, ettei avaaminen ole kannattavaa. Ravintoloiden sulkeminen kello 18 tarkoittaisi illallisia tarjoaville ravintoloille sekä pubeille ja yökerhoille käytännössä sulun jatkamista ilman valtion maksamaan sulkemiskorvausta.” Tätäkö te sosiaalidemokraatit, edustaja Lindtman ryhmäpuheenjohtajana, haluatte? Uusien rajoitusten periaate on siis sama kuin tähänkin asti. Anniskeluravintoloita koskisivat tiukemmat rajoitukset kuin ruokaravintoloita, mutta tuo ruokaravintoloiden kädenojennus olisi ainoastaan vaivainen tunti.

Arvoisa puhemies! Rajoitukset on suhteutettava kunkin maakunnan ja paikkakunnan tautitilanteeseen, ja niitä pitää voida määrätä vain välttämättömistä syistä. Näin on monet kerrat todettu. Ja nyt on julkisuuteen tullut tietoa, että näitä rajoitustoimia ollaan osoittamassa pääkaupunkiseudulle, Uudellemaalle, Turun seudulle — mutta julkisuudessa on kerrottu, että myös Kymenlaaksoon, Kanta-Hämeeseen, Päijät-Hämeeseen. Onko näin? Kukaan ei tiedä. Eivät tiedä nämä ravintoloitsijat, eivätkä tiedä muuten näiden ravintoloiden työntekijäkään, onko heillä töitä ensi maanantaina vai eikö ole. Ja tämä on se riistävä epätietoisuus, mikä alalla tällä hetkellä on.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Eduskunta on vaatinut, että rajoitukset tulee tarvittaessa asettaa maakuntaa pienemmille alueille ja korvaukset rajoituksista sekä ulko- ja sisätilojen erilaisten tartuntariskien huomioimisesta rajoituksista päätettäessä pitäisi ottaa huomioon. Ravintolan toiminta voi olla käytännössä mahdotonta näiden teidän nyt haluamienne rajoitusten myötä. Matkailu- ja ravintola-alan Timo Lappi toteaa vielä: ”Eduskunnan päätökset sitovat valtioneuvostoa, kun se päättää ravintolatoiminnan rajoituksista 18.4. jälkeen. Sosiaali- ja terveysvaliokunnalla on oikea tilannekuva yrittäjien ja työntekijöiden hädästä. Valtioneuvosto ei toimi vastuullisesti, jos ruokaravintoloiden tulee lopettaa anniskelu kello 17 ja sulkea ovensa kello 18 sulun jälkeen. Myös terasseille tulee asettaa lievempiä rajoituksia. Niissä maakunnissa ja kunnissa, joissa tautitilanne on hallinnassa, [Puhemies koputtaa] tulee asettaa lievemmät rajoitustoimet tai ne tulee poistaa kokonaan.”

Arvoisa puhemies! Ravintola-ala odottaa, arvoisa hallitus, nyt tietoja uusista rajoituksista. [Puhemies koputtaa] Vasta sitten tiedetään, onko ravintoloiden avaaminen ylipäättään kannattavaa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat käyttää debatissa vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta. — Debatin aloittaa edustaja Lindtman.

15.28 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tärkeää, että pysymme avaamaan yhteiskuntaa määrätietoisesti, hallitusti ja turvallisesti. Mitä tulee tähän asetukseen, niin olen ymmärtänyt niin, että ensiksi eduskunnan pitää hyväksyä tämä laki, sen jälkeen hallituksella [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] on mahdollisuus antaa tämä asetetus. En tiedä, olisiko se edes mahdollista, että hallitus olisi voinut ennen tämän lain hyväksymistä antaa tämän asetuksen — tuskin.

Mitä tulee tähän koronatodistukseen, arvoisa puhemies, niin haistan nyt vähän sellaista, että kokoomus yrittää tehdä tässä nyt riitaa asiasta, josta ei pitäisi tehdä riitaa. Viime kyselytunnilla pääministeri Marin totesi, sanoi, että hän haluaa perehtyä tähän koronatodistukseen, ja kysyi mallia. Esimerkiksi hyvä kysymys on, että nyt kun hallitus avaa ravintoloita, [Puhemies koputtaa] haluaisiko joku ravintoloihin koronatodistuksen. Yksi sitaatti: ”Malliin liittyy selkeitä haasteita [Puhemies koputtaa] yhdenvertaisuuden ja perustuslain näkökulmasta.” Tämä todetaan kokoomuksen omassa strategiassa. [Puhemies koputtaa] Onko tämä nyt synkeää sosialismia? Mielestäni ei. Katsotaan mallia, [Puhemies: Aika!] tehdään tätä yhdessä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kopra.

15.29 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvä kuulla edustaja Lindtmanin suulla, että hallitus ja pääministeri tosiaan pohtivat tätä koronapassi-asiaa, sillä se olisi kyllä oiva keino vapauttaa ihmiset käymään ravintoloissa. Meillä esimerkiksi yhä suurempi määrä eläkeläisiä alkaa olla kohta rokotettuja, ja he voisivat sitten käydä ravintoloissa, jos ne vain olisivat auki, jos te ette väkisin pitäisi niitä kiinni.

Se, että nyt sallitaan ikään kuin ravintoloiden aukeaminen mutta aukioloajat ovat tiukat, tiukasti rajoitettuja, on kyllä tosiasiallisesti aikamoinen potku mahaan. Paikallinen lappeenrantalainen ravintolayrittäjä, joka pitää suosittua kaljakuppilaa, olutravintolaa, laittoi minulle viestiä, että se, että ravintola saisi olla vain 18:aan asti auki, on kuin tikari iskettäisiin kahvaa

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

myöten vatsaan, sillä kaikki kulut kaatuvat yrittäjän päälle mutta mahdollisuutta ansaita tuloa ei ole. Tällä te tapatte lopullisesti nämä olutkuppilat sun muut, jotka nyt ovat jo entuudestaan suurissa vaikeuksissa. [Puhemies koputtaa] Älkää rajoittako tällä tavoin aukioloaikoja, vaan antakaa niiden olla auki pidempään, [Puhemies koputtaa] koska se pelastaa vielä nämä ravintolat, joita tarvitaan työllistämään ihmisiä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Muistutan edustajia minuutin mitasta vastauspuheenvuoroissa. — Seuraavaksi edustaja Niikko.

15.31 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kokoomus haluaa erotella ihmiset kuin hyvät akanoista. [Ben Zyskowiczin välihuuto] Tästä ole pitkä matka sille tielle, jossa ihmiset luokitellaan hyviin ja pahoihin. Tällä luodaan mielikuvia ihmisten kelpoisuudesta yhteiskunnan palveluiden ääreen pääsemiseksi.

Mielestäni yhteiskunta pitää avata kyllä, mutta se pitää avata kaikille. [Ben Zyskowicz: Totta kai!] Me ei voida estää ihmisiä menemästä vaikkapa syömään tai saamaan nautinnollisia palveluita, joista edustaja Zyskowicz puhuu, taiteen äärelle tällä perusteella, että oletetaan, että he ovat vaaraksi toisten terveydelle. Meillä on syyttämättömyysolettamus tässä lainsäädännön lähtökohdassa, ja me ei voida ruveta luokittelemaan ihmisiä vaarallisiin ja [Ben Zyskowicz: Tässä teille on kaveri!] turvallisiin pelkän oletuksen perusteella.

Täytyy myös muistaa se, että meillä ei olla vielä lähelläkään sitä tilannetta, että kaikki ne ihmiset, jotka haluavat rokotteen, saisivat sen. Elikkä kesällä olisi kokoomuksen mallin mukaan sellainen tilanne, että ne, jotka ovat onnistuneet saamaan rokotuksen, pääsevät palveluiden piiriin, [Timo Heinonen: Ei pidä paikkaansa!] mutta ne, jotka eivät ole, [Puhemies koputtaa] eivät pääse. Tätä ei ratkaista millään testien ottamisella, [Puhemies: Aika!] edustaja Heinonen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Laiho.

15.32 Mia Laiho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ravintolat ovat olleet jo vuoden ajan niin sanotussa löyhässä hirressä. Kulttuuritoimiala ja tapahtuma-ala ovat kärsineet. Nyt myös kuntosalit ovat kiinni. Monet yrittäjät ovat erittäin suuressa ahdingossa, samoin työntekijät näissä yrityksissä. [Aki Lindénin välihuuto] Jotta Suomi oikeasti saadaan nousuun koronan jälkeen ja pystytään tekemään järkevä exit-strategia, meidän pitää ottaa käyttöön niitä työkaluja, joilla me pystytään osittain aloittamaan se avaaminen, ja tässä koronatodistuksen käyttöönotto on tietenkin todella järkevää ja kannattavaa.

Haluan tässä nostaa esille myöskin ikäihmisten ja pitkäaikaissairaiden mahdollisuuden esimerkiksi kuntoutukseen. Tällä koronatodistuksella he voisivat käydä esimerkiksi uimahalleissa saamassa vesijumppaa ja seniorikahviloissa tai erilaisissa [Puhemies koputtaa] yhteisissä tapahtumissa. He ovat olleet eristyksissä jo vuoden.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Östman.

15.33 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa kuulostaa siltä, että kaikki ovat nyt fokuksineet siihen koronapassiin tai koronatodistukseen, mutta täytyy muistaa, että ennen kuin me päätämme sellaisesta, pitäisi saada rokotteita ihmisille, sehän on se kaikkein suurin haaste tällä hetkellä. Niin kuin me kaikki tie-

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

dämme, AstraZenecan kanssa on ollut yllättäviä ongelmia, ja nyt meidän kannattaisi käyttää kaikki voimavaramme siihen, että Suomi saisi hankittua lisää rokotteita. Onneksi saimme äsken uutisen, että EU-komissio on tehnyt uuden diilin taas Pfizerin kanssa, 50 miljoonaa rokotetta, mutta tästä tulee noin 600 000 Suomelle, ja se ei ole riittävä määrä. Kehotan ja rohkaisen hallitusta nyt käymään neuvotteluja useiden rokotevalmistajien kanssa, että me saisimme lisää tänne Suomeen nopeasti, niin että me onnistuisimme sitten avaamaan yhteiskuntaa normaalisti [Puhemies koputtaa] ehkä alkukesästä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindén.

15.34 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kokoomus avasi keskustelun näistä käsiteltävistä asioista melkoisella tykityksellä, eikä ole kaikkeen tietenkään tässä lyhyessä, minuutin puheenvuorossa mahdollisuus ottaa kantaa. Mutta ihan siellä alussa tuli hyvin voimakas arvostelu pääministeriä kohtaan ja annettiin ymmärtää, että pääministeri olisi täällä puhunut niin sanottua muunneltua totuutta, ja koska olen lukenut perustuslakivaliokunnan lausunnot, myös THL:n lausunnon, enkä muista siellä kuulleen sellaista, mitä täällä kerrottiin, niin kaivoin sen nyt esille. Tässä Mika Salmisen lausunnossa 28.3. todetaan: ”Laitos arvioi, että esitys on Suomen nykyisessä koronavirusepidemia-tilanteessa oikea-aikainen, oikeasuhtainen ja välttämätön, jotta tarvittaessa voidaan viimesijaisena keinona rajoittaa väestön fyysisiä kontakteja ja näin estää covid-19-epidemiaa leviämistä täysin hallitsemattomasti.” Tämä on siis suora sitaatti nelisivuisesta lausunnosta, [Puhemies koputtaa] joka kaikkien kannattaa lukea kokonaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Multala.

15.35 **Sari Multala kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli aika yllätys, että perussuomalaiset ajattelevat näin voimakkaasti, että yhteiskunnan avaamista mahdollisimman pian ei kannattaisi edistää koronapassin avulla.

Tässä kuitenkin tänään käsitellään ravintoloiden rajoituksia sen jälkeen, kun täyssulku päättyy, ja ravintolat edelleen odottavat nyt sitä tietoa, miten he voivat avata. Tämä laki siinä on todella tiukka. Jos tiukimman mahdollisen mukaan mennään, ravintolatoiminta ei tule olemaan kannattavaa.

Arvoisa puhemies! Haluan kuitenkin muutaman sanan vielä sanoa tästä koronapassista. Kysehan ei ole pelkästään rokotteista. Rokotteet näyttävät nyt tällä hetkellä viivästyvän vielä entisestään, kun myös tämän toisen rokotteen kanssa on ongelmia. Nämä muutkin vaihtoehdot, eli negatiivinen todistus ja sairastettu tauti, ovat mukana tässä ehdotuksesamme, ja on entistä tärkeämpää [Puhemies koputtaa] nyt tämä ehdotus ottaa tarkkaan tarkasteluun. On hyvä kuulla, jos siihen on myös hallituspuolueissa valmiutta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Reijonen.

15.37 **Minna Reijonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tiedottamisen tärkeyttä ei pidä unohtaa, ei rokoteasiassa eikä muissakaan asioissa eikä varsinkaan näissä ravintola-asioissa. Yrittäjiä on nyt kovasti ihmetyttänyt tämä asia. Tälle esitykselle, mitä tässä ollaan nyt tekemässä, perussuomalaiset ovat esittämänsä hylkyä. Esimerkiksi Pohjois-Savossa oli ihmeellinen tilanne, kun ravintolat piti laittaa todella kiireellä kiinni ja

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

siellä oli satoja kilometrejä väliä siihen, missä oli tautirypäspesäke: yhtäkkiä sitten myös muutaman sadan kilometrin päässä samassa maakunnassa jouduttiin sulkemaan. Siinä ei ollut oikein logiikkaa, ja tiedottaminen on edelleenkin hyvin ontuvaa. Toivon, että tiedottamiseen panostetaan erityisen paljon jatkossa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Koskinen.

15.37 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus on kaivanut jotain 50-luvun retoriikkaa sosiaalidemokraattien punaväristä ja sosialismin luurankoja kaapista, jotta voisi ampuja niitä alas.

Mutta jos katsotaan tätä oikeaa tilannetta, niin nythän juuri tällä lakiesityksellä avataan mahdollisuudet siihen hienosyisempään tapaan avata palveluja. Nehän ovat maksimirajoituksia, jotka sinne on kirjattu sitten asetuksella säädettäväksi, ja tarvittaessa aluehallintoviranomaiset voivat paljon helpommin sopeuttaa ne toimet kunkin alueen tilanteeseen, ja siitä on velvoittavat lausunnot sekä perustuslakivaliokunnalta että sosiaali- ja terveys- ja talousvaliokunnalta. Ja näin viikonlopusta eteenpäin tulee toimia: avata sen mukaan kuin koronatilanne sallii. Näillä nopeilla toimenpiteillä on saatu kolmaskin aalto hallintaan, ja sen pitäisi olla oppositiota ja hallitusrintamaa, koko kansaa yhdistävä seikka. Ollaan iloisia siitä, että päästään avaamisen tielle.

Ja koronapassi on sitten tietyissä tilanteissa ihan käyttökelpoinen, [Puhemies koputtaa] jos se mahdollistaa tämän siirtymäkauden aikana, kun koko kansa tulee rokotetuksi, joidenkin palvelujen avaamisen aikaisemmin. [Puhemies: Aika!] Sitä pitää objektiivisesti selvittää, ja sitä hallitus on luvannut tehdä. [Välihuutoja — Ben Zyskowicz: Hyvä, olipa hyvä puhe!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sarkomaa.

15.39 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt on kiire. Nyt pitäisi tarttua tähän koronapassiasiaan. Kansaneläkelaitos on pitkään, jo viime vuoden ajan, toivonut, että hallitus antaisi määrärahat, ja sitä olisi voitu valmistella, mutta toimeen ei ole tartuttu. Nyt ei pidä vain selvittää vaan tehdä toimia. Jos se EU-alueella otetaan käyttöön, miksi me emme voisi helpottaa suomalaisia yrittäjiä ja suomalaisten senioreiden ahdinkoa, jotka on hallituksen suosituksilla — jotka on ymmärretty määräyksiksi, mihin oikeuskanslerikin on puuttunut — suljettu neljän seinän sisään. Päästäisimme ihmisiä tapamaan toisiaan ja yrittäjiä yrittämään vähän nopeammin kuin olisi mahdollista sitten, kun yleiset rajoitteet puretaan. Eli tässä on kysymys siitä, että puretaan niitä rajoituksia, jotka menevät ihan ihmisten perusoikeuksiin, vähän nopeammin kuin olisi sitten mahdollista, jos tätä koronapassia ei olisi käytössä. Toivon, että tämä otetaan mukaan.

Ja kysyn vielä: miksi te vastustatte meidän vastalauseessamme olevia esityksiä, [Puhemies koputtaa] että esimerkiksi annettaisiin ravintoloille mahdollisuus myydä viiniä ulos ruoan mukana? [Puhemies: Aika!] Se mahdollistaisi yrittämisen, ja te vastustatte sitä. Miksi?

Puhemies Anu Vehviläinen: Taas huomautan siitä, että yrittäkää sanoa se kärkeäsi siinä minuutin alkupuolella, niin se tulee sanottua. — Ja seuraavaksi sitä kokeilee edustaja Berg. Olkaa hyvä. [Aki Lindén: Berg onnistuu!]

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

15.40 **Kim Berg sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni tämä koronapassiasia nyt lähtee vähän turhaankin laukalle, ja ehkä tässä oleellisin asia on se, mistä puhutaan ja ollaanko yhtä mieltä siitä, mistä tässä on kyse. Puhutaan välillä koronapassista, sitten puhutaan rokotetodistuksesta ja sitten puhutaan koronatodistuksesta. Päästäisiin varmaan tässä keskustelussa eteenpäin, jos todettaisiin se, että puhutaan siitä koronatodistuksesta, ja edustaja Zyskowicz ansiokkaasti avasi, mitä sillä tarkoitetaan. Eli ei kyse ole pelkästään siitä, ketkä kansalaisista on rokotettu, keitä ei ole rokotettu, vaan on myös muita keinoja osoittaa se, että ei kannata koronaa. Ja tätä kautta me varmaan päästään eteenpäin, koska tämäntyyppistä valmistelua on tällä hetkellä meneillään — itse asiassa on alkuvuodesta lähtien ollut meneillään. Tästä ollaan tulossa ulos, ja uskon, että me tästä löydämme sen yhteisen tien ulospäin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Essayah.

15.41 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä käsillä olevassa lakiesityksessä on minusta tärkeää, että huomioidaan, että nämä rajoitukset voisivat olla maakuntaa pienemmillä alueilla. Täällä nousi esille jo Pohjois-Savo ja se, että kuinka se perustasolta yhtäkkiä sitten määrittiinkin kokonaisuudessaan sulkemaan kaikki ravintolansa, vaikka tuossa maakunnassa on kaikkein eniten niitä kuntia, joissa tartuntamäärät jäävät alle viiden. Siellä on muutama näitä tartuntaryväksiä Kuopion ympäristössä, mutta ne on erittäin hyvin pystytty jäljittämään ja sillä tavalla myöskin saatu sitten sammutettua nämä ketjut. Siinä mielessä pidän todella tärkeänä, että pystyttäisiin jatkossa hyvin tarkasti tätä katsomaan.

Sen lisäksi on vielä tärkeää huomioida myöskin nämä ruokaravintolat ja se erotus näitten ravintoloitten ja yökerhojen välillä ja toisaalta sitten sisä- ja ulkotiloissa tapahtuvan tarjoilun välillä. Toivon, että näissä meillä pystyttäisiin katsomaan tätä asiaa nyt maltillisesti ja siten, [Puhemies koputtaa] että päästäisiin oikeasti ravintola-alalla eteenpäin ja työllisyydestä pitämään huolta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hoskonen.

15.42 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On selvää, että tällaisessa erittäin poikkeuksellisessa tilanteessa lainsäädännön saaminen ajan tasalle on vaikeaa, koska eihän näitä harjoituksia ole ennen pidetty. Taitaa olla maailmanhistoriassa ensimmäinen kerta, kun tässä tilanteessa olemme. Tauteja on aina ollut, mutta eipä tässä nykyajassa, mitä elämme, ole ollut.

Toivon jatkossa, kuten tässä mietinnössäkkin ovat nuo ponnet kirjattuina ja niin kuin edustaja Essayah omassa puheenvuorossaan äsken sanoi, että saadaan näitä alueellisia merkintöjä paremmin huomioitua. Esimerkiksi kotikunnassani Ilomantsissa ei pitkään aikaan ole ollut tartuntoja, ja silti meillä oli kaikki paikat kiinni pääsiäisen aikana. Että tällainen alueellinen harkinta pitää pystyä olemaan, eikä pidä olla niin kaavamaista, että pannaan koko maakunta kiinni, vaikka vain yhdessä tai kahdessa paikassa siellä maakuntakeskuksessa on ollut tartuntoja. Toivon, että tähän kiinnitetään huomiota, koska siinähan se lainsäätäjän viisaus onkin, että otetaan huomioon olemassa olevat olosuhteet. Kahta samanlaista maakuntaahan ei tunnetusti ole olemassa.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Zyskowicz.

15.44 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä kuulut puheenvuorot ovat olleet mielestäni erittäin hyviä. Näyttää muun muassa edustaja Lindtmanin ja edustaja Koskisen ja muiden puheenvuorojen valossa siltä, että SDP:n kannalta tässä koronatodistusasiassa on muuttunut tai vähintään muuttumassa ja ollaan aika kaukana siitä, kun ministeri Kiuru kutsui tätä viime viikolla A-talkissa sulkemisvälineeksi. Nythän tässä keskustelussa näyttää siltä, että ainoa, joka tukee tätä Marinin—Kiurun tähänastista linjaa, on ollut edustaja Niikko. [Antti Lindtman: Älkää vääristellä!]

Kun täällä edustaja Lindtman on puhunut siitä, että ei tätä ole pääministeri alun alkaenkaan epäröinyt tai vastustanut, niin luenpa sitaatin siitä, mitä hän viime viikolla sanoi: ”Onko teillä näkemystä siitä, että suljettaisiin palveluita heiltä, keitä ei ole rokotettu?” Siis suljettaisiin palveluita. Edustaja Lindtman, [Puhemies koputtaa] ei tässä olla sulkemassa palveluita yhtään keneltäkään, vaan tässä ollaan avaamassa palveluita aikaisemmin. [Puhemies: Aika!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindtman.

15.45 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oletan, että Zyskowicz siteeraa samaa puheenvuoroa, jossa pääministeri Marin viime kyselytunnin alussa totesi näin: ”Halusin perehtyä tähän todistukseen, koska nostitte myös siinä parlamentaarissa keskustelussa esiin, minkälaista mallia tavoittelette.” Siinä on kysymyksiä, esimerkiksi se, että nyt kun ravintolat avautuvat kaikille, haluttaisiinko, että nyt joihinkin niihin ravintoloihin, joita nyt avataan, pääsisi vain todistuksilla. Tämä on kysymys. [Ben Zyskowicz: Kuka voi olla tuota mieltä?]

Arvoisa puhemies! Niin kuin todettu, minusta tästä ei kannattaisi tehdä suurta riitaa, tätä selvitetään. Mutta kysyn, edustaja Zyskowicz, kun pääministeri on viitannut siihen, että tähän malliin liittyy haasteita ja kysymyksiä, joita pitää selvittää yhdenvertaisuuden ja perustuslain näkökulmasta, ja kun te nimittelitte tätä sosialismiksi ja teette olkiukkoja: kun tässä kokoomuksen omassa exit-strategiassa [Puhemies koputtaa] sanotaan, että malliin liittyy selkeitä haasteita yhdenvertaisuuden [Puhemies koputtaa] ja perustuslain näkökulmasta, niin oletteko eri mieltä kokoomuksen [Puhemies koputtaa] exit-strategian kanssa? [Puhemies: Aika!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Zyskowicz.

15.46 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mitä tulee pääministeri Marinin täällä käyttämään puheenvuoroon... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Anteeksi, teillä ei ole nyt mikrofonin päällä. Laittakaa ensin se päälle. [Antti Rinne: Ei se haittaa!]

Kiitos, rouva puhemies! — Ensinnä, mitä tulee pääministeri Marinin viime kyselytunnilla käyttämiin puheenvuoroihin, niin tässä maassa jokainen, joka seurasi kyselytuntia, näki ja kuuli, että pääministeri suhtautui hyvin skeptisesti tähän koronatodistusehdotuk-

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

seen, ja jokainen voi lukea, edustaja Lindtman, sieltä hallituksen exit-suunnitelmasta, että siellä kerrotaan, että tätä ei aiota ottaa käyttöön. Toivottavasti se muuttuu. Mutta lukekaa se luonnos, mikä julkistettiin muutama päivä sitten.

Ja tästä pääministeri Marinin nurinkurisesta ajatuksesta — otan vielä uudestaan tämän sitaatin: ”Onko ajatuksena se, että kielletäisiin muita osallistumasta yhteiskunnan palveluihin?” Edustaja Lindtman, ei tässä olla kieltämässä ketään osallistumasta vaan sallimassa osallistuminen. Siis vaihtoehto ei ole se, että avataan kaikille, vaan vaihtoehto on se, että ei avata kellekään. Ja jos kuvittelette, että kokoomus vastustaa sitä, että avataan kaikille, jos se on terveydellisesti mahdollista, niin miksi kukaan sitä vastustaisi?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja al-Taee.

15.48 Hussein al-Taee sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En nyt mielelläni lähtisi kovin syvällisesti riitauttamaan tätä, mutta minun pyyntöni tässä vaiheessa kokoomuksen edustajille on, että tutustukaa omaan exit-suunnitelmaanne, [Antti Lindtman: Kyllä!] ihan oikeasti. Siellä lukee, että tähän liittyy mahdollisesti perusoikeuksiin liittyviä haasteita, joita täytyy selvittää — se todetaan siinä teidän omassa paperissanne. [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] Nyt me kilpailemme vähän siitä, olemmeko me sosialisteja vai oletteko te sosialisteja — minä en ole ihan varma enää siitä. [Ben Zyskowieczin välihuuto] Lukekaa se oma suunnitelmanne. Siellä lukee tarkasti, että se pitää selvittää, koska siihen liittyy perustuslaillisia haasteita, ja sen totesi myös pääministeri. Ei tästä kannata nyt riidellä täällä. Teidän täytyy keksiä ihan oikeita asioita, joista me voidaan käydä hyvää debattia, mutta tästä me emme ole eri mieltä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Talvitie.

15.48 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kokoomus tosiaan esitti viime viikolla tätä, että koronapassia, koronatodistusta, pitäisi selvittää, ja otti sen esiin myöskin parlamentaarisessa keskustelussa, kuten pääministeri toi täällä salissa esiin. Kysymys kuuluukin, että jos puheenjohtaja Marin on valmis sitä selvittämään, niin miksi sitä ei sitten haluttu kirjata siihen hallituksen exit-strategiaan, että sitä selvitetään. Kokoomus tosiaan on esittänyt, että sitä halutaan selvittää. [Antti Lindtman: Se on lausunnolla!] — Kyllä.

Mitä tulee sitten tähän esitykseen, mikä meillä on nyt tässä salissa keskustelussa, niin tämä on kyllä todella surkukupaisaa, että hallitus haluaa avata ravintolat tavalla, jolla ravintolat eivät pysty avaamaan toimintaansa. Kannattavaksihan sitä ei saa millään tavalla. Alalla tapahtuva teurastus vain jatkuu, kuten eräs pohjalainen ravintola-alan yrittäjä tiivisti alan tunteja. Keväällä nähdään paljon konkurssseja ja työpaikkojen katoamisia, [Puhemies koputtaa] ja alueellista tasapuolista kohtelua tarvitaan. Missä ovat ne päivämäärät, milloin hallitus aikoo [Puhemies koputtaa] tätä alueellista tasapuolista kohtelua myöskin toteuttaa asetuksessa? [Antti Lindtman: Asetus annetaan sen jälkeen, kun laki on tullut voimaan!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Eskelinen.

15.50 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jonkunnäköinen todistus- tai passijärjestelmä varmaan tarvitaan, ja se on yksi pieni osa tätä exit-suunnitel-

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

maa, mitä hallitus on minun mielestäni hyvin hallitusti ja rauhassa vienyt eteenpäin, ja sillä suunnitelmalla mennään eteenpäin.

Välillä kuulostaa siltä, että tämä korona olisi hävinnyt meiltä Suomesta kokonaan, mutta jos katsoo Eurooppaan, niin päinvastoin. Ruotsissa taidettiin ottaa ennätyslukemia alkuvuikosta. Kyllä meidän on jatkettava koronatoimenpiteitä hallitusti edelleen.

Hallitus varmaan tekee kaikkensa, että ravintolat, tapahtumat ja urheilutapahtumat ensi kesänä jossain muodossa pystytään järjestämään, ja se on varmaan meidän kaikkien toive. Tärkeää on nyt, niin kuin täällä on puhuttu, huomioida nämä alueelliset erot ja pystyä sitten toteuttamaan sitä exitiä entistä enemmän alueilla, kun usea maakuntahan näyttäisi kumminkin lukujen valossa olevan palaamassa nyt sitten perusvaiheeseen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä debatissa viimeinen puheenvuoro edustaja Heinonsel-le, ja sitten siirrytään puhujalistaan. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

15.51 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Marin oli huolissaan, millainen juhannus meillä on. Kyllä me juhannuksesta selviämme. Nyt on kyse siitä, selviävätkö suomalaiset työpaikat tästä tilanteesta, pääseekö tarjoilija töihin kuuden viikon tauon jälkeen, pääseekö kokki keittiöön ja pääsevätkö artistit lavoille. Tämä esitys ei, arvoisa hallitus, tule ravintola-alaa pelastamaan, vaan itse asiassa tämä esitys tulee ajamaan ravintola-alaa, ruokaravintoloita, yhä syvempään ahdinkoon.

No, on hyvä, että tästä koronapassista nyt näyttävät edustajat Lindtman, Koskinen, Berg ja pääministerin oikeaksi kädeksi itseään kutsuva Nurminen tulleen lähemmäksi kokoomuksen linjaa. Mutta mitä mieltä ovat he, jotka sosiaalidemokraateissa näistä päättävät, eli ministerit Marin ja Kiuru, jotka ovat pitäneet tätä sulkemisvälineenä? Ovatko he nyt [Puhemies koputtaa] tulossa teidän kanssanne samalle linjalle [Puhemies koputtaa] ja kokoomuksen linjalle, vai ovatko he perussuomalaisten Niikon linjalla edelleen? [Välihuutoja]

Puhemies Anu Vehviläinen: Siirrymme puhujalistaan. — Edustaja Talvitie.

15.52 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme tosiaan tartuntatautilain pykälien 58 a ja 58 b muuttamista, ja tässä on kyse siitä, että edelleen hallitus haluaa ravintoloiden toimintaa avata sillä tavalla, että se ei ole kannattavaa ravintoloille.

Tässä viimeisten viikkojen aikanahan on ollut ravintolasulku voimassa sillä tavalla, että osassa meidän maakunnistamme ravintolat ovat olleet kokonaan kiinni henkilöstöravintoloita lukuun ottamatta ja toisissa maakunnissa sitten ravintolat ovat saaneet olla auki kello 22:een, 23:een 75 prosentin täyttöasteella. Nyt kun tämä toinen ravintolasulku loppuu tämän viikon sunnuntaina, niin miten maakunnissa edetään ensi viikon maanantaista lähtien? Jotta tämä tieto olisi kaikilla selvillä, niin tietenkin tarvittaisiin ennakointia ja selkeytystä tähän tilanteeseen. Ei voi olla niin, että yhtä alaa käsitellään ja kohdellaan niin kuin heittopussia meidän elinkeinotoiminnassamme ja oletetaan, että ravintoloitsijoista suurin osa seuraa poliitikkojen ja hallituksen päivityksiä päivittäin, jotta he tietävät, miten he voivat olla tulevaisuudessa auki.

Tässä on harmittavaa, että sosiaali- ja terveysvaliokunta ei lähtenyt näihin aikarajoitukseen tekemään järkevyyttä, joka olisi ollut sellainen, että ruokaravintoloissa ravintolat voisivat olla auki myöskin pidempään. Kuten tässä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä tuodaan esiin, esimerkiksi Etelä-Suomen aluehallintoviraston mukaan suurin osa ravit-

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

semusliikkeistä on huolehtinut tartuntataudin leviämistä estävistä toimista hyvin eikä säännösten täytäntöönpanossa ole ollut ongelmia joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta. Kokoomuksen mielestä hallitus ei ole esityksessään huomioinut riittävällä tavalla eri ravintolatyypien erilaisuutta, koska oleellistahan on nimenomaan se sosiaalisten kontaktien vähentäminen. Nyt hallitus haluaa rajoittaa laajasti ravintolatoimintaa huomiomatta eri ravintolatyyppejä ja luonnetta ja mahdollisuuksia huolehtia koronaturvallisesta ravintoloiden uudelleen avaamisesta. Esityksen mukaan ravintolatartuntoja on ollut 2,4 prosenttia kaikista tartunnoista, mutta pyydettyänsäkään valiokunta ei ole saanut tietoa, kuinka moni näistä on ollut nimenomaan ruokaravintoloissa. Esityksessä ei ole huomioitu näin myöskään lainkaan sitä, mitä ravintolatoiminnan rajoitukset merkitsevät mahdolliseen valvonnan ulottumattomissa olevissa yksityisissä tiloissa tapahtuvien tartuntojen riskiin. Kun muutama viikko sitten kävimme keskustelua näistä liikkumisrajoituksista, niin silloinhan nimenomaan se tavoite oli, että näitä erilaisia kokoontumisia pystyttäisiin yksityisissä tiloissa rajoittamaan, sen tyyppisiä kokoontumisia, jotka ovat kuitenkin tartuntalähteinä näytelleet myöskin aika merkittävä roolia.

Ravintoloiden avaaminen tämän hallituksen esityksen mukaisella tavalla ei olisi suurelle osalle ravintoloista siis kannattavaa. Esitys tekisi liiketoiminnan harjoittamisesta kannattamatonta ja työllistämistä jopa mahdotonta, koska sekä asiakaspaikkamäärää että aukioloaikoja rajoitettaisiin edelleen erittäin merkittävästi. Tämä tulisi johtamaan lisääntyneisiin yritysten konkursseihin, lomautuksiin ja irtisanomisiin.

On lisäksi huomioitava, että esityksessä ei ole riittävästi huomioitu ravintola-alan vaikuttavuutta muihin toiminta-aloihin, kuten siivousyrityksiin, pesuloihin, tukkureihin, kuljetusyrityksiin ja pientuottajiin. Senpä takia valiokuntakäsittelyssä on tehty aukiolorajoituksiin muutoksia sekä muutoksia myöskin ravitsemusliikkeiden aukioloon sekä anniskeluun. Hyvää on tietenkin, että yhteisesti täällä valiokunta esittää ravintolatyypeittäisiä rajoituksia ja sitten tätä maakuntakohtaisempaa tarkastelua, kuten tehtiin tämän ravintolasulunkin osalta.

Mutta nyt kaino toive sinne hallituspuolueille: kun tämä laki hyväksytään, niin tulevien viikkojen osalta myöskin tiedotetaan avoimesti, milloin hallitus tätä asetusta tekee ja milloin se sitä asetusta tulee tarkastelemaan. Tässähän kävi viime viikolla niin, että kun Lappi aukesi asetuksella Kittilän kuntaa lukuun ottamatta, Pohjois-Pohjanmaa ei auennut, vaikka tautitilanteemme oli meidän alueellamme parempi, ja sitten kun Pohjois-Pohjanmaa aukesi torstaina — se ei auennut tiistaina, niin kuin oli aikaisemmin hallituksen puolelta viestitty, että voisi se asetuksen tarkastelu tapahtua tiistaina — niin osa ravintoloitsijoista ei saanut tukusta sitä tavaraa sitten perjantaiksi, ja osa, joka otti riskillä, osti sitä tavaraa jo muutamaa päivää ennakoon, kun ne ravintolat eivät voineet olla auki. Eliikkä tämä, että hallitus ei kerro, milloin sitä asetusta tarkastellaan, ei todellakaan ole hyvää johtamista eikä se edelleenkaan tätä sekavaa tilannetta yhtään selkeytä. Tältä osilta, kun tämä nyt saadaan tällä viikolla käsittelyyn, vähin vaade on se, että hallitus kertoo tulevien viikkojen osalta, milloin asetusta tarkastellaan ja milloin sitä ollaan muuttamassa, koska se on niille alueellisille yrittäjille vähintään, mitä poliittinen päätöksenteko voi heille tarjota tässä tilanteessa. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Laiho.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

15.59 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Käsitlemme hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 58 a ja 58 b §:n muuttamisesta, joka koskee siis ravintolarajoituksia. Covid-19-epidemian aikana ravintoloita on rajoitettu kovalla kädellä jo vuoden ajan, ja nyt meillä on ollut osassa alueita täydellinen ravintolasulku ulosmyyntiä lukuun ottamatta jo useamman viikon ajan, ja se kestää nyt 18.4. saakka. Tällä hallituksen esityksellä esitetään tiukempia rajoituksia pohjalla olevaan edelliseen tartuntatautilakiesitykseen, joka on siis voimassa kesäkuun loppuun asti. Eli meillä on täällä jo voimassa oleva rajoitusesitys, joka on voimassa kesäkuun loppuun asti.

Nyt tämä esitys, mitä nyt hallitus on antamassa ja joka tiukentaa entisestään rajoituksia esimerkiksi niin, että ravintola voitaisiin sulkea jo kello 18 ja lisäksi henkilömääriä rajoitettaisiin merkittäväällä tavalla, käytännössä aiheuttaisi sen, että ravintolan auki pitäminen ei olisi kannattavaa, ja ravintoloiden osalta on parempi — tai ainakin sellainen viesti ollaan saatu — että pidetään sitten mieluummin kiinni ja korvataan ne menetykset, mitä siitä aiheutuu, kuin kituutetaan tällä tavalla tai rajoitetaan aukioloa niin, ettei se järkevä liiketoiminta ole mahdollista. [Aki Lindénin välihuuto] Tämä on erittäin harmillista siinäkin mielessä, että ravintola-ala työllistää paljon työntekijöitä, eli yrittäjät mukaan lukien 77 000 henkilöä, työntekijöistä 30 prosenttia on alle 26-vuotiaita, ravintola-alaa ovat koskeneet merkittävät irtisanomiset ja lomautusten määrä ja tämä kohdistuu nyt vielä niihin samoihin työntekijöihin.

Aluehallintoviraston mukaan suurin osa ravitsemisliikkeistä on huolehtinut tartuntataudin leviämistä estävistä toimista hyvin eikä säännösten toimeenpanoissa ole ollut kuin joitakin yksittäisiä poikkeuksia. Tämä on sinänsä hämmäntävää, että nyt joidenkin yksittäisten toimijoiden laiminlyönneistä johtuen lyödään koko ravintola-alaa. Tämä on vähän niin kuin armeijassa on simputusta, että jos joku tekee väärin tai tekee jotain sellaista, mitä ei saisi tehdä, niin rangaistaan koko komppaniaa siitä. Tässä käytetään nyt samanlaista johtamistapaa myöskin ravintoloihin.

Olemme saaneet tietää, että 2,4 prosenttia kaikista tartunnoista on liitetty ravintoloihin, mikä on sinänsä hyvin pieni määrä. Mutta tämäkin määrä, tämä 2,4 prosenttia, on sellainen, että ei ole saatu tietoa siitä, kuinka paljon niistä on ruokaravintoloihin liittyviä, eli todennäköisesti näistä suurin osa on joihinkin karaokebaareihin tai tanssipaikkoihin liittyviä, sellaisiin, missä muuten ollaan läheisessä kontaktissa tai musiikki on kovalla, joudutaan huutamaan, ja tartuntariski sitä kautta nousee.

Tämä hallituksen esitys johtaisi siihen, että se aiheuttaisi suurelle osalle ravintoloista konkurssin, merkittäviä taloudellisia menetyksiä, työttömyyttä ja irtisanomisia. Käytännössä vain lounasravintoloilla tai kahviloilla olisi mahdollisuus toimia, ja niidenkin asiakasmäärät ovat merkittäväällä tavalla vähentyneet, kun ihmisiä on etätyössä.

Arvoisa puhemies! Ravintolat ovat panostaneet merkittäväällä tavalla terveysturvallisen asioinnin eteen ja omavalvontaan. Infektio leviää usein sosiaalisten kontaktien kautta. Ravintoloissa esimerkiksi pöytiintarjoilulla, pöytäseurueiden välisen turvaetäisyyden riittävyydellä, istumapaikoilla ja mahdollisilla ajanvarauksilla olisi mahdollista vähentää liikumista ravintolan sisällä. Tietenkin myös valvonta on tärkeää. Jos siellä on joitain sellaisia toimijoita, jotka eivät noudata ohjeita, niin kohdistetaan valvontaa sinne, eikä niin, että rangaistaan kaikkia. Myös ulkotiloissa viruksen tarttumisriski on selvästi pienempi, ja sen takia pitäisi olla erilaiset rajoitukset ulkotiloihin.

Olemme kokoomuksessa ehdottaneet valiokunnassa ja ehdotamme suurelle salille sitä, että tämä esitys hylätään, koska tätä ei tarvita. Siellä on pohjalla se toinen esitys, joka on

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

voimassa kesäkuun loppuun asti ja joka myöskin rajoittaa ravintoloiden aukioloa ja paikkamääriä. Meidän vastalauseemme lausumaehdotukset ovat seuraavat:

”Eduskunta edellyttää, että ulkotarjoilualueilla on kevyemmät rajoitukset.”

”Eduskunta edellyttää, että ravintoloille maksettavien korvausten määrässä huomioidaan, että myös varsinaisen ravintolasulun (9.3.—18.4.2021) jälkeen ravintoloiden toimintaa rajoitetaan tilapäisesti merkittävästi.”

”Eduskunta edellyttää, että anniskelun arvonlisävero alennetaan tilapäisesti 24 prosentista 14 prosenttiin.”

”Eduskunta edellyttää, että sallitaan tilapäisesti viinien ulosmyynti anniskeluoikeuden omaaville ravintoloille.”

”Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii uskottavan ulospääsystrategian rajoituksista siten, että se turvaa kannattavan liiketoiminnan edellytykset tulevaisuudessa ja parantaa toimialan investointi- ja kasvumahdollisuuksia.”

Haluan vielä tämän vastalauseen jälkeen nostaa esille sen, että kun rajoitetaan kansalaisia ja yrityksiä Suomen sisällä, niin on ensiarvoisen tärkeää, että meidän rajat pitävät ja että meidän rajavalvonnassa on terveysturvallinen rajanylitys. Ja edelleenkin puuttuu se ennakotestaukseen tai ennakotodistukseen perustuva malli rajoille, jonka tämä eduskunta on hyväksynyt lausumana, ja se on se edellytys, kaiken edellytys, että meille ei tule jatkossa uusia virusmuunnoksia ja uudessa aallossa ei tule uusia viruksia tänne.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lindén.

16.06 Aki Lindén sd: Arvoisa herra puhemies! Hetkittäin, kun olen tätä keskustelua ravintoloiden rajoituksista kuunnellut, minulle on tullut sellainen olo, että onko kaikille nyt ihan selvä, mitä ollaan säätämässä, koska esitetään väitteitä, joita ainakaan minä en löydä tästä lakitekstistä. Joudun sen takia tässä puheenvuoroni aluksi nyt ihan suoraan siteeraamaan tämän tartuntatautilain 58 a §:n 4 momentin. Se on kieltämättä monimutkaista juridista tekstiä, mutta se kuuluu näin: ”Edellä 2 momentissa tarkoitettu asiakasmäärän rajoitus” — viittaa siihen kahden kolmasosan vähentämiseen, siis 67 prosenttiin, tai ruokaravintoloissa jopa 50 prosenttiin — ”ravitsemisliikkeessä, jonka pääasiallisena ravitsemistointana on tarjota alkoholijuomia, voi olla 50 prosenttia suurempi ja muussa ravitsemisliikkeessä 25 prosenttia suurempi, ja 3 momentissa tarkoitettu rajoitus”, siis kellonajat, ”saa koskea aukioloaikaa ennen kello 23:a ja anniskeluaikaa ennen kello 22:ta vain, jos tartuntataudin leviämisen estäminen on valtakunnallisesti epidemian nopean kiihtymisen tai muuntuneen viruksen leviämisen uhan vuoksi välttämätöntä ja alueella todetaan muuntuneen viruksen väestöleviämistä tai tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella.” Siis vain näiden ehtojen vallitessa ravintola voidaan sulkea ennen kello 23:a ja anniskelu sulkea ennen kello 22:ta tai paikkoja rajoittaa enemmän kuin se 25 prosenttia ruokaravintolassa tai 50 prosenttia siellä alkoholia pääasiassa anniskelevissa ravintoloissa. Jos tämä lakiesitys nyt hylätään, meille jää voimaan se laki, ihan niin kuin edustaja Laiho edellä totesi, jossa ravintolaa ei — ei myöskään sitä usein mainittua karaokeravintolaa, baaria, pubia — voi sulkea ennen kello 23:a — ei voida sulkea siis ennen kello 23:a, eikä anniskelua lopettaa siellä ennen kello 22:ta.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Kun meillä oli ne rajoitukset voimassa, niin sinä aikana meillä lähti juuri sentyyppisistä ravintoloista useita vakavia tartuntaketjuja liikkeelle eri puolilla Suomea, se on todettu THL:n toimesta, ja kaikki tietävät ne tiedotusvälineiden kautta. Itse omassa kotikaupungissani tarkkailin tilannetta — en suinkaan minään ravintoloiden vastustajana vaan ruokaravintoloiden aika aktiivisena käyttäjänä — juuri näiden tämäntyyppisten ravintoloiden osalta ja havaitsin, että se 50 prosentin paikkojen rajoitus tarkoitti käytännössä sitä, että perjantaina ja lauantaina nämä ravintolat olivat aivan täynnä. Sen takia ne olivat aivan täynnä, että se 100 prosentin maksimimäärä asiakaspaikkoja perustuu usein paloviranomaisten määritelmiin ja mahdollistaa sen, että siellä seisotaankin aivan toinen toisessa kiinni, jolloin 50:kin prosentin rajoituksilla ne olivat aivan täynnä, ja ne olivat auki kello 23:een saakka. Ja juuri se loi olosuhteet sille — huom., ei tässä kukaan syyllistä sitä yksittäistä ravintolaa, vaan olosuhteet ovat silloin sellaiset — että tämänkaltainen tartuntatauti kuin tämä covid-19 voi levitä. Jos me siis hylkäämme tämän lakiesityksen, jää voimaan tällaiset olosuhteet, että me emme pääse puuttumaan näihin todellisiin epäkohtiin. Minä ymmärtäisin, jos teillä olisi vaihtoehtoinen esitys, joka lähtisi siitä, että nyt esimerkiksi tämäntyyppiset ravintolat suljetaan kovinkin aikaisin, mutta kun te olette nyt hylkäämässä tämän koko lakiehdotuksen, niin tämmöinen tilanne tulee olemaan.

Nythan tämä laki lähtee siitä, että me määrittelemme, mikä on alueen epidemiatilanne, sitten me määrittelemme, mikä on ravintolatyyppejä, ja sen pohjalta me säädämme sen, mikä siellä on paikkarajoite tai paikkojen määrä ja mikä on aukioloaika, eli toteutetaan juuri se, minkä perustuslakivaliokunta ja talousvaliokunta ovat lausunnoissaan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle kehottaneet tekemään. Tästähän tämä lähtee, ja ihan niin kuin täällä on aiemmin tänä iltana todettu, tänä iltana me vasta hyväksymme tämän lain ja sen jälkeen sitten on vuorossa asetuksen anto.

Haluaisin tähän lopuksi todeta, mikä nyt yleensä on ollut tässä viime kuukausien ja erityisesti viime viikkojen aikana tämä koronaepidemian tilanne: 6. marraskuuta meillä oli tämä ilmaantuvuusluku 50 Suomessa. Siitä kuukauden päästä, 6. joulukuuta, se oli 112. Silloin Suomessa oltiin kovinkin huolestuneita ja ajateltiin, että kuinka joulun kanssa käy, ja ryhdyttiin tietynlaisiin voimakkaisiin suositusluonteisiin rajoituksiin. Ja niinpä me pääsimme siihen, että tammikuun jälkeen, helmikuun alussa, me olimme saaneet hieman laskettua sitä ilmaantuvuuslukua, tasolle 90. Sitten yhden kuukauden aikana se räjähti — Suomen oloissa räjähti, jossain muussa maassa räjähdys on tarkoittanut ihan toisenlaista: 24.3. se oli 173, joka oli korkein luku, siis se kahden viikon ilmaantuvuusluku. Nyt me olemme tulleet siitä kolmessa viikossa alas 106:een. Tämä tilanteen muuttuminen myönteiseen suuntaan on erittäin voimakas. Täytyy tietysti koputtaa vähän puuta ja toivoa, että tilanne on nyt näiltä osin sellainen, että mittarit ovat oikeassa, koska pääsiäisen jälkeen meillä testissä kävijöiden määrä putosi merkittävästi. Pääsiäistä edeltävällä viikolla meillä kävi testeissä 145 000 henkeä, pääsiäisen jälkeisellä viikolla 95 000 henkeä — siis se putoaminen oli 40 prosenttia, ja varmasti se näkyy sitten myös tartuntaluvuissa, niin että todellisuudessa niitä saattaa olla jonkun verran enemmän. Meillä oli viime keväänä, 18.4. — tarkoituksella otan tämän päivän, koska se oli se alkuperäinen kuntavaalipäivä — teho-osastolla 82 potilasta, 13.6. meillä oli viime keväänä kaksi potilasta. Jos me nyt hoidamme oikein tämän asian — kohdennetuilla, fiksuilla rajoituksilla — niin me pääsemme vähintään yhtä hyvään tilanteeseen kuin viime kesänä, ja sen lisäksi sitten rokotuksen yleistymisellä me pääsemme vihdoin normaaliin tilanteeseen syksyyn mennessä.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Arvoisat edustajat, tässä huomasin, että muutama pyysi debattia, mutta kun aivan muutama puheenvuoro sitten täällä pidettiin laaja debatti, niin ei oteta ihan heti vielä. — Edustaja Reijonen jatkaa puhujalistalla.

16.14 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Käsittelemme tartuntatautilain muuttamista, joka koskee ennen kaikkea ravintoloita. Perussuomalaisten sosiaali- ja terveysvaliokuntaryhmä tunnistaa koronapandemian vakavuuden sekä tarpeen rajoittaa tartuntojen leviämistä. Edelleen valiokuntaryhmä kiinnittää huomiota siihen, että ravintoloiden toimintaa on jo ennen käsittelyssä olevaa hallituksen esitystä rajoitettu useaan otteeseen ja pitkäkestoisesti, ja tarkastelee asiaa tästä lähtökohdasta.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsoo, että nyt käsittelyssä oleva esitys on tarpeeton, koska laki, jolla väliaikaisesti säädettyjen 58 a ja 58 b §:ien voimassaoloa jatkettiin 30.6. asti, on yhä voimassa eivätkä esitetyt tiukennukset ole välttämättömiä, oikeasuhtaisia tai muutenkaan perusteltuja, kun huomioidaan niiden kohdistuminen kaikkeen ravintolatoimintaan. Siis tämä esitys on siten tarpeeton.

Tällä hetkellä on useimmissa maakunnissa voimassa sulkutila. Koko maakuntaa koskevat rajoitukset maakunnan yksittäisen kunnan tautitilanteen perusteella näyttäytyvät erittäin kohtuuttomina. Ravintoloiden toiminnan rajoittaminen satojen kilometrien päässä siksi, että toisessa samaan maakuntaan kuuluvassa kunnassa on havaittu tartuntarypäs, ei täytä kohtuullisuuden ja oikeasuhtaisuuden vaatimuksia. Tästä syystä perussuomalaisten valiokuntaryhmä vaatii, että perustuslakivaliokunnan ja talousvaliokunnan esittämillä perusteilla rajoituksia arvioidaan jatkossa kuntatasolla silloin, kun maakunnan eri kuntien välillä on merkittäviä eroja tartuntamäärissä.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä edellyttää, että hallitus tunnistaa pitkittyneiden rajoitus- ja sulkutoimien vaikutuksen alan yrittäjien ja työntekijöiden hyvinvointiin ja toimeentuloon ja ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin tilanteen helpottamiseksi. Tarpeettomat konkurssit ja työpaikkojen menetykset on estettävä.

Näiden perusteella perussuomalaiset esittävät, että tämä lakiesitys hylätään — se hylätään — ja että hyväksytään kuusi tekemäämme lausumaa. Nämä vastalauseen lausumaehdotukset ovat:

”1. Eduskunta edellyttää, että hallitus toimittaa eduskunnalle selvityksen tartuntamääristä ja altistumisista erityyppisissä ravintoloissa, jotta rajoitusten vaikuttavuutta voidaan arvioida faktapohjaisesti.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee lainsäädännön, jolla ravintoloiden kiinteät kulut korvataan täysimääräisesti siltä ajalta, kun ravintoloiden mahdollisuus taloudellisesti kannattavaan liiketoimintaan on rajoituksilla tosiasiallisesti estetty.

3. Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee lainsäädännön, jolla ravintola-alan työntekijöille varmistetaan täysi työttömyysturva ilman omavastuupäiviä siltä ajalta, kun heidät on lomautettu tai heidän työntekonsa on tosiasiallisesti estetty rajoitusten seurauksena.

4. Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää ravintolatoimintaan sisä- ja ulkotiloissa liittyvät erilaiset tartuntariskit ja säätäessään rajoituksista asetuksella asettaa rajoitukset siten, ettei sellaista toimintaa, johon ei liity merkittävää tartuntariskiä, rajoiteta tarpeettomasti.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

5. Eduskunta edellyttää, että perustuslakivaliokunnan ja talousvaliokunnan esittämillä perusteilla hallitus säättää ravintoloita koskevista rajoituksista asetuksella jatkossa kuntatasolla silloin, kun maakunnan eri kuntien välillä on merkittäviä eroja tartuntamäärissä.

6. Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee tarvittavan lainsäädännön, jolla ravintoloille mahdollistetaan aukiolorajoituksien ajaksi sellaisten juomien, joiden anniskeluun ravintolalla on anniskelulupansa puitteissa anniskelu-oikeus, ulosmyynti ruoka-annosten myynnin yhteydessä.”

Näistä tulemme pian äänestämään, ja olisi hienoa, jos hallitus lähtisi mukaan perussuomalaisen linjalle. Perussuomalaiset ovat suomalaisen yrittäjän puolella. [Vilhelm Junnila: Hyvä puhe! Vaadimme faktapohjaista päätöksentekoa!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Juuso.

16.19 Kaisa Juuso ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä on kolmas kerta, kun käydään ravintolarajoituksia läpi. Tällä hetkellä pohjana olevat rajoitukset ovat tulleet voimaan jo marraskuussa, ja niiden teho on ollut erittäin hyvä niiden tietojen perusteella, mitä me olemme asiantuntijoilta saaneet. Se tilasto, mihin tässä on viitattu, koskee vuoden 2021 viikkoja 1–8, jolloin kokonaisuudessaan Suomessa oli yli 21 000 tartuntaa, joista 515 pystyttiin jäljittämään ravintoloihin. Edustaja Lindénille haluan sanoa tämän, että kyllä meidän täytyy uskoa niihin lukuihin, mitä me asiantuntijoilta saamme valiokunnassa. [Aki Lindén pyytää vastauspuheenvuoroa] Ja nimenomaan perustelemme sitä hylkyä sillä, että nämä tiukemmat rajoitukset ovat tarpeettomia, koska ne pohjalla olevat rajoitukset ovat pureet hyvin. Kaikkihan me tiedämme, että ne tartunnat, mitä nytten tulee, ovat tartuntaryppäitä, mitkä lähtevät paljolti yksityisistä juhlista ja kokoontumisista ihan jossakin muualla kuin ravintoloissa.

Kannatan tätä edustaja Reijosen esittämää hylkäysehdotusta ja kaikkia näitä lausumia.

Muutama sana vielä tämmöisestä käytännön palautteesta, mitä on asiakkailta tullut. Esimerkiksi kun Lapissa saatiin vihdoinkin ravintolat avattua tässä parisen viikkoa sitten, niin tieto ravintoloille tuli perjantaina. No, ravintolayrittäjä oli siihen mennessä jo ehtinyt neuvotella koko henkilökunnan kanssa, sopinut lomautuksista ja lomien pitämisestä ja varannut raaka-aineita take away -myyntiä varten. Kun yhtäkkiä tuli tieto, että maanantaina saatte avata à la carten ja kaikki, niin koko palikka meni ihan uusiksi. Ei ollut edes mitään mahdollisuutta avata maanantaina vielä sitä à la carte -puolta, koska ei ollut pystytty varautumaan siihen raaka-aineiden puitteissa. Eli tämmöinen käytännön esimerkki siitä, että ravintoloille pitäisi tulla muutamia päiviä aikaisemmin ja mieluummin hyvissä ajoin nämä tiedot siitä, koska he saavat avata ja mikä on se aukioloaika, miten he saavat olla auki.

Esimerkiksi kun nyt sulku päättyy tosi monella ravintolalla sunnuntaina ja maanantaina saa sitten avata, niin nyt me käsittelemme tämmöistä lakiesitystä, millä näitä rajoituksia voitaisiin vielä edellisistäkin rajoituksista tiukentaa. Kyllä tässä varmasti aika moni ravintola nyt miettii, että mitenkähän me saamme maanantaina olla auki, kannattaako meidän avata ollenkaan, minkälaisia rajoituksia on tulossa. Me keskustelemme tästä tänään, me äänestämme tästä huomenna, ja heille tulee siitä tieto varmaankin sitten perjantaina, ja taas he epätoivoisina repivät siellä hiuksiaan, että mitä nyt, mitä me tehdään. Eli on erittäin tärkeätä, että se tieto tulee ajoissa.

Nyt olisi ollut vielä yksi esimerkki, mutta aika meni. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Aika meni. — Nyt edelleenkin ei laajempaa debattia aloiteta, mutta kun edustaja Lindénin nimi mainittiin ja edustaa Lindén haluaa vastata, niin minuutti.

16.23 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Minusta me olemme perussuomalaisten kanssa käyneet sosiaali- ja terveysvaliokunnassa rakentavaa ja hyvää keskustelua, ja arvostan heidän paneutumistaan näihin asioihin. Eräät näistä heidän lausumistaan ovat minusta sillä tavalla selvästi rakentavia, että niiden sisältöä ei olisi periaatteessa vaikea hyväksyä, mutta nyt otan kantaa tähän tartuntojen määrään, kun mainitaan tämä 2,5 prosenttia.

Se on 2,5 prosenttia kaikista tartunnoista. No, kaikki tartunnat eivät ole sama asia kuin ne tartunnat, joista ylipäätään tiedetään se lähde. Puolesta tartunnoista ei tiedetä lähdettä, jolloin se 2,5 prosenttia itse asiassa muuttuu 5 prosentiksi niistä, joista tiedetään tartunnan lähde. Meillä oli juuri tässä pari kolme päivää sitten Helsingin Sanomissa aika merkittävä artikkeli, missä Helsingin kaupungin johtava lääkäri ja Turun kaupungin johtava lääkäri, siis tartuntataudeista vastaavat lääkärit, totesivat, että ravintoloiden osuus on heidän mielestään [Puhemies koputtaa] ollut merkittävämpi kuin esimerkiksi koulujen osuus.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Rantanen, ja sen jälkeen puhujalistaan.

16.24 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Halusin tässä oikeastaan edustaja Lindénin puheenvuoroon ottaa sen verran kantaa, että kun esittelitte tätä pykälän nelosmomenttia, jossa todetaan, että tämä voidaan tehdä vain, jos on välttämätöntä ja on ”tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään”, niin kuten me tiedämme, meillä on koko ajan ollut tilanne, jossa meillä ei 50:tä prosenttia pystytä jäljittämään. Siltä osin tämä laki on ongelmallinen. Itse asiassa tällä voidaan rajoittaa lopun aikaa tätä epidemiaa näin tiukasti, koska me emme pysty tässä maassa 50:tä prosenttia jäljittämään sinne, minne se kuuluu.

Arvoisa puhemies! Nopeasti otan vielä tähän siltä osin kantaa, että minusta tämä on ongelmallista, kun esimerkiksi THL:n lausunto 7.4. toteaa, että ravitsemisliikkeiden tartunnat muodostavat tällä hetkellä huomattavan osan niistä kodin ulkopuolella tapahtuvista tartunnoista, joita tehokkailla rajoitustoimenpiteillä [Puhemies koputtaa] on mahdollisuus ehkäistä. Miten tämä on mahdollista, kun ravintolat ovat olleet kiinni? [Aki Lindén: Ne oli sitä ennen! — Vilhelm Junnila: 7.4.! — Mari Rantanen: 7.4.!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt puhujalistaan. — Edustaja Vikman.

16.25 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kannatan edustaja Laihon tekemiä esityksiä. Koronan torjumiseksi pitää löytää keinoja. Tämä hallituksen esitys kuitenkin asettaa yhden toimialan täysin kohtuuttomaan asemaan. Ravintolatoiminnan harjoittaminen kannattavasti ei ole mahdollista näillä hallituksen esittämällä rajoituksilla. Monet illlallisia tarjoavat ravintolat ja pubit eivät avaudu lainkaan. Pelkällä lounaan myymisellä ei monikaan ravintola pärjää. Tuhansien työntekijöiden lomautukset jatkuvat, toimialan 77 000 työntekijää ja yrittäjää sekä heidän perheensä ovat vakavassa taloudellisessa ja henkisessä ahdingossa, mitä tämä hallituksen esitys vain syventää.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Esitystä pitäisi ehdottomasti muuttaa. Rajoitusten tulee olla oikea-aikaisia ja oikeasuhtaisia. Kokoomus korostaa ennakoitavuuden merkitystä ja tärkeyttä elinkeinotoimintaa koskeviin rajoituksiin liittyen. Kokoomus korostaa myös alueellisen tautitilanteen todellista huomioimista rajoituksissa. Myös eduskunta on jo aiemmin edellyttänyt ja kokoomus vaatii, että rajoitustoimenpiteitä on säädettävä erityyppisten ravitsemisliikkeiden osalta eriytetysti siten, että rajoitukset ovat välttämättömiä juuri tietentyypisissä ravintoloissa. Kokoomus myös pitää välttämättömänä, että ravintoloille rajoitustoimenpiteistä aiheutuvat kustannukset korvataan asianmukaisin korvauksin, sillä myös nämä varsinaisen ravintolasulun jälkeiset rajoitukset ovat erittäin haitallisia ravintoloiden toimintaedellytyksille.

Arvoisa puhemies! Kokoomus siis ehdottaa, että lakiehdotus hylätään ja että hyväksytään täällä esitelty viisi lausumaa. Ensimmäinen niistä kuuluu: ”Eduskunta edellyttää, että ulkotarjoilualueilla on kevyemmät rajoitukset.” Toinen kuuluu näin: ”Eduskunta edellyttää, että ravintoloille maksettavien korvausten määrässä huomioidaan, että myös varsinaisen ravintolasulun” — joka siis kestää 18.4. kuluvaan vuoteen saakka — ”jälkeen ravintoloiden toimintaa rajoitetaan tilapäisesti merkittävästi.” Kolmas: ”Eduskunta edellyttää, että anniskelun arvonlisävero alennetaan tilapäisesti 24 prosentista 14 prosenttiin.” Neljäs: ”Eduskunta edellyttää, että sallitaan tilapäisesti viinien ulosmyynti anniskelu-oikeuden omaaville ravintoloille.” Ja viides: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii uskottavan ulospääsystrategian rajoituksista siten, että se turvaa kannattavan liiketoiminnan edellytykset tulevaisuudessa ja parantaa toimialan investointi- ja kasvumahdollisuuksia.” Toivon, että hallituspuolueet punnitsevat äänestystä ajatellen näitä ehdotuksiamme siten, että ne voitaisiin hyväksyä.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi vielä nostan esiin sen, että kokoomuksen eduskuntaryhmä tosiaan on esittänyt, että hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin, jotta yhteiskunnan nopeamman avaamisen mahdollistava koronatodistus otetaan Suomessa käyttöön. Hallituksen on tässä asiassa nähdäkseni edettävä ripeästi ja viipymättä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Ovaska — edustaja Ovaska on poissa, edustaja Löfström — myös edustaja Löfström poissa. — Edustaja Hänninen.

16.30 Katja Hänninen vas: Arvoisa puhemies! Kuten tänään lukuisissa puheenvuoroissa on jo useaan otteeseen todettu, niin korona on todellakin koetellut ravintola-alaa enemmän kuin kovalla kädellä. Erityisen huolissani olen alan työntekijöistä, joista moni tekee epä-säännöllistä työtä pienellä palkalla. Heistä kymmenettuhannet joutuivat jo viime vuonna lomautetuiksi, ja tilanne on jatkunut kriittisenä tänäkin vuonna. Alalla on paljon rautaisia ja alalle kouluttautuneita ammattilaisia, joista moni on tehnyt töitä ravintola-alalla jo useita vuosikymmeniä. En voi edes kuvitella sitä henkistä kuormitusta, mitä töiden loppuminen kuin seinään tuo heille ja heidän perheilleen.

Moni on siis elänyt raastavassa epävarmuudessa yli vuoden. Moni on koko tämän ajan joutunut terveysturvallisuuden lisäksi miettimään, miten perheen toimeentulo turvataan ja miten ala työllistää koronan jälkeen, onko ylipäättään enää työpaikkaa, minne palata. Meidän on annettava tälle porukalle toivoa tulevaisuuteen ja näytettävä, että heidän tekemänsä työ on tärkeää ja arvokasta. Monelle meistä koronaa edeltävään ja sen jälkeiseen aikaan kuuluu olennaisena osana niin arjessa kuin juhlassakin ravintoloiden tuottamat palvelut. Ei näitä palveluita eikä ravintola-alan yrityksiä ole olemassa ilman ammattitaitoisia työntekijöitä. Me emme saa unohtaa alan yrittäjiä emmekä alan työntekijöiden ahdinkoa, vaan mei-

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

dän on näissä eduskunnassakin käsittelyssä olevissa päätöksissä ja esityksissä tuotava heidän tilanteensa näkyväksi.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan lyhyesti kommentoida, mitä tulee kokoomuksen esittämään koronapassiin. Se tuntuu äkkiseltään hitaalta ja tässä tilanteessa mielestäni myös käytännössä toimimattomalta keinolta ravintola-alan ulospääsyyn ahdingosta. Tällaisen passin käyttöönottoon liittyy, kuten tiedetään, perustuslaillisia yhdenvertaisuusongelmia, sillä meillä ei ole rokotepakkoa Suomessa ja toisaalta menee vielä todella pitkä aika, ennen kuin kaikille voidaan edes rokotetta tarjota. Toki asioita voi ja pitää selvittää, mutta ennen kuin tällaista passia voi mielestäni edes harkita, niin kyllä sen haasteet, kustannukset ja laajamittaiset vaikutukset pitää tarkasti selvittää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kaunisto poissa. — Edustaja Berg.

16.33 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Rajoitustoimet ovat Suomessa olleet oikein kohdistettuja sekä tehokkaita, ja tartuntamäärät ovat olleet selvässä laskussa. Tiukat ja oikein kohdennetut rajoitustoimet ovat kuitenkin keväällä edelleen tärkeitä, jotta pystymme kesällä nauttimaan ravintoloiden ja muiden yritysten palveluista. Rajoituksia on myös edelleen tehtävä, jotta voimme vähentää kontakteja ja näin myös lasten ja nuorten koulussa käymistä ja harrastuksiin osallistumista tarvitsisi rajoittaa niin vähän kuin mahdollista. Tämän lain hyväksyminen ei tarkoita sitä, että kaikki ravintolat nyt suljettaisiin automaattisesti kello 18, vaan tällä lailla säädetään hallitukselle niin sanottu maksimi, missä määrin se voi ravintoloiden aukioloaikoihin puuttua asetuksella, kun välttämättömyysedellytykset täyttyvät. Tällä lailla annetaan siis nyt hallitukselle mahdollisuus torjua koronaa, kun tilanne sitä ehdottomasti vaatii. Se, että lähdetään jatkuvasti lakia muuttamaan täällä eduskunnassa, on aivan liian hidas keino puuttua tähän epidemiaan, kun se kuitenkin jatkuvasti muuttuu.

Arvoisa puhemies! Valiokunta painottaa mietinnössään, että valtioneuvoston tulee sulkea koskevan kompensatiomallin lisäksi arvioida tarvetta laajemmalle ravitsemisliikkeitä koskevalle korvausmallille, jossa huomioidaan nyt ehdotettujen tiukempien rajoitusten merkitys ravitsemisliikkeiden tosiasiallisten toimintamahdollisuuksien näkökulmasta. On erittäin tärkeää, että epidemian pitkittymisestä johtuva yrittäjien heikko tilanne huomioidaan ja tukitoimet ravintolayrittäjille ovat riittäviä. Samalla myös ahdingossa olevat ravintola-alan työntekijät on huomioitava valmistelussa, jotta heidän toimeentulonsa voidaan turvata sekä epidemian aikana että myös epidemian päättymisen jälkeen.

Varmasti meidän kaikkien toiveena ja tavoitteena on, että nyt sunnuntaina 18.4. päättyvillä rajoituksilla on jo pystytty vaikuttamaan siihen, että kesällä työtä ja toimeentuloa on sekä ravintola-alan yrittäjillä että myös alan työntekijöillä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kopra — edustaja Kopra poissa. — Edustaja Salonen.

16.35 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Siitä on yli vuosi, kun ravintolat ovat edellisen kerran voineet toimia täysin normaalisti ilman minkäänlaisia rajoitustoimenpiteitä. Tämä vuosi on ollut varmasti pitkä ja piinaava. Matkan varrella on nähty suotuisiakin hetkiä, jolloin olemme voineet asioida ravintolassa lähes normaalisti mutta edelleen varovaisesti toimien. Viime kesä oli paremman tautitilanteen ansiosta sellainen, että pystyim-

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

me elämään lähes normaalia elämää. Se oli osin taudin kausivaihtelun ansiota, mutta myös hyvin kurissa pidetyn tautitilanteen ansiota.

Ravintolarajoitukset ovat kuitenkin olleet tehokkaita ja täsmällisiä keinoja hallita taudin leviämistä, sillä koronavirus tunnetusti leviää ihmisten kontaktien kautta ja ravintolarajoituksilla on hyvin täsmällisesti pystytty rajoittamaan kontaktien määrää. Vaikka tilanne on viime viikkoina parantunut viimeisimmän kolmen viikon sulun jälkeen, ei vaara ole kuitenkaan täysin ohi. Tätä myöskin valiokunta mietinnössään painotti. Siksi rajoituksia tarvitaan edelleen, jotta tuleva kesä olisi tautitilanteen kannalta vähintäänkin yhtä suotuisa kuin viime kesä.

Tämä lakimuutos mahdollistaa sen, että ravintoloihin voidaan tarpeen mukaan soveltaa aiempaa tiukempia rajoituksia, jotka liittyvät niiden aukioloaikoihin sekä anniskelu- ja asiakaspaikkarajoituksiin. Korostan, että laki on mahdollistava eikä se siis tarkoita sitä, että kaikista tiukimmat keinot otettaisiin automaattisesti käyttöön. Jokaisessa tilanteessa on käytettävä kokonaisarviota ja varmistettava, että rajoitukset ovat oikeasuhtaisia ja välttämättömiä.

Edustaja Lindén totesi täällä aiemmin hyvin, että jos tätä lakiesitystä ei hyväksyttäisi, meillä ei olisi tarvittaessa käytettävissämme välineitä iltakymmentä aikaisempaan sulkemiseen, esimerkiksi vaikka paljon puhuttujen karaokebaarien osalta. Koska tiedämme, että juuri tällaisista ihmisjoukkoja keräävistä pubeista aikaisemmat tartunnat ovat lähteneet, on etsitty keinoja tarvittaessa puuttua nykyistä täsmällisemmin juuri näihin ravintoloihin ja tilanteisiin. Tämä on erittäin tärkeää tietoa, jotta pystymme suhteellistamaan tätä keskustelua, jota julkisuudessa käydään osittain täysin väärin luulojen varassa. Ymmärrän, että kaikki uudet rajoitukset herättävät pelkoa, epäluuloa ja toivottomuuttakin. Siitäkin huolimatta on nähtävä, että tarkoitus taustalla ei ole ajaa alas ravintolatoimintaa vaan nitistää tautitilanne niin, että voisimme vapauttaa ravintoloiden toimintaa mahdollisimman pian.

On aivan selvää, että aina kun elinkeinoa lähdetään valtion toimesta rajoittamaan, on myös korvattava menetettyjä tuloja ja tuettava rajoitusten takia ahdinkoon joutuneita yrittäjiä ja työntekijöitä. Tukitoimia siis tarvitaan edelleen, ja vuoropuhelua ravintola-alan kanssa on jatkettava, jotta tämä tuki kohdistuisi kaikista parhaiten niille yrityksille, jotka sitä eniten myöskin tarvitsevat.

Valiokunta esittää mietinnössään mielestäni hyviä lausumaehdotuksia. Valiokunta edellyttää, että hallitus suhteuttaa lain perusteella annettavissa asetuksissa rajoitukset kunkin alueen tautitilanteen osalta myöskin niin, että rajoitukset voivat koskea maakuntaa pienempiä alueita. Tästä olemme varmaan jokainen jo kuulleet paljon esimerkkejä, miksi se on ravintoloille ja alueiden tautitilanteen erojen vuoksi tärkeää.

Lisäksi valiokunta toteaa, että asetuksessa huomioitaisiin eri ravintolatyypit sekä sisä- ja ulkotilojen erilaiset riskiprofiilit ja että vähäriskisempään toimintaan suunnattaisiin kevyempiä aukiolo- ja anniskeluaikarajoituksia. Uskon, että näiden puntarointi on varmasti hyvin vaikeaa sitten viranomaisten osalta, mutta vahvan viestin tällä kuitenkin eduskunta lähettää siitä, että tarkoitus ei ole tehdä yhtään enempää rajoitustoimia kuin mitä tautitilanne vaatii.

Lisäksi valiokunta nostaa vielä esille myöskin tämän taloudellisten menetysten kompensoinnin ravintolaliikkeille, jonka itsekkin nostin tärkeäksi asiaksi.

Korostan vielä siis sitä, että tällä lakimuutoksella voimme entistä paremmin kohdentaa ja tehdä toimia niihin ravintoloihin ja niille alueille, joilla tautitilanne on paheneva, emme suinkaan rajoittaa kaikkea ravintolatoimintaa, ja tätähän on myöskin paljon toivottu.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hoskonen.

16.41 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tämä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö on hyvin perusteltu ja tarttuu juuri niihin asioihin, joita tarvitaan tämän taudin hoitamiseen pois päiväjärjestyksestä. Elikkä siihen, että saadaan tämä tauti kuriin ja tästä pikkuhiljaa laantumaan, tässä mietinnössä löytyy hyviä keinoja.

Ensinnäkin meidän tulee tietenkin huomioida nämä alueelliset erot. Turhahan niille alueille, missä tautia ei ole havaittu pitkään, pitkään aikaan, on mitään rajoitteita asettaa. Tämä lausumaehdotus 1 on erittäin hyvä ja huomioi nimenomaan sen, että Suomi on iso maa ja erilaisia alueita löytyy. On sellaisiakin kuntia, joissa koronaesiintymät ovat hyvin harvinaisia, ja sellaisia alueita on turha rangaista siitä, että heillä asiat ovat hyvin tämän taudin suhteen.

Toisena sitten huomioidaan myös — niin kuin lausumaehdotus 2 sanoo — eri ravintolatyytit. Se on ihan varmaa, että yökerhossa tarttumisriski on paljon suurempi kuin esimerkiksi ruokaravintolassa, jossa on tilaa, taikka sitten terassilla, missä nautitaan vaikka kesäaikaan yksi olut, juodaan illan ratoksi. Näiden kahden vertauksen kautta tämä on helppo ymmärtää, tarttuvuusmahdollisuus on näissä kahdessa esimerkissä ihan erilainen.

Ja kolmantena on sitten aivan oikein tämä kompensatio ravitsemusliikkeille. Kun keran valtion määräyksillä estetään liiketoiminta, niin kyllähän siinä korvausvelvollisuus syntyy, ja ymmärryksen mukaan maassa vallitsee yhteisymmärrys siitä, että kompensatio maksetaan. Siitä tietysti voidaan olla hyvin paljon eri mieltä, mikä on oikea taso, mutta ottaen huomioon kaikki talouden realiteetit varmasti senkin suhteen hallitus yrittää parhaansa ja tekee niin hyvän esityksen kuin ikinä pystyy.

Mutta tärkein asia mielestäni tässä on se, arvoisa puhemies, että jokainen ihminen, jokainen meistä, omassa elämässään huomioi sen tilanteen, että elämme poikkeuksellista aikaa. Meidän on itse kannettava se vastuu, että emme levitä sitä tautia ja emme aiheuta riskiä toisille, emme tartunta itseemme sitä tautia ja olemme varovaisia ja pidämme sen oman linjamme niin kirkkaana, että emme lähde tautia levittämään toisiin ihmisiin. Vaarantaisimme siinä oman henkemme ja myös lähipiirin hengen. Tämän takia olen monesti ihmetellyt sitä, kun tämän taudin yhteydessä on keskusteltu, miten tämä pitäisi hoitaa. Tässäkin asiassa se henkilökohtaisen vastuun kantaminen on kaikkein tärkeintä, niin kuin missä tahansa muussa asiassa, vaikka tieliikenteessä: miten siellä tieliikenteessä liikutaan, ajetaan-ko sääntöjen mukaan ja toimitaan niin kuin herrasmies toimii, elikkä annetaan tietä silloin kun on syytä, ja ajetaan varovasti, vai lähdetäänkö tekemään valtavaa riskiä ja ajetaan kolareita. Tässä on aivan sama asia, ja toivon, että tämä tauti on nyt meille suomalaisille opettanut, että hyvien liikennesääntöjen oppiminen tässäkin asiassa on hyödyksi meille kaikille.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja al-Tae.

16.44 **Hussein al-Tae sd:** Kiitoksia, arvoisa puhemies! Hyvä puheenvuoro edustaja Hoskoselta. Siihen ilman muuta yhdyn monilta osin.

Koronan torjuminen on yhteinen haaste, ja se edelleen jatkuu. Näen kuitenkin valoa tunnelin päässä ja näen, että saatamme pian olla sellaisessa tilanteessa, jossa on oikeudenmukaista, että kansalaiset vaativat meitä puhumaan siitä, miten me yhteisesti toivomme koronasta ja koronan aiheuttamista ongelmista ja mitkä meidän päättäjien tavoitteet, strategiat

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

ja suunnitelmat ovat sille, miten me tästä menemme eteenpäin. Hoitovelkaa on valtavasti syntynyt, ja on syntynyt muutakin velkaa niin monella eri tasolla, ja kun katsomme näitä rajoituksia, tehtävänämme on samanaikaisesti myös katsoa, miten me avaamme näitä rajoituksia ja miten siitä eteenpäin kompensoimme heille, jotka eivät ole pystyneet pysymään jaloillaan tässä kriisin aikana, joka valitettavasti on pitkittynyt.

Tässä kohtaa kun puhumme näistä erilaisista toimialoista, on tsemppattava ravintola-alaa ja myönnettävä, että ravintola-ala on ollut kohtuuttoman paineen alla, ja ymmärrän sen kohtuuttomuuden myöskin siitä näkökulmasta, että tartuntoja on se kaksi ja puoli prosenttia, mikä on todettu, ja vaikka se tuplataisiinkin viiteen prosenttiin, niin se silti tuntuu mitättömältä siihen nähden, kuinka valtavia ja isoja rajoituksia olemme ravintola-alalle tässä pitkin matkaa saaneet aikaiseksi. Se tässä kohtaa täytyy myöntää avoimesti.

Samanaikaisesti on reilua myöskin sanoa, että on epä-älyllistä ajatella, ettemmekö me nyt tässä vaiheessa lainsäädännöllisesti etsisi semmoista haitaria sille, missä kohtaa erilaisia rajoituksia kannattaisi asettaa, jotta niille ravintoloille, jotka voivat pysyä pidempään auki, se mahdollistetaan, ja tietyillä alueilla sitten tehdään hienosyisemmin, aikaan nähden. Tätä tällä työkalupakilla yritetään saada aikaiseksi.

Mutta sitten samanaikaisesti, jos me todella asetuksella laitamme tällaiset rajoitukset, että kello 17 ja kello 18 erilaisia sulkua asetetaan, on ajateltava, että ruokaravintolat tässä kohtaa ovat itse asiassa sitten täysin suljettuja, koska ne eivät ole pystyneet tekemään järkevää liiketoimintaa, jolla pystyisi kiinteitä laskuja tai mitään muitakaan laskuja kustantamaan. Tässä kohtaa olisikin oikeudenmukaista, että kompensatio olisi kokonaisvaltainen siinä kohtaa, kun tällaiset rajoitukset astuvat voimaan.

Ehkä sitten lopuksi voisin sanoa, että nyt on aika puhua Suomen koronatoipumisstrategiasta, miten me mennään tästä eteenpäin. Viestini kehysriihelle on nyt, että niille aloille, joita olemme ensimmäisenä sulkeneet ja kovimmalla ja rankimmalla kädellä rajoittaneet, [Puhemies koputtaa] on oikeutta nyt annettava tämän toipumisstrategian myötä ja niitä kompensoitava.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Junnila.

16.47 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa herra puhemies! Olen hyvin tyytyväinen tuohon aiemman puheenvuoroon. Toivottavasti viestiä nyt viedään myös sosiaalidemokraattiseen ryhmään.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ravitsemusliikkeissä tapahtuneita tartuntoja on yhteensä 515 viikoilla 1—8. Koronatartuntojen määrä selvityksen mukaan samalla ajalla ylittää 20 000. Ravintolassa todetut tartunnat, siis raportoidut, ovat siten 2,4 prosenttia kaikista tartunnoista. Toisaalta THL itse on antanut lausunnon 7. huhtikuuta, kuten edustaja Rantanen tässä aiemmin kertoi, että heidän arvionsa vastaa tämänhetkistä tilannetta. No, ravintolat olivat tuolloin kiinni.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on todennut jo aiemmin ravintolarajoitusten yhteydessä, että rajoitukset tulee kohdentaa ravitsemistoimintaan vain niillä alueilla ja siltä osin kuin se on välttämätöntä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi. Onko mielestänne se kohdentamista, että koko Varsinais-Suomessa ravintolat joutuvat lopettamaan anniskelun kello 17 ja ruokaravintolat sulkemaan ovensa kello 19? Jos nyt mietitään sitä, että vaikkapa edustaja Lundénilla on kauppa Somerolla ja samassa kylässä toimii baari varmas-

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

ti keskustassa — eikö näin? [Mikko Lundén: Kyllä!] — niin sielläkin tämä joutuu sulkemaan, vaikka tautitilanne esimerkiksi Turun keskustassa on varsin erilainen.

Vanhana kiekkomiehenä ymmärrän joukkuerangaistuksen tarpeellisuuden, kun puhutaan jääkiekosta, mutta tällainen koko modernia yhteiskuntaa koskettava joukkuerangaistus ei ole kyllä tätä päivää, varsinkaan kun näillä alueilla on niin erilainen tautitilanne. Lisäksi on selvää, että hallitus yrittää vain vehkeillä itsensä korvausvelvollisuudesta yrittäjille, sillä käytännössä esitetyt rajat ovat usealla paikalla sellaiset kuin ne olisivat edelleen sulkutila päällä, vain lounasravintolat tästä käytännössä hyötyisivät.

Arvostan sosiaalidemokraattien ja erityisesti edustaja Lindénin — suorastaan homonymian mestari — semanttisia taitoja tässä kysymyksessä. Aina, kun jotakin ollaan kieltämässä, vetoavat toverit semantiikkaan, että eihän tässä kielletä vaan vasta mahdollistetaan. Mietitäänpä. Tilanne on vähän samanlainen kuin kiinteistöveron ala- ja ylärajan asettamisessa. Kun laki oli voimassa, ei mennyt montaakaan kuutiota vettä Aurajoessa, kun edustaja Lindénin kotikunnan kaupunginjohtaja esitti veroja korotettavaksi. Mikä se opetus tässä on? Opetus on se, että ei pidä mahdollistaa ikävyvyyksiä, koska niitä kuitenkin ryhdytään ennemmin tai myöhemmin toteuttamaan.

Arvoisa puhemies! Paljon parempi ratkaisu olisi [Puhemies koputtaa] tukea perussuomalaisen vastalauseen ensimmäistä lausumaehdotusta: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus [Puhemies koputtaa] toimittaa eduskunnalle selvityksen tartuntamääristä ja altistumisista [Puhemies: Näin!] erityyppisissä ravintoloissa, jotta rajoitusten vaikuttavuutta voidaan arvioida faktapohjaisesti.” — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt ensin edustaja Lundén ja sen jälkeen Lindén, jotka puheessa mainittiin.

16.51 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kiitän edustaja Junnilaa aivan loistavasta puheenvuorosta.

Ravintolasulku on jatkunut kuusi viikkoa, ja sen jälkeen palaavat entistä tiukempina rajoitukset, joista ravintolat ovat joutuneet kärsimään muodossa tai toisessa jo vuoden ajan. Hyvä hallitus, perustusvaliokunta on lukuisat kerrat todennut, että rajoituksia ei pitäisi kohdistaa kaavamaisesti kaikkiin ravintoloihin, vaan ruoka- ja anniskeluravintoloita pitää arvioida erikseen. Samoin perustusvaliokunta on kehottanut maakuntatasoa yksityiskohteisempaan alueelliseen tarkasteluun. Myös sisä- ja ulkotiloihin liittyy erilainen tartuntariski, mutta mitä te, hallitus, teette? Säädätte maakuntakohtaisesti täysin samanlaiset rajoitukset kaikille eri ravintolatyypeille.

Arvoisa puhemies! Nämä rajoitukset ovat silkkaa mielivaltaa. Perustusvaliokunnan yli on kävelty kerta toisensa jälkeen. Ravintolasulkua jatketaan Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa, vaikka tartuntaluvut ovat vastaavia kuin Keski- ja Etelä-Pohjanmaalla, joissa sulku ei ole voimassa. Lisäksi ravintolat eivät saa edes viikkoa etukäteen tietoa siitä, voivatko ne avata ovensa asiakkaille seuraavalla viikolla vai eivät. Miten voit pyörittää yritystoimintaasi, jollet tiedä, miten saat olla avoinna? Vai luuletteko, että tuotteet tulevat keittiöön tai baaritiskin taakse vain sormia näpsäyttämällä?

Lisäksi pitää huomioida myös ravintoloiden sidosryhmät. Heillä ei ole myöskään ollut ollenkaan tuloja, ja useat heistä ovat todellisia pienyrittäjiä, jotka työllistävät itsensä yrittämällä. Lisäksi kummastelen sitä, miksei esimerkiksi terassi saa olla auki. Onko näillä to-

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

della suppeilla aukioloilla mahdollisesti vain tarkoitus viedä ne vähäisetkin korvaukset yrittäjältä? Toivottavasti näin ei ole ja olen todella väärässä.

Arvoisa herra puhemies! Kuka tahansa, joka on toiminut yrittäjänä, tietää, ettei tällaisilla reunaehdoilla voi harjoittaa yritystoimintaa. Jos ehdot ovat esimerkiksi nämä, että alkoholipainotteisissa ravintoloissa saa ottaa käyttöön kolmasosan asiakaspaikoista ja ruokaravintoloissa puolet, ja jos anniskelu loppuu kello 17, niin kyllähän siitä seuraa, ettei kannattavaa liiketoimintaa ole mahdollista tehdä. Tämä on aivan päivänselvä asia.

Hyvä hallitus, jos ette kuuntele perustusvaliokuntaa, tuhoatte Suomen ravintolaelinkeinon. Majoitus- ja ravintola-alan teettämän tuoreen kyselyn mukaan konkurssiuhka on ravintola-aloilla kasvanut. Melkein 900 vastanneesta vajaa kolmannes arvelee olevansa konkurssin partaalla syyskuuhun mennessä ja 3 prosenttia on jo lopettanut toimintansa.

Arvoisa pääministeri Marin on todennut näin: ”Tässä ensi tilassa on tietenkin kaikkein tärkeintä se, että autamme suomalaiset yritykset, suomalaiset ihmiset tämän akuutin kriisin yli. Ja tämä tulee tarkoittamaan myös sitä, että valtio ottaa lisävelkaa, mutta emme halua ottaa riskiä siitä, että Suomessa yrityksiä menee isolta osin nurin ja suomalaiset ihmiset isoilta osin menettävät työpaikkansa.” Ovathan nämä sanat vielä voimassa, vai mitä nyt sanotte yrittäjille, joiden kassat huutavat tyhjyyttään, ja heidän sadoille työntekijöilleen, joille työttömyys on kohta arkea? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lindén.

16.54 Aki Lindén sd: Arvoisa herra puhemies! Otan kantaa nyt muutamiin täällä keskustelussa esiin nousseisiin asioihin. Minulla on oikeastaan yksi iso huoli, ja minä uskon, että minä jaan sen huolen kaikkien muiden täällä olevien kanssa, ja se on se huoli, että meidän pitää päästä tästä koronaepidemiasta eroon. Mutta aina kun me puhumme niistä keinoista, miten siitä pitäisi päästä eroon, niistä keinoista, joilla siitä oikeasti voidaan päästä eroon, niin meillä nousee kymmenkertainen keskustelu, jonka sisältö on se, että ei näin, ei näin, väärin sammutettu ja on joitain muita keinoja, joilla se voidaan paremmin tehdä.

Jos nyt kuitenkin katsotaan, miten Suomessa ollaan tässä kokonaisuutena onnistuttu, niin viidellä kovalla mittarilla me olemme Euroopan parhaiden maiden joukossa: Meillä kuolleet per väestöluku on kolmanneksi pienin, vain Norja ja Islanti ovat meitä tässä suhteessa parempia. Sairastuneet per väestöluku on meillä pienin eli vielä parempi kuin Islannissa ja Norjassa. Sitten on tämä korkein ilmaantuvuusluku, joka kävi meillä 173:ssa — missään muussa Euroopan maassa ei ole ollut niin matala se korkeimman ilmaantuvuuden luku. Sitten meillä rokotukset ovat tällä hetkellä edenneet EU-maista parhaiten, ja meidän bruttokansantuotteen putoaminen viime vuonna oli parhaiden joukossa. Jollakin tavallaan tämä on saatu aikaiseksi.

En lähde nyt liikaa korostamaan sitä, kuinka suuri osuus tässä on ollut hallituksella ja kuinka suuri osuus on ollut eduskunnalla ja sitten kansalaisten omalla järjellä, mutta aina kun puhutaan niistä keinoista, niin erilaiset rajoitukset ja sulut ovat yksi. Niin ne ovat olleet muissakin maissa. Portugalissa ja Irlannissa, missä tämä tilanne räjähti, se saatiin nopeasti hallintaan, kun ne ottivat kunnolliset sulut käyttöön. Ja jos me nyt katsotaan tätä viimeisintä vaihetta — me ollaan tultu luvusta 173 sinne 100:aan kolmessa viikossa — niin sehän on tullut juuri sen jälkeen, kun meillä siellä maaliskuun alkupäivinä otettiin nämä tietyt sulut käyttöön.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Haluan ottaa kantaa tähän perussuomalaisten esitykseen, että tässä noudatettaisiin kuntarajoja. Minä ymmärrän sen, jos tarkoitetaan niitä maakuntia, joissa on pitkät etäisyydet, alhainen väestötiheys ja suuret alueet, mutta kun sanotte siinä teidän lausumassanne, että kuntatasolla, niin eihän se oikeasti tarkoita, edustaja Junnila, sitä, että kun minä lähdän Kahdeksikkotietä ajamaan Turusta pohjoiseen ja viiden minuutin välein vaihtuu kuntaraja, niin jokaisessa kunnassa olisi sitten erilaiset rajoitukset käytössä? Jokainen ymmärtää — jos ymmärtää — tästä epidemiasta, että ei tämä epidemia ja koronavirus ole mikään värikuula, josta voidaan tietää, että nyt se yhdestä paikasta lähti ja osui toiseen paikkaan. Ja sen takia THL on itse todennut, että eivät he pysty tarkkoja lukuja antamaan siitä, mikä on karaokebaarien osuus, mikä on ruokaravintoloiden, lounasravintoloiden, illallisravintoloiden osuus. Tässä on kyseessä [Puhemies koputtaa] epidemia eikä mikään värikuulapeli. [Vilhelm Junnila: Lain täytyy silti perustua faktoihin!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Laiho.

16.57 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Täällä keskustelussa ovat nousseet esille nämä ravintolatyypit, esimerkiksi näistä seurusteluravintoloista karaoke ja diskot ja tällaiset, ja se, että tällä olemassa olevalla tartuntatautilailla, mikä on se rajoituslaki, ei voitaisi näihin puuttua. Olen kyllä siitä vähän toista mieltä, koska valiokuntahan nosti näitä esille jo edellisen tartuntatautilain kohdalla, että pitää pystyä näitä tyyppityksiä tekemään, ja nostettiin esille myöskin tämä karaokelaulamien ja tanssiminen. Kyllähän hallituksella ja ministeriöllä olisi keinoja näihin puuttua myös erilaisin ohjaustoimenpitein. Kun esimerkiksi silloin viime keväänä ikäihmisiäkin vahvasti määräystyypillisesti ohjattiin, niin uskoisi tähänkin riittävän ohjauskeinoja ja myöskin sitten valvontaa enemmän, ja varmasti resurssit valvonnan osalta eivät ole olleet riittävät.

Nythan valiokunta sitten lausumallaan nosti esille nämä ravintolatyypit ja myöskin nämä ulkoterassit, koska niitä ei ole huomioitu, vaikka valiokunta on niitä asioita nostanut jo aikaisemmin esille, ja näihin ei ole sitten kuitenkaan puututtu, huomioitu näitä siinä asetuksenantovaiheessa. Perustuslakivaliokuntakin on kiinnittänyt huomiota tähän, että tätä ravintolatyypitystä ja alueellisuutta ei ole huomioitu. Eli jollakin tapaa tässä vain vedetään sillä tietyllä kaavalla kaikkia matalaksi, se tässä on huolestuttavaa. Tässä on kyse ihmisten työpaikoista, yrityksistä, tulevaisuudesta, ja sitä tässä ei huomioida lainkaan.

Arvoisa puhemies! Haluan tässä vielä nostaa esille sen, kun puhutaan, että Suomi on onnistunut hyvin. Suomi on tietenkin onnistunut hyvin, me ollaan täällä kaukana, erillään muista, ihmiset ovat kuuliaisia ja muuta. Mutta haluan sanoa myöskin sen, että meillä on paljon asioita, missä Suomi ei ole onnistunut hyvin. Meillä on paljon nuorten ongelmia, mielenterveysongelmia, yksinäisyyttä, vanhukset voivat huonosti, on työttömyyttä. Meillä on paljon asioita, missä me voidaan erittäin huonosti, mutta me tuijotetaan nyt vain niitä lukuja ja pelkästään sitä koronan hoitoa. Me ei huomioida sitä muuta sairastuvuutta, kuolleisuutta, mitä tulee monesta muusta sairaudesta, joiden hoito on tällä hetkellä viivästynyt, tai voi olla, että ne näkyvät vasta myöhemmin myöskin itsemurhina tilastoissa, ne eivät vielä näy niin hyvin.

Sitten vielä lopuksi haluan sanoa näistä työkaluista: Kyllähän paljon on semmoisia, mitä on nostettu esiin, mutta hallitus ei ole niitä ottanut käyttöön. [Puhemies koputtaa] Esimerkiksi nyt tämä rajavalvonta, kasvomaskiasiat — tarttukaa niihin.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Vikman.

17.00 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Jatkan vielä koronatodistuksesta — nimitäin meidän on tehtävä kaikkemme, jotta koronasta yhteiskunnalle aiheutuvat taloudelliset ja sosiaaliset vauriot jäävät mahdollisimman pieniksi. Koronatodistus olisi erinomainen väline avata yhteiskuntaa turvallisesti. Kokoomuksen eduskuntaryhmä onkin esittänyt, että hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin, jotta yhteiskunnan nopeamman avaamisen mahdollistava koronatodistus otetaan Suomessa käyttöön.

Koronatodistuksessa olisi tieto saaduista koronarokotteista, negatiivisesta testituloksesta sekä sairastetusta koronataudista ajankohtineen. Todistuksessa olisi syytä mainita myös mahdollisesta terveydellisestä esteestä saada rokote. Myös yksityisyydensuoja on huomioitava tietojen luovuttamisessa mahdollisen sovelluksen käyttöön.

Arvoisa puhemies! Koronatodistuksen käyttöönotolla voitaisiin helpottaa merkittävästi erityisesti monien ikäihmisten asemaa, myös yritysten pärjäämistä sekä vaikeuksissa olevan tapahtuma- ja kulttuurialan tilannetta. Todistuksen käyttöönotolla voitaisiin todennäköisesti pelastaa tuhansia työpaikkoja ja yrityksiä sekä lisätä ihmisten hyvinvointia. Toivon, että hallitus tarttuu ehdotukseemme ja etenee ripeästi koronatodistuksen toteuttamisessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Koskinen.

17.02 Johannes Koskinen sd: Arvoisa puhemies! Tällaisessa tilanteessa, jolloinka kansan käyttäytymisestä hyvin paljon riippuu se, kuinka tehokkaita koronan torjuntatoimet ovat, on tärkeää, että viesti, mitä levitetään, on selkeää ja vältetään selvästi harhauttavan tai virheellisen tiedon jakamista. Valitettavasti oppositio on nyt tässä asiassa lähtenyt kovasti tähän vääristelevän tiedon jakamiseen: väitetään, että nämä ravintolarajoitukset ikään kuin maksimissaan otettaisiin kautta maan käyttöön ja tiukennettaisiin aiemmin voimassa olleista. Päinvastoinhan tässä on kysymys siitä, että tartuntatautilakiin sijoitetaan sellaiset valtuudet, mahdollisuudet, joilla sitten alueen olojen mukaan jopa kuntatasolla voidaan eriyttää ne sekä ravitsemusliiketyypeittäin että sitten näitten aikojen osalta, niin että kun on maksimirajoitukset, niin niiden puitteissa voidaan olennaisesti vähemmän rajoittaa sitä aukioloa kuin mitä tuo maksimi on. Ja sitä ovat sekä perustuslakivaliokunta että erikoisvaliokunnat, sosiaali- ja terveysvaliokunta ja talousvaliokunta, edellyttäneet, että hallitus todel-la toimii niin, että katsotaan alueen ja ravitsemusliiketyypin mukaan se välttämättömyys sulkea, jotta estetään taudin leviämistä. Toivotaan, että tässä yrittäjäkentässä ja ravitsemusliikkeiden työntekijöiden parissa kuitenkin seurataan tilannetta tämän ikään kuin oikean tiedon pohjalta, jota täältä päästään sitten levittämään sen jälkeen, kun eduskunta ensin hyväksyy tämän lain ja sitten sen pohjalta asetukset — ensi viikosta lähtien olisi jo sitten suuressa osassa maata sovellettava uusia normeja.

Valitettavaa on, että tämän käsittely viivästyi näin. Siinä kritiikissä ollaan varmaan oikeassa, että olisi hyvä saada aiemmin kuin muutamaa päivää ennen tieto uusista rajoitusalueista ja rajoitusten noudattamisesta.

No sitten tämä ihmelääke, koronatodistus tai rokotepassi. Siinä samoin on lähinnä kokoomuksen puolelta kovasti väitetty, että ikään kuin kategorisesti hallitus ja sen johtavat ministerit olisivat olleet hanketta vastaan. Kysymys on siitä, että pitää hakea tarkoituksenmukainen ja lainmukainen tapa, millä tästä on apua. Täytyy muistaa, että kun esimerkiksi

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

ravintoloiden osalta ja julkisten tilojen osalta pystytään avaamaan tiloja yleiseen käyttöön, niin siinä ei ole mitään rajoituksia, se koskee koko kansaa. Ne menevät pidemmälle kuin nämä koronatodistuksen avulla lisättävät toimintamahdollisuudet. Näissä tietyntyyppisissä tilaisuuksissa, konserteissa tai vastaavissa, voidaan sitten harkita varmasti sitä, että sinä aikana, kun rokotteilla ei ole kattavuutta koko maassa, pystytään kuitenkin merkittäviä toimintoja avaamaan ja lisäämään niitä. Tässäkin täytyy muistaa, että Tanskassa, jota on käytetty esimerkkinä, nämä sulkutoimet ovat olleet monin verroin laajemmat ja siellä sitä koronatodistusta käytetään semmoisten toimintojen mahdollistamiseen, jotka meillä ovat olleet ja ovat kaikelle kansalle avoimia, ja sen ikään kuin käyttöala meillä tulisi olemaan joka tapauksessa merkittävästi kapeampi tästä syystä verrattuna vaikkapa Tanskaan. Ja sitten on tämä eurooppalainen valmistelu. Siinä tilanteessa, kun meillä on yhteinen malli, on olennaisesti paljon helpompi soveltaa sitä todistusta myös yksityisten palvelujen ja kansallisten palvelualueiden toimintojen avaamiseen.

Tämän pitäisi olla ihan selvää, että se ei ole ihmelääke, mutta se on hyvä olla mukana tässä sortimentissa. Itse asiassa tämä tapa, jolla nyt tartuntatautilakiin lisätään näitä toimintamahdollisuuksia yksityisten ravitsemusalojen puolelle, osoittaa tarvetta sille, että meillä sitten tulisi pysyvämminkin säätää sellainen tartuntatautilaki, jossa olisi kaiken tyyppisten vakavien ja vähemmän vakavien pandemioiden osalta valmiiksi mietittynä ne tavat, joilla pystytään niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnan mitassa rajoittamaan toimintoja tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Tästä saadaan hyvää oppia siihen pysyvemmän sääntelyn rakentamiseen.

Vielä pari sanaa siitä, kun edustaja Zyskiewicz on niin voimakkaasti puhunut tästä oikeusoppineiden kannasta. Hän on ihan oikeassa siinä, esimerkiksi kun on tällainen tilanne, että yhdenvertaisuusperiaatetta joudutaan soveltamaan kokonaan uudessa tilanteessa. Ei meillä ole ennen tällaista tilannetta ollut, että on vakava pandemia, jolloin sitten osittain ja hitaasti saadaan rokotettuja ihmisiä, ja tässä uudessa tilanteessa pitää sitten soveltaa tätä yhdenvertaisuus-käsitettä ihan uudella lailla ja suhteessa muihin perusoikeuksiin, eikä ole mitään yhtä autuaaksi tekevää tulkintaratkaisua. Ja tässähän on hyvin ymmärrettävää, että jos joku henkilö, vaikkapa poliitikko, kuulee sitten yhden tulkinnan ja lähtee sitä seuraamaan, niin hän voi päätyä turhan jyrkkiin kannanottoihin. Mutta tässä ei pidä lähteä liioittelemaan näitä eroja vaan korostetusti todeta, että kun on uusi tulkintatilanne, niin silloin pitää monipuolisesti arvioida sitä tilannetta, kaikkia perusoikeuksia ja niiden yhtäaikaista soveltamista, ja hakea sellainen ratkaisu, joka tehokkaasti torjuu pandemiaa mutta sitten myöskin mahdollistaa vahinkojen minimoimisen yhteiskunnan toiminnoille. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Ja edustaja Rantanen.

17.09 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Aloitan ensin, oikeastaan edustaja Kosken perään, tästä hokkuspokkustempusta nimeltä koronatodistus tai rokotepassi tai koronapassi. Sitä on kovasti nostettu viime päivinä keskusteluun, ja se varmasti kuulostaakin noin nopeasti ajateltuna erinomaiselta ajatukselta, että tämäpä hyvä, avataan tällä. Sitä verrataan Tanskaan, mutta se kossahtaa kyllä jo lähtökohtaisesti ihan siihen, että tällä hetkellä Tanska testaa noin 100 000 henkilöä päivässä ja he aikovat nostaa kapasiteettinsa 300 000:een ja meillä tässä maassa se on noin 30 000, eli jo pelkästään ihan tämä käytännön asia ei tule mahdollistamaan tämän passin käyttöönottoa kovin nopealla aikataululla.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Siltä osin tässä kohtaa on syytä miettiä, haluammeko nostaa esimerkiksi tämän maan testauskapasiteetin niin korkeaksi, että se on käytännössä jostain muusta terveydenhuollosta pois. Silloin ehkä katsoisin, että nyt kannattaisi katsoa niitä asioita, millä tavalla tämä maa saadaan auki mahdollisimman nopeasti, ja varmasti ensimmäinen asia tässä on rokotekehittävyyden nopea paraneminen, ja se on se, millä minun nähdäkseni tästä taudista päästään nopeiten eroon — olkoonkin, että rokotteen osalta meillä ei ole tällä hetkellä pitävää näyttöä siitä, että rokotettu ei sairastuisi tai tartuttaisi, ja itse asiassa heitä on sairastunut, eli siltä osin en pidä tätä ajatusta kovinkaan järkevänä, tässä vaiheessa lähteä tältä pohjalta. Itse asiassa itse ajattelisin, että jos katsotaan tapahtuma-alan exit-suunnitelmaa, niin siinä oli erinomaisia ajatuksia siitä, millä tavalla voidaan tapahtumien ja tällaisien vapaa-ajan koontumisten turvallisuutta parantaa ja taudin saamisen riskiä vähentää, ja sieltä kannattaa katsoa kyllä erilaisia porrastamisia ja osastointeja ja niin edespäin.

Tässä yhteydessä, arvoisa puhemies, haluan nostaa tähän keskusteluun myös sen, että Suomessa on tehty viimeisen vuoden aikana valtava määrä tieteellistä tutkimusta siitä, millä tavalla sisäilmaa saataisiin mahdollisimman puhtaaksi ja virusvapaaksi, ja toivoisin, että myös hallituspuolueet tutustuisivat näihin hyviin hankkeisiin. Siellä on TUPA-hanke, siellä on AIRCO-hanke, jossa ovat siis olleet THL ja yliopistot mukana, ja tällä hetkellä on menossa tämmöinen E3-hanke, jossa he keskittyvät nimenomaan siihen, millä tavoin sisäilmasta voidaan poistaa virusta, millä tavoin pitäisi tuulettaa ja missä pitäisi olla ilmanvaihtovälineet ja suodattimet, jotta sisäilma olisi turvallisempi. Toivoisin, että lähdetäisiin nyt mieluummin tiede edellä kuin politiikka edellä ratkaisemaan sitä, millä tavalla saamme paikkoja turvallisesti auki, ja tieteellä on siihen annettavaa sekä lääketieteellisesti että myös sisätilojen ilmanvaihtopuolella.

Mutta, arvoisa puheenjohtaja, muistelisin, että kävimme tässä salissa silloin lähetekeskustelussa keskustelua, ja jos oikein muistan, niin edustaja Lindén totesi täällä — lainasi jotakuta, joka oli näin sanonut — että yökerhot ja baarit ovat maalaisjärjenkin mukaan niitä pahimpia paikkoja, missä tartuntoja tapahtuu. Tämä oli erittäin viisaasti todettu, kuka ikinä olikaan, ketä lainasitte, mutta ihmettelen suunnattomasti, miksi sitten tässä esityksessä tähän on ympätty kaikki ravintolat, koska nyt nimenomaan se tilanne esimerkiksi ruokaravintoloiden osalta on täysin eri: siellä pystytään pitämään etäisyyttä, ihmiset pysyvät omilla paikoillansa, siellä voidaan käyttää maskeja, on kaikki hygieniatuotteet. Ja nyt viimeisimpänä nimenomaan tämä ilmanvaihtoasia ja ilman suodattaminen on yksi asia, mitä tässä pitäisi kyllä ripeästi miettiä. Nimittäin sellainen tilanne, että sitten ruvettaisiin katsomaan kovin tarkasti, mikä ravintola on auki ja mikä on kiinni... Meillähän kävi tämän kuntosalilakiesityksen kanssa niin, että kun se hyväksyttiin, niin sitten lyötiin kiinni nämä salit koko alueelta, ja siinä ei kyllä paljon katseltu, olisiko joku paikka ollut turvallinen vai ei, ja pelkään, että tämän ravintolaesityksen kanssa käy samoin. Ja se tuntuu aika kohtuuttomalta tilanteesta, jossa jälleen kerran maalaisjärjellä voisi ajatella, että kyllä kai ravintoloissa, joissa tarjoillaan ruokaa, joihin mennään pääsääntöisesti ystävien tai perheen kanssa, joissa ei ehkä lauleta, ei ole karaokea eikä huudella kovasti päihtyneenä, meillä näillä nykyisillä järjestelmillä tähän olisi mahdollisuutta. Pidän ongelmallisena sitä, että me emme katso tätä kokonaistilannetta vaan mennään näin, että koko maakunnassa kaikki kiinni. Se ei kerta kaikkiaan sovi, ja itse asiassa, kuten täälläkin on kuultu, tästä on nyt useampaan otteeseen muun muassa perustuslakivaliokunta huomauttanut, että näiden täytyy olla hienosäätöisempiä ja aivan välttämättömiä, kun tätä elinkeinovapautta rajoitetaan.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Arvoisa puhemies! Otan vielä tähän loppuun: Varmasti tässä salissa on kaikilla sama taivote, se, että me pääsemme tästä taudista eroon, mutta niin kauan kuin se meidän kanssamme on, meidän on pakko pyrkiä siihen, että koetetaan kohtuullisesti katsoa, millä tavoin me saadaan pidettyä tämä tilanne kurissa ja tartuntamäärät mahdollisimman matalina mutta kuitenkin niin, että me emme romauta tästä maasta yritystoimintaa — nimittäin ilman sitä ei myöskään makseta näitä jatkoja.

Ja sen verran, arvoisa puhemies, vielä tähän loppuun huomautan, että pidän tätä EU:n yhteistä Schengen-alueen matkustamiseen tarkoitettua koronatodistusta erinomaisen hyvänä ajatuksena, koska itse asiassa se poistaisi sen ongelman täältä meiltä, meidän rajoilta, terveysturvallisten asioiden puutteen. Eli meillä ei vaadita ennakollista testiä, rokotetta taikka sairastettua tautia, ja tämä korvaisi tämän, [Puhemies koputtaa] sikäli mikäli hallituksella sitten todella, jos ei jotain näistä kolmesta rajanylityksessä löydy, on valmius myöskin säätää karanteeneista, jotka koskettavat kaikkia, jotka tulevat ilman näitä maa-

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Salonen.

17.16 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! On vielä täsmennettävä, että nyt ei säädetä uusia rajoituksia suoraan voimaan, vaan esityksen tarkoituksena on varmistaa, että valtioneuvosto voi epidemiatilanteen niin vaatiessa säätää oikeasuhteisia ja välttämättömiä rajoituksia, joilla sitten kontakteja vähennetään ravitsemusliikkeiden toiminnan yhteydessä.

Kuukausi sitten moni tuskaili sitä, että liian hitaasti puututaan pahenevaan tautitilanteeseen. Nyt kun ennakkoon tehdään mahdollisuuksia nopeaan reagointiin, niin sitten maalaataan kuvia, joissa rajoituksia tehdään ikään kuin ravintolatoiminnan tai ihmisten kiusaksi. Näin ei ole. Myönnän, että mitä tarkkarajaisemmin haluamme koronatartuntoja hillitä ja siis rajoittaa niin ihmisten kuin yritystenkin toimintaa, sen monimutkaisempia lakiesityksiä ja asetuksia joudumme tekemään. Ja kun joudumme näin tekemään, alkavat helposti väärät mielikuvat ja uhat ohjata julkista keskustelua, kuten edustaja Koskinenkin tuossa aikaisemmin totesi.

Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt sääntelyn soveltamisen kannalta huomiota siihen, että ennen asetuksen antamista vielä erikseen on arvioitava asetuksen antamisen välttämättömyyttä. Säädettyjen rajoitusten on oltava välttämättömiä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi niillä alueilla ja ravitsemusliikkeissä, joita ne koskevat. Välttämättömyyttä on siten arvioitava alueelliselta ja asialliselta kannalta, ja arviossa on otettava huomioon mahdollisimman ajantasainen tilannekuva epidemiasta.

Mahdollisimman ajantasainen tilannekuva tarkoittaa samalla sitä, että rajoitukset voivat muuttua hyvinkin nopeasti. Sitäkin täällä on tänään kritisoitu, ja ymmärrän, että nopeasti muuttuvat tilanteet aiheuttavat ihan varmasti lisää harmaita hiuksia alalle ja alalla toimiville. Virustilanne on kuitenkin jatkuvasti muuttuva. Jos haluamme reagoida pahenevaan tai paranevaan tautitilanteeseen ajantasaisesti, muutokset valitettavasti vain tulevat ja niiden onkin oltava nopeita.

Valiokuntien lausuntojen ja hallituksen tahtotila on mielestäni selvä: on tehokkaasti torjuttava pandemiaa, mutta samalla pyritään aiheuttamaan haittaa muulle yhteiskunnalle niin vähän kuin mahdollista.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Wallinheimo.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

17.19 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Heti alkuun totean, että kannatan kokoomuksen vastalauseeseen sisältyvää esitystä tämän hallituksen esityksen hylkäämisestä. Esityksen perimmäinen vika on siinä, että esityksessä ei ole huomioitu riittävällä tavalla eri ravintolatyyppejen erilaisuutta. Eli käytännössä samat tiukat aukiolojen ja anniskelun rajoitukset koskisivat sekä ruokaravintoloita että baareja. Tästä syystä tämän hallituksen esityksen läpivienti olisi monelle yrittäjälle, muutenkin koronapaineissa äärirajoilla toimivalle taholle, se viimeinen niitti. Esitys tekisi liiketoiminnan harjoittamisesta kannattamatonta ja työllistämistä jopa mahdotonta, koska sekä asiakaspaikkamäärää että aukioloja rajoitettaisiin edelleen erittäin merkittävästi. Tämä tulisi johtamaan lisääntyneisiin yritysten konkursseihin, lomautuksiin ja irtisanomisiin. Tätä ei varmastikaan kukaan täällä salissa toivo.

On myös kuvaavaa, että mara-alan liikevaihto on tippunut 2 200 miljoonaa mutta hallitus on korvannut vain 193 miljoonaa. Pohjoismaista tämä on ylivoimaisesti kitsainta. Siksi hallituksen tulisikin laatia pikimmiten uusia ja parempia keinoja. Aikaa ei tässä toki ole liikaa, mutta jos tahtoa on, niin keinotkin löytyvät. Tyhjän päällä tässä ei vielä kukaan olla. Ravintoloiden osalta on voimassa kuitenkin määräaikainen rajoituslaki 30.6.2021 asti, ja tällä hetkellä on voimassa myös ravintolasulku useilla alueilla 18.4. asti. Jos epidemiatilanne hankaloituu, eduskunnalle voitaisiin esittää ravintolasulun jatkamista 18.4. jälkeenkin erillislailla, jolloin myös ravintoloille maksettavat taloudelliset korvaukset sulun ajalta olisivat selkeämmät.

Arvoisa puhemies! Kokoomuksen vastalauseeseen sisältyy viisi lausumaehdotusta, jotka mielestämme tulisi ottaa käyttöön ravintoloihin liittyviä rajoituksia suunniteltaessa ja ennen kaikkea sitten, kun näitä rajoituksia lähdetään purkamaan. Tavoite tässä on helpottaa ravintolayrittäjien ahdinkoa ja vähentää koronasta johtuvia ravintola-alan konkurssveja. Pelissä on myös monen ravintola-alan työntekijän työpaikka. Ravintola-ala työllistää yrittäjät mukaan lukien Suomessa noin 77 000 henkilöä.

Näistä lausumista erityisesti kohdat 3 ja 4 ovat tärkeimmät. Ehdotamme, että eduskunta edellyttäisi anniskelun arvonlisäveron alentamista tilapäisesti 24 prosentista 14 prosenttiin ja että ravintoloille sallittaisiin tilapäisesti viinien ulosmyynnin anniskeluoikeus. Itse tosin olisin valmis kannattamaan tämän ravintola-alvin tason pysyvää alentamista tälle alemmalle tasolle tilanteen poikkeuksellisuuden takia. Nimittäin Luonnonvarakeskus Luke selvitti vuonna 2018 matkailu- ja ravintola-alan MaRan toimeksiannosta arvonlisäveron pysyvän alennuksen vaikutuksia, ja tulokset olivat vakuuttavia: 127 miljoonaa euroa lisää ravintolapalveluiden kysyntään, kotimaisten tavaroiden ja palveluiden kysynnän kasvu olisi 172 miljoonaa euroa, alv-alennuksen kerrannaisvaikutukset kansantalouteemme lähes 300 miljoonaa euroa ja arvonlisä 140 miljoonaa euroa, ja mikä tärkeintä, työllisyysvaikutus tämän laskelman mukaan olisi tuhansia henkilöitä. Siksi hallituksen kannattaisi pohtia näitä esityksiä, kun se käy lähipäivinä omaa puoliväliirihtiään. Tämän kylmäkäynnistyksen tämä ala nimittäin tarvitsisi juuri nyt.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Löfström.

17.23 Mats Löfström r: Ärade herr talman! Det är verkligt fint att Finland har klarat sig så bra under pandemin hittills. Tack till alla för det och framför allt alla finländare som följer rekommendationer och tagit ansvar. Det är det som jag tror att har varit avgörande.

Det är självfallet så att det här har varit en tung tid för väldigt många finländare, antagligen alla, som haft det psykiskt tungt, som förlorat arbetet eller inte har kunnat träffas. Vi

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

märker ju det också i det här huset. Det har inverkat negativt på riksdagen att vi inte kan ta en kaffe i mötespauser då vi inte kan sitta vid samma bord. Det finns många ledamöter som inte har lärt känna varandra under den här mandatperioden när man inte har kunnat umgås, och via Teams-möten får man så klart saker framåt, men man lär inte känna varandra. Så här har det varit för hela Finland. Det har varit både tungt och tråkigt, men i en internationell jämförelse har vi klarat det bra. Det finns länder som både haft mångdubbelt döda, sjukvårdskapaciteten på bristningsgränsen och som ändå haft mycket hårdare begränsningar i samhället än vi haft. Det måste vi vara tacksamma för.

Ärade talman! En femtedel av Finlands befolkning är nu vaccinerad och de senaste veckornas dagliga bekräftade fall har minskat snabbare än vad någon kanske hade vågat hoppas på för några veckor sedan. Det är fantastiskt och det gör att samhället kan börja öppna upp mer igen och att vi förhoppningsvis kan få en rätt normal sommar — eller en sommar som förra året åtminstone — bara vi fortsätter hålla i det här, och det ska vi göra. Ljus syns nu i tunneln, och restauranger som varit stängda i sex veckor får på måndag öppna. Många kommer vara glada för det då man kan gå ut igen men så klart fortsätter hålla avstånd och tar ansvar.

Det är viktigt att öppettiderna inte begränsas mer än vad som är nödvändigt. Om det är så att regeringen tänker ta i bruk de yttersta begränsningarna som lagen möjliggör, alltså att stänga vissa restauranger redan klockan 18, så hoppas jag att man snabbt kommer följa upp de besluten om läget fortsätter att förbättras, så att begränsningarna inte behöver vara i kraft mer än nödvändigt. Att hålla öppet enbart till klockan 18 eller 19 tryggar inte ekonomin för många restauranger, och då är det viktigt med ekonomiskt stöd till dem samt också att man så klart inte använder sig av de begränsningarna om de inte är nödvändiga.

På Åland har restaurangerna varit öppna de senaste tre veckorna. Restauranger är normalt något som hör till Ålands lagstiftningsbehörighet medan smittskydd är rikets lagstiftningsbehörighet. Därför har grundlagsutskottet i sitt utlåtande tagit fasta på att statsrådet behöver koordinera besluten på Åland tillsammans med Ålands landskapsregering. Det är det viktigt att man gör också i det här ärendet. Det är dock något man har gjort under hela pandemin och det är något som regeringen ska ha beröm för. Även om det överlag finns förbättringspotential i kommunikationen, vilket grundlagsutskottet också slår fast, och Ålands landskapsregering upplever behörighetsfördelningen oklar på vissa punkter, så har slutresultatet med dessa begränsningar alltid blivit bra och man har alltid varit överens mellan regeringen och landskapsregeringen om de begränsningar som man utfärdat och som gäller på Åland.

Ärade talman! På Åland har vi under hela pandemin haft 341 bekräftade fall. Ingen har dött och skyddandet av riskgrupper och den äldre befolkningen har funkat bra. Vi har en fantastisk smittspårning. Vi har ju en fantastisk sjukvårdspersonal i Finland överlag, och det gäller verkligen också på Åland där smittspårningen varit helt avgörande för att få ner och under kontroll ett större utbrott som vi hade för en dryg månad sedan. Det gjorde att fallen gick ner lika snabbt som de gick upp. Vi har haft en handfull personer som blivit allvarligt sjuka eller behövt intensivvård. Åbo universitetssjukhus har funnits som backup, men de patienter som sänts dit har skickats dit för säkerhets skull enligt den information jag har. Inget av de 341 bekräftade fallen på Åland har uppkommit på restauranger. Ingen smittkedja finns därifrån. Det kan vara tur, det kan finnas mörkertal, men inget bekräftat fall från restauranger på Åland än så länge i alla fall, och så ska vi hoppas att det fortsätter i samhället som helhet också.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Ärade talman! Alldeles avslutningsvis: Samtidigt som Åland har klarat pandemin bra sjukdomsmässigt genomlider Åland den största ekonomiska krisen i modern tid. Den har slagit mot hjärtat i Ålands ekonomi — passagerarsjöfart och turism. Därför ska vi hoppas att vi nu snabbt kommer få mer vaccin så att vi kan stampa ut coronaviruset i Finland och återigen tryggt kunna öppna gränserna på nytt, något som är av alldeles särskild betydelse för Åland med så nära kulturell och geografisk kontakt till Sverige.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Käännös.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia, tack. — Ja edustaja Könttä.

17.35 Joonas Könttä kesk: Arvoisa herra puhemies! Kaikki nämä rajoitukset ja toimenpiteet, mitä hallitus ja eduskunta ovat säätäneet, ovat tähänneet tietysti vain ja ainoastaan siihen, että suomalaisten turvallisuudesta, terveydestä, pidetään huolta, ja toisella raiteella meillä on pyritty vaikuttamaan siihen, että taloudellinen isku yhteiskunnalle, yrittäjille, kansalaisille olisi mahdollisimman pieni. Jos me tarkastellaan näitä kahta mittaria, niin voi todeta kansainvälisesti vertaillen, että terveyden osalta olemme onnistuneet suhteellisen hyvin, ja mitä tulee talouteen, senkin osalta suhteellisen hyvin. Koronakriisin alussa asian tuntijat arvioivat, että vaikutus Suomen bkt:hen olisi ollut noin 5—13 prosenttia, ja nyt jos tarkastellaan tätä nykytilannetta, niin vaikutus on jäänyt hieman pienemmäksi, ja täytyy sanoa, että silläkin mittarilla kansainvälisesti vertaillen ollaan onnistuttu suhteellisen hyvin. On toki selvää, että toimenpiteissä ja rajoituksissa näin jälkikäteen tarkastellen aina olisi voitu tehdä jotain paremmin, mutta kokonaisuus huomioiden Suomi on kuitenkin onnistunut erittäin hyvin.

Tänään on keskusteltu tästä rokotepassista tai koronapassista, ja mielestäni ideologia ei saa estää mitään keinoja tai niiden harkitsemista. Kaikki keinot on pohdittava ja niiden on oltava ikään kuin siellä työkalupakissa. Mutta on hyvä muistaa, että yksikään keino ei ole yksistään ratkaisu tähän kokonaisuuteen — eivät maskit, ei käsien pesu, ei Koronavilkku, ei koronapassi — vaan nämä kaikki keinot ja niiden hyödyntäminen yhdessä muodostavat sen turvan, jolla suomalaisia tässä suojataan.

Mitä tulee tähän mietintöön ja tähän rajoitusesitykseen, niin mielestäni olennaista on, kuten sielläkin todetaan, että tilanteen niin vaatiessa niitä otetaan käyttöön. Ja tärkeää on tämä tapauskohtaisuus, jota muun muassa perustuslakivaliokunta lausunnossaan ja talousvaliokunta lausunnossaan ovat korostaneet, eli se, että alueet huomioitaisiin hyvin, huomioitaisiin se, että maakunnat ovat hyvin erilaisia ja monessa maakunnassa nimenomaan se kuntakeskus on aiheuttanut sen, että ilmaantuvuusluku on ollut korkea, vaikka etäisyydet muihin kuntiin voivat olla huomattavankin pitkiä. Esimerkiksi ruokaravintoloiden osalta on selvää, että ei työpaikalta lähdetä lounaalle kauas muihin kuntiin, ympärys-kuntiin, jos se maakuntakeskus esimerkiksi sattuisi olemaan tiukempien rajoitusten piirissä. Sen takia tällainen kuntakohtainen tarkastelu niissä maakunnissa, joissa etäisyydet ovat pitkiä, on kaiken a ja o.

Sen lisäksi toinen huomio vielä näistä ravintolatyypeistä. Mielestäni on selvää, että voidaan erotella erityyppisiä ravintoloita, joissa on erilaista toimintaa, joissa ihmiset käyttäytyvät eri tavalla ja myös se riski sairastua, saada tartunta, on erilainen. Nämä huomiot on

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

mielestäni kyllä myös otettava tarkoin pohdintaan sitten, kun tehdään erilaisia päätöksiä alueilla.

Ja vielä kolmantena kiinnitän huomion ennakoitavuuteen. On selvää yrittäjien kannalta, että pitää tehdä tilaukset tuotteista, ruoista, [Puhemies koputtaa] työvuorolistat pitää laatia ajoissa, ja sen takia on tärkeää, että ainakin jatkossa me pystyisimme antamaan tiedon yrittäjille ja yrityksille aiemmin kuin nyt pystymme.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiviranta.

17.39 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Nyt ehdotetussa mallissa ravintoloiden anniskelu-aika voisi loppua aikaisimmillaan kello 17, kun se voimassa olevan lainsäädännön mukaan loppuu aikaisimmillaan kello 22 ja ravintola saa tuolloin olla auki kello 23:een asti. Tämä ero on hyvin merkittävä ja estäisi käyttöön otettaessa monen ravintolakonseptin liiketaloudellisesti mielekkään toimimisen kokonaan. Yrittäjien ei kannata avata esimerkiksi illallisravintolan ovia ollenkaan, jos ne kuitenkin täytyisi sulkea kello 18 ja anniskelu tulisi lopettaa kello 17. Olisi tärkeää soveltaa lain mahdollistamaa ruokaravintoloiden pidempää aukioloaikaa verrattuna niihin ravitsemisliikkeisiin, joiden liikevaihdosta pääosa tulee alkoholituotteiden myynnistä. Illallisravintoloiden toiminnan turvaamiseksi niiden tulisi antaa olla auki kello 23:een, kuten myös tänä vuonna koko alkuvuoden ajan oli mahdollista.

Arvoisa puhemies! Kevään edetessä terassitoimintaa tulee edistää ja mahdollistaa ulkoilmassa tapahtuva ravintolatoiminta mahdollisimman joustavasti. Monessa maassa terassit saavat olla auki pidempään kuin sisätilat. Tämä olisi myös meillä harkinnan arvoisen vaihtoehto, sillä korona leviää ulkona huomattavasti epätodennäköisemmin kuin sisätiloissa.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain, Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain sekä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 18/2021 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 3/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 3/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Mietinnön esittelee valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Koskinen.

Keskustelu

17.41 Johannes Koskinen sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Tämän esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön niin sanottu ensimmäinen ja toinen etämyyntidirektiivi. Siinä parannetaan sisämarkkinoiden toimivuutta ja EU:n alueelle sijoittautuneiden yritysten kilpailukykyä, varmistetaan arvonlisäveron kertymistä tehokkaasti ja vähennetään yrityksiin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa. Valiokunta pitää näitä esityksen tavoitteita tärkeinä, ja toivottavasti ne näillä järjestelyillä myös käytännössä toteutuvat.

Keskeisenä uudistuksena on poistaa enintään 22 euron arvoisten tavaralähetysten maahantuonnin arvonlisäverovapaus. Tämä vapautus on antanut kilpailuetua EU:n ulkopuolelta tapahtuvalle etämyynnille, niin näille amerikkalaisille digijäteille kuin sitten vaikkapa kiinalaisille halpamyyntitoimittajille. EU:n sisällä tapahtuvalla myynnillä ei ole ollut vastaavaa myynnin verovapautusta, ja EU:n alueella tapahtuvasta etämyynnistä on ollut suoritettava veroa riippumatta tavararavasta. Lisäksi verovapaudesta on aiheutunut verotulojen menetyksiä jäsenvaltioille. EU:hun sijoittautuneet ja kotimaiset kauppiat ovat pitäneet nykyisen verovapauden poistamista tärkeänä.

Lisäksi tässä uudistuksessa arvonlisäveron kantamiseen otettaisiin mukaan elinkeinonharjoittaja, joka mahdollistaa tavaroiden myynnin käyttämällä sähköistä rajapintaa, sähköistä markkinapaikkaa, alustaa, portaalia tai vastaavaa välinettä, muun muassa Amazonin tai vastaavien yhtiöiden tapaan.

Esitys sisältää myös menettelysäännökset veron ilmoittamisesta ja maksamisesta — tavallaan tavararav välittäjien osalta. Enintään 150 euron lähetyksille luodaan oma vapaaehtoinen yhden yhteyspisteen järjestelmä verovelvoitteiden hoitamista varten. Tällä helpotetaan toimijoiden hallinnollista taakkaa. EU:n ulkopuolinen myyjä taas joutuu nimeämään välittäjän, joka tehostaa veron kantamista.

Valiokunta on tässä käsittelyssä ottanut huomioon myös Ahvenanmaan erityisaseman, mutta vähäarvoisen tuonnin verottomuus on yhdenmukaisuuden ja yhdenvertaisuuden vuoksi perusteltua poistaa myös Ahvenanmaalle suuntautuvassa tuonnissa. Hallinnollista taakkaa poistetaan Ahvenanmaan osalta vastaavin toimin kuin Manner-Suomessa. Tämän lisäksi Tullissa selvitetään parhaillaan kevennetyn menettelyn käyttämistä myös EU:n ulkopuolelta tuotaviin tilauslehtiin, mikä on Ahvenanmaan osalta ollut tärkeä kysymys.

Valiokunta korostaa lopuksi Verohallinnon ohjeen ja tiedottamisen merkitystä, että kansalaiset saisivat mahdollisimman selvän tiedon siitä, milloinka tätä veroa peritään ja milloin ei.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset esittelystä. — Edustaja Kiviranta.

17.44 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä on keskeistä arvonlisäverovapauden poistaminen EU:n ulkopuolelta tuoduilta enintään 22 euron arvoisilta tuotteilta — yleisesti puhutaan kansanomaisesti Kiinan-paketeista. Muutos liittyy EU:n etämyyntidirektiiviin, ja se on kirjattu myös hallitusohjelmaan. Muutoksen tarkoituksena on poistaa vapautuksesta johtuva EU:n ulkopuolelta tapahtuvan myynnin kilpailuetu. Tavoitteena on siis parantaa EU:n alueelle sijoittuneiden yritysten kilpailukykyä. Tällä muutoksella halutaan varmistaa arvonlisäveron kertyminen tehokkaasti ja näin suojata jäsenvaltioiden verotuloja. — Ahvenanmaan erityiskysymykset jätän suosiolla seuraavana puhuvan edustaja Löfströmin haltuun.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Muutokset tulevat voimaan jo 1. heinäkuuta 2021. Tämän vuoksi valiokunta korostaa erityisesti Verohallinnon ohjeistuksen ja tiedottamisen merkitystä. Ohjeen tulisi olla verovelvollisten käytössä mahdollisimman pian.

Arvoisa puhemies! Kaikkien esityksen sisältämien muutosten arvonlisäveron tuottoa kasvattava vaikutus on vuoden 2021 tasolla noin 60 miljoonaa euroa. Tästä maahantuonnin verovapauden poistaminen enintään 22 euron arvoisilta yhteisön ulkopuolelta tuoduilta tavaroilta on arviolta 26 miljoonaa euroa. Verotuottoarvioon toki liittyy merkittävää epävarmuutta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Löfström.

17.46 **Mats Löfström r:** Ärade herr talman! Först vill jag beklaga för tolken att jag inte har hunnit skicka någonting på förhand.

Ärade talman! I detta lagförslag föreslår man att minimigränsen för moms skyldighet slopas, vilket innebär att alla varor från tredjeländer blir momspliktiga oavsett deras värde. Då Åland står utanför EU:s gemensamma skattegräns ses man i momsfrågor som tredjeländ. Alla varor som importeras till Åland, även från fasta Finland, ska det därmed betalas moms på. Detta är faktum sedan EU-medlemskapet för att Åland ska kunna behålla taxfreesäljningen för fartygen som går mellan Finland och Sverige via Åland, vilket tryggar trafiken och är en ödesfråga för Ålands överlevnad och att man ska kunna bo på Åland, för utan kommunikationer stannar alla samhällen. Men det här innebär byråkrati och besvär för landbaserade företag som måste tulla in också paket från fasta Finland. Vissa företag drar av momsen så att man sedan betalar momsen på tullen i Mariehamn, medan vissa företag tycker att Åland är en för liten marknad och inte drar av momsen, men ändå behöver ålänningar sedan betala dubbelmoms på de varor man plockar ut och har förtullat i Mariehamn. Så här ser vardagen ut på Åland och så borde det inte göra.

Den tidigare minimigränsen på 22 euro innebar att exempelvis tidningar och tidskrifter som dagligen kom till Åland inte var momspliktiga varor. I och med det nya förslaget är också dessa momspliktiga, vilket också innebär en större administrativ börda för företag på Åland. Frågan är nu, om man ställer frågan till sin spets: Måste varje Hufvudstadsbladet eller varje Helsingin Sanomat som kommer varje dag tullas in var för sig? Det är en öppen fråga. Så kan det inte bli i praktiken, och det förstår också Tullen. Här måste man hitta fungerande praktiska lösningar.

Lagförslaget bottnar i den ökade mängden import av lågvärdesförsändelser från bland annat Kina, men det drabbar också Åland hårt. Största delen av alla tidningar och tidskrifter på Åland kommer från fasta Finland och risken finns att dessa helt enkelt kommer att minska ifall administreringen blir för hög. Detta skulle i sin tur vara väldigt problematiskt på grund av Ålands särställning och språkliga rättigheter. Ålänningar bör självklart ha en likadan rätt att läsa tidningar som de som är bosatta i riket. Propositionen innehåller vissa förslag på förenklingar för att minska på den administrativa bördan, och finansutskottet anser även i sitt betänkande att det är viktigt att användningen av dessa följs upp. Man måste därför se till att det finns tillräckliga resurser för att följa upp hur systemet fungerar då det införts, [Puhemies koputtaa] så att förenklingarna faktiskt fungerar i praktiken.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Käännös. [Mats Löfström: Minä siirryn!] — Okej, fortsätter här. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle — Hussein al-Tae: Puhemies puhuu ruotsia!] — Naturligtvis.

Ärade talman! Om problem uppstår är det av största vikt att man har beredskap att lösa dem snabbt på ett smidigt och fungerande sätt. Målsättningen med det här lagförslaget är ju inte att försvåra det dagliga livet för ålänningar, utan att fånga upp den stora mängd varor som importerats från utanför EU och som kringgår momsplikten på grund av deras låga värde. Men det här har indirekta stora betydelser för Åland och det är därför viktigt att säkerställa att man gör de administrativa förenklingarna som man kan, så att det dagliga livet på Åland inte drabbas onödigt hårt av detta förslag.

Jag skulle önska att finansministeriet — och det är någonting att jag kommer lyfta upp själv med finansminister Matti Vanhanen — skulle skapa en arbetsgrupp, ett projekt i finansministeriet tillsammans med Tullen, Skatteförvaltningen och Ålands landskapsregering och verkligen få ett mandat för att försöka hitta förenklingar i det här systemet, naturligtvis inom ramen för vad EU-regelverket tillåter, som gör att man inte får massor av onödig byråkrati och ökade kostnader på Åland.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, ja nyt se käännös.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Salonen.

17.54 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Jätän nyt itse kommentoimatta tässä näitä Ahvenanmaan erityiskysymyksiä, jotka hyvin ansiokkaasti tuossa edellä kuulin.

Totean, että täällä aikaisemminkin todettiin, että tämä tunnetaan niin sanotusti kiinalaisten verkkokauppatuotteiden verona. EU:n ulkopuolelta maahantuotavat enintään 22 euron hintaiset tavaralahetykset ovat olleet tähän asti arvonnäköveron osalta vapaita, ja siihen tämä hallituksen esitys nyt sitten on esittämässä muutosta. Erityisesti kiinalaiset verkkokaupat ovat tähän asti nauttineet tästä verovapaudesta, joka on ollut suomalaisten yritysten kilpailukyvyn kannalta epäedullinen. Nyt tällä esityksellä tähän kuitenkin puututaan. Kotimaiset kauppiat ovat pitäneet verovapauden poistoa tärkeänä asiana, ja samalla myös sujuvoitetaan yleisesti verkkokaupassa asiointia, kun verot peritään jatkossa useammin suoraan kaupanteon yhteydessä sen sijaan, että veroasioita hoidettaisiin Tullin kanssa. Samalla kitketään myös harmaata taloutta, sillä arvokkaampien ostojen osalta myyntihinta on saatettu ilmoittaa alakannttiin ja tällä tavalla verovastuu on kierretty.

Tämän esityksen muutokset toisivat valtion arvonnäköveron verotuottoon arviolta 60 miljoonan euron vaikutuksen tämän vuoden tasolla, vaikkakin verotuottoarvioon liittyy epävarmuutta erityisesti veropetosten osalta. On kuitenkin huomattava, että muutos lisää vero- ja tulli-ilmoitusvelvoitteita. Tämä lisää väistämättä niin Tullin kuin Verohallinnon työmäärää, ja sekin on huomioitava viranomaisten riittävässä resursseissa.

Kaiken kaikkiaan uudistus on suomalaisille yrityksille ja kuluttajille myönteinen. Jatkossa verot peritään yleensä automaattisesti suoraan verkkokaupassa eikä enää tarvitse hoitaa veroasioita Tullin kanssa, mikä vähentää byrokratian määrää. Toivon mukaan tätä kautta saadaan myös lisää vetovoimaa suomalaisin verkkokauppoihin.

Pöytäkirja PTK 40/2021 vp

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 18/2021 vp sisältyvien 1.-3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kalastuslain 88 §:n muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 20/2021 vp
Valiokunnan mietintö MmVM 4/2021 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 20/2021 vp sisältyvät 1.-3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

8. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 15.4.2021 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen